

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

**Raport roczny z działalności
Państwowej Inspekcji Sanitarnej
województwa dolnośląskiego w 2025 roku**

**Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
we Wrocławiu**

Niniejsze opracowanie łącznie ze wszystkimi ilustracjami i schematami jest chronione prawem autorskim. Prawa autorskie do niniejszego opracowania przysługują Dolnośląskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Kopiowanie, przetwarzanie w systemach elektronicznych, tłumaczenie oraz jakiegokolwiek inne wykorzystanie niniejszego opracowania lub jego fragmentu wymaga wskazania autorów opracowania i źródła.

Raport o stanie sanitarnym województwa dolnośląskiego zawiera dane na dzień 31 grudnia 2025 r.

Opracowano w Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrocławiu.

Pod Kierunkiem **mgr inż. Małgorzaty Sienkiewicz**, Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu.

Opracowano na podstawie materiałów przygotowanych przez:

Dział Higieny Komunalnej pod kierownictwem mgr Jolanty Prawdzik,
Dział Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia pod kierownictwem mgr inż. Joanny Gadzińskiej,
Dział Higieny Pracy pod kierownictwem dr inż. Artura Trochimczuka,
Dział Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego pod kierownictwem mgr inż. Dawida Grzybowskiego,
Dział Epidemiologii pod kierownictwem lek. med. Witolda Paczosa,
Dział Nadzoru Nad Chemikaliami pod kierownictwem dr Daniela Psonaka,
Oddział Higieny Radiacyjnej pod kierownictwem dr Piotra Demczuka,
Dział Zdrowia Publicznego i Komunikacji pod kierownictwem mgr Magdaleny Odrowąż-Mieszkowskiej.

Redakcja: Grzegorz Ulatowski

Projekt okładki: Grzegorz Ulatowski

Zdjęcia: Wykonane przez pracowników WSSE we Wrocławiu, grafiki pochodzą z oficjalnych materiałów prasowych GIS oraz WSSE we Wrocławiu. Grafiki wykonane także na indywidualne zapytania przez AI.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Wrocławiu

ul. Marii Curie-Skłodowskiej 73/77 50-950 Wrocław

tel. (+48) 71 328 30 41 do 49

e-mail: wsse.wroclaw@sanepid.gov.pl

**Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
we Wrocławiu**

**Raport roczny
z działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej
województwa dolnośląskiego
w 2025 r.**

Wrocław 2026

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	9
2.	Analiza zagrożeń epidemiologicznych.....	11
2.1	TABELARYCZNE ZESTAWIENIE WYBRANYCH JEDNOSTEK CHOROBYCH.....	11
2.2	SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA WYBRANYCH JEDNOSTEK CHOROBYCH.....	12
2.3	OGNIKA EPIDEMICZNE W SZPITALACH.....	20
2.4	SZCZEPHENIA OCHRONNE OBOWIĄZKOWE I ZALECANE.....	21
3.	OCENA ZAOPATRZENIA W WODĘ DO SPOŻYCIA.....	25
3.1	WODOCIĄGI SIECIOWE.....	25
3.1.1	Wodociągi w przedziale produkcji wody > 100 000 m ³ /dobę.....	25
3.1.2	Wodociągi w przedziale produkcji wody pomiędzy 10 001 a 100 000 m ³ /dobę.....	26
3.1.3	Wodociągi w przedziale produkcji wody 1 001 – 10 000 m ³ /dobę.....	28
3.1.4	Wodociągi w przedziale produkcji wody 101 – 1 000 m ³ /dobę.....	29
3.1.5	Wodociągi w przedziale produkcji wody ≤ 100 m ³ /dobę.....	31
3.2	INNE PODMIOTY ZAOPATRUJĄCE W WODĘ.....	32
3.3	ZWODOCIĄGOWANIE MIEJSCOWOŚCI.....	32
3.4	CIEPŁA WODA W INSTALACJACH WODOCIĄGOWYCH.....	33
3.5	UJĘCIA DLA WÓD DO SPOŻYCIA.....	35
3.6	JAKOŚĆ WODY- POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE.....	38
4.	STAN SANITARNO-PORZĄDKOWY MIEJSCOWOŚCI.....	38
4.1	MIEJSCOWOŚCI I TERENY REKREACYJNE.....	38
4.2	USTĘPY PUBLICZNE.....	39
5.	OBIEKTY REKREACJI WODNEJ.....	39
5.1	PŁYWALNIE KRYTE.....	39
5.2	PŁYWALNIE ODKRYTE.....	40
5.3	PŁYWALNIE MIESZANE.....	41
5.4	KĄPIELISKA.....	41
5.5	MIEJSCA WYKORZYSTYWANE DO KĄPIELI.....	42
5.6	BASENY.....	43
5.7	PLAŻE.....	43
5.8	PODSUMOWANIE.....	43

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

6.	OBIEKTY DZIAŁAJĄCE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ	44
6.1	DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ.....	44
6.2	POZOSTAŁE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE POMOCY SPOŁECZNEJ.....	44
6.3	PODSUMOWANIE	45
7.	OBIEKTY ŚWIADCZĄCE USŁUGI HOTELARSKIE.....	45
7.1	HOTELE.....	45
7.2	MOTELE I PENSJONATY.....	46
7.3	KEMPINGI, DOMY WYCIECZKOWE, POLA BIWAKOWE.....	46
7.4	SCHRONISKA I SCHRONISKA MŁODZIEŻOWE.....	46
7.5	INNE OBIEKTY	47
7.6	PODSUMOWANIE	47
8.	ZAKŁADY ŚWIADCZĄCE USŁUGI UPIĘKSZAJĄCE CIAŁO	48
8.1	ZAKŁADY FRYZJERSKIE I FRYZJERSKO BARBERSKIE	48
8.2	ZAKŁADY KOSMETYCZNE	49
8.3	ZAKŁADY TATUAŻU.....	50
8.4	ZAKŁADY ODNOWY BIOLOGICZNEJ.....	50
8.5	ZAKŁADY POZOSTAŁE.....	51
9.	CMENTARZE, DOMY PRZEDPOGRZEBOWE I EKSHUMACJE.....	51
10.	STAN SANITARNY INNYCH OBIEKTÓW	53
11.	OBIEKTY OBSŁUGI PASAŻERSKIEJ	53
11.1	DWORCE KOLEJOWE I AUTOBUSOWE.....	53
11.2	WIATY PRZYSTANKOWE	54
11.3	PORTY LOTNICZE	54
11.4	PRZYSTANIE	55
11.5	PRZEJŚCIA GRANICZNE	55
11.6	PODSUMOWANIE	55
12.	ŚRODKI TRANSPORTU	56
13.	PODMIOTY LECZNICZE	56
13.1	SZPITALE	56
13.2	SZPITALE UZDROWISKOWE.....	58
13.3	SANATORIA	58

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

13.4	PRZYCHODNIE, OŚRODKI, PORADNIE, AMBULATORIA.....	59
13.5	STACJE DIALIZ	60
13.6	PRAKTYKI LEKARSKIE, PRAKTYKI PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH	60
13.7	ZAKŁADY OPIEKUŃCZO-LECZNICZE, PIELĘGNACYJNO-OPIEKUŃCZE	60
13.8	HOSPICJA.....	61
14.	DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO – REPRESYJNA.....	61
15.	Promieniowanie jonizujące i niejonizujące	62
15.1	Pracownie rentgenowskie	62
15.2	Źródła promieniotwórcze izotopowe.....	62
15.3	Placówki Pomiarów Skażeń Promieniotwórczych	63
15.4	Promieniowanie niejonizujące elektromagnetyczne	63
16.	Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	64
16.1	Obiekty produkcji żywności	65
16.2	Obiekty obrotu żywnością	70
16.3	Zakłady żywienia zbiorowego	71
16.3.1	Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego.....	72
16.3.2	Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego.....	73
16.3.3	Zakłady usług cateringowych	75
16.4	Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	76
16.5	Jakość zdrowotna środków spożywczych.....	77
16.6	System RASFF	80
16.7	Nadzór nad suplementami diety oraz żywnością dla określonych grup	82
16.8	Ocena sposobu żywienia w szpitalach.....	84
16.9	Ocena sposobu żywienia w placówkach oświatowych	85
16.10	Bezpieczeństwo żywności podczas wzmożonego ruchu turystycznego	86
16.11	Kontrole w zakresie warunków przechowywania oraz znakowania wód butelkowanych	88
16.12	DZIAŁANIA KONTROLNE DOTYCZĄCE WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOCIĄ WYTWARZANYCH METODĄ DRUKU 3D	88
16.13	Wnioski obywateli o dostęp do informacji publicznej w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia	89

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

17.	ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA PRACY Z UWZGLĘDNIENIEM CHOROÓB ZAWODOWYCH.....	91
17.1	OCENA ŚRODOWISKA PRACY.....	91
17.2	OCENA NARAŻENIA ZAWODOWEGO.....	92
17.2.1	Narażenie na czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne w środowisku pracy	95
17.2.2	Stosowanie substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie	96
17.2.3	Narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy.....	97
17.2.4	Nadzór nad warunkami pracy w zakładach inżynierii genetycznej w zakresie zamkniętego użycia mikroorganizmów i organizmów genetycznie zmodyfikowanych....	98
17.2.5	Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest	99
17.3	CHOROBY ZAWODOWE	100
18.	NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI.....	105
18.1	WPROWADZENIE DO OBROTU CHEMIKALIÓW	105
18.1.1	Substancje chemiczne i ich mieszaniny	105
18.1.2	Produkty biobójcze	108
18.1.3	Nadzór nad detergentami.....	112
18.1.4	Prekursory narkotyków kategorii 2 i 3.....	112
18.2	PRODUKTY KOSMETYCZNE	112
18.3	ŚRODKI ZASTĘPCZE I NOWE SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE.....	114
19.	Zapobiegawczy nadzór sanitarny	118
20.	Higiena procesów nauczania, wychowania oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży	122
20.1	Zaplecze sanitarne placówek dla dzieci i młodzieży oraz warunki utrzymania higieny osobistej	123
20.2	Higiena procesu nauczania.....	123
20.3	Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego	128
20.4	Warunki sanitarne wypoczynku.....	128
20.5	Żłobki i kluby dziecięce	129
20.6	Placówki z pobytem całodobowym	129
21.	Wychowanie zdrowotne i promocja zdrowia	131
21.1	Działania oświatowo-zdrowotne	131

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

21.1.1	Profilaktyka nadwagi i otyłości.....	131
21.1.2	Profilaktyka palenia tytoniu.	134
21.1.3	Profilaktyka innych uzależnień.....	136
21.1.4	Profilaktyka zaburzeń zdrowia psychicznego	137
21.1.5	Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym realizacja programu profilaktyki HIV/AIDS.	138
21.1.6	Pozostałe interwencje.....	142
21.2	Komunikacja społeczna jako promocja zdrowia.	147
22.	Wnioski	151
23.	Spis wykresów:	160
24.	Spis tabel:	162

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Szanowni Państwo,

z wielką przyjemnością, jako Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu, przedstawiam Państwu opracowanie opisujące stan bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 roku.

Niniejszy raport przedstawia kompleksową ocenę stanu sanitarnego województwa dolnośląskiego za rok 2025, opracowaną przez Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu w ramach zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Dokument stanowi syntetyczne podsumowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarno-higienicznej regionu oraz efektów działań nadzorczych, kontrolnych, zapobiegawczych i edukacyjnych realizowanych w okresie sprawozdawczym.

Zakres raportu obejmuje w szczególności ocenę bezpieczeństwa zdrowotnego ludności w kontekście zapobiegania chorobom zakaźnym i niezakaźnym, monitorowania czynników środowiskowych oraz nadzoru nad warunkami higieny życia, pracy, nauki i wypoczynku. Analizie poddano dane dotyczące zapadalności na choroby, występowania ognisk epidemicznych,

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

realizacji programów szczepień ochronnych oraz skuteczności działań interwencyjnych podejmowanych w sytuacjach zagrożeń zdrowotnych.

Istotną część opracowania stanowi ocena jakości środowiska, w tym bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, wód wykorzystywanych do kąpieli i rekreacji, a także warunków sanitarnych obiektów użyteczności publicznej, placówek oświatowych, podmiotów leczniczych, zakładów pracy oraz obiektów żywnościowo-żywnieniowych. Raport uwzględnia również wyniki kontroli w zakresie bezpieczeństwa żywności, żywienia i przedmiotów użytku, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa konsumentów oraz jakości oferowanych produktów.

W opracowaniu przedstawiono także działania prowadzone w obszarze zdrowia środowiskowego, obejmujące ocenę narażenia ludności na czynniki fizyczne, chemiczne i biologiczne, takie jak hałas, jakość powietrza, substancje niebezpieczne, a także czynniki występujące w środowisku pracy i zamieszkania. Omówiono zagadnienia związane z bezpieczeństwem sanitarnym obiektów rekreacyjnych i turystycznych, w tym przygotowaniem infrastruktury do sezonu wypoczynkowego, oraz oceną warunków sanitarnych miejsc zbiorowego wypoczynku.

Raport prezentuje również działalność informacyjno-edukacyjną Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ukierunkowaną na kształtowanie postaw prozdrowotnych, podnoszenie świadomości społecznej w zakresie profilaktyki chorób, zasad higieny oraz bezpieczeństwa zdrowotnego, a także współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego, podmiotami leczniczymi, placówkami oświatowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz ochrony zdrowia publicznego.

Zebrane dane i wnioski pozwalają na identyfikację głównych problemów sanitarnych regionu, ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz określenie kierunków dalszych działań nadzorczych i profilaktycznych. Raport stanowi istotne źródło informacji dla organów administracji publicznej, instytucji ochrony zdrowia, jednostek samorządu terytorialnego oraz wszystkich podmiotów odpowiedzialnych za kształtowanie bezpiecznych warunków życia mieszkańców województwa dolnośląskiego.

Dolnośląski Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny
mgr inż. Małgorzata Sienkiewicz

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z kompetencjami oraz zadaniami określonymi w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, a także w innych obowiązujących przepisach prawa, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2025 roku kontynuowały działania ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa sanitarnego ludności.

W szczególności sprawowano nadzór nad warunkami higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny radiacyjnej, a także nad warunkami higienicznymi procesów nauczania, wychowania, wypoczynku i rekreacji. Prowadzono również kontrolę w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności, żywienia oraz produktów codziennego użytku. Monitorowano ponadto spełnianie wymagań higieniczno-sanitarnych przez personel medyczny, wykorzystywany sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia zdrowotne.

Realizowane działania miały na celu ochronę zdrowia publicznego przed niekorzystnym oddziaływaniem czynników środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu i szerzeniu się chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Niniejsza ocena stanu sanitarnego województwa dolnośląskiego przedstawia wyniki kontroli obiektów oraz badań laboratoryjnych przeprowadzonych w 2025 roku przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną we Wrocławiu oraz 26 powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych funkcjonujących na terenie województwa dolnośląskiego. Ocena obejmuje dane zgromadzone do dnia 31 grudnia 2025 roku.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Analiza Zagrożeń Epidemiologicznych

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

2. ANALIZA ZAGROŻEŃ EPIDEMIOLOGICZNYCH

2.1 TABELARYCZNE ZESTAWIENIE WYBRANYCH JEDNOSTEK CHOROBOWYCH

Według liczby zachorowań wykazanych w sprawozdaniach MZ-56 o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach województwa dolnośląskiego oraz danych NIZP-PZH PIB- Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w Polsce od 01.01.2025 r. do 31.12.2025 r. w porównywaniu z okresem od 01.01.2024 r. do 31.12.2024 r. przedstawiają się następująco:

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE WYBRANYCH JEDNOSTEK CHOROBOWYCH								
Jednostka chorobowa	Rok 2024				Rok 2025			
	Polska		woj. dolnośląskie		Polska		woj. dolnośląskie	
	liczba zachorowań	zapadalność na 100 tys.	liczba zachorowań	zapadalność na 100 tys.	liczba zachorowań	zapadalność na 100 tys.	liczba zachorowań	zapadalność na 100 tys.
Bakteryjne zatrucia pokarmowe - ogółem	9 092	24,21	569	19,79	8 135	21,75	492	17,18
-w tym o etiologii salmonelozowej	8 864	23,6	550	19,13	7 875	21,05	488	17,04
Lamblioza (giardioza)	2 167	5,77	234	8,14	2 788	7,45	124	4,33
Listerioza	244	0,65	18	0,62	304	0,81	16	0,55
Tężec ogółem	8	0,02	1	0,03	10	0,03	0	0
Błonica	1	0	0	0	3	0,01	2	0,06
Krzusiec	32 656	86,94	2678	93,16	11 339	30,32	631	22,04
Legioneloza ogółem	474	1,26	34	1,18	541	1,45	59	2,06
Choroba meningokokowa inwazyjna ogółem	153	0,41	8	0,27	189	0,51	11	0,38
Kiła ogółem	3 255	8,67	195	6,78	3 418	9,14	231	8,07
Rzeżączka	1 186	3,16	81	2,81	1 496	4	144	5,03
Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie	1 151	3,06	74	2,57	1404	3,75	160	5,58
Borelioza (choroba z Lyme) ogółem	29 860	79,49	1566	54,47	48 725	130,27	2684	93,76
Encefalopatie gąbczaste - choroba Creutzfelda-Jakoba (CJD)	30	0,08	3	0,1	41	0,11	4	0,13
Styczność i narażenie na wściekliznę / potrzeba szczepień	11 105	29,56	558	19,41	12 440	33,26	618	21,59
Kleszczowe zapalenie mózgu	805	2,14	47	1,63	935	2,5	68	2,37
Ospa wietrzna	153 719	409,23	7461	259,55	112 907	301,87	5087	177,71
Odra	272	0,72	79	2,74	127	0,34	4	0,13
Różyczka	193	0,51	13	0,45	85	0,23	5	0,17

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Jednostka chorobowa	Rok 2024				Rok 2025			
	Polska		woj. dolnośląskie		Polska		woj. dolnośląskie	
	liczba zachorowań	zapadalność na 100 tys.	liczba zachorowań	zapadalność na 100 tys.	liczba zachorowań	zapadalność na 100 tys.	liczba zachorowań	zapadalność na 100 tys.
WZW typu A	318	0,85	22	0,76	1 085	2,9	58	2,02
WZW typu B ostre	32	0,09	1	0,03	32	0,09	2	0,06
WZW typu B przewlekłe i BNO	3 513	9,35	215	7,47	3 464	9,26	215	7,51
WZW typu C ostre ogółem	40	0,11	0	0	45	0,12	5	0,17
WZW typu C przewlekłe	3 525	9,38	293	10,19	4 029	10,77	311	89,02
AIDS-Zespół nabytego upośledzenia odporności	186	0,5	28	0,97	173	0,46	24	0,83
Nowo wykryte zakażenia HIV	2 256	6,01	201	6,99	2 755	7,37	445	15,54
Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	931	2,48	42	1,46	651	1,74	27	0,94
Malaria (zimnica)	43	0,11	6	0,2	55	0,15	3	0,1
Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna ogółem	3 503	9,33	163	5,67	3 421	9,15	211	7,37
Choroba wywołana przez <i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna ogółem	376	1	28	0,97	251	0,67	18	0,62
Grypa (przypadki potwierdzone)	5 905	15,72	240	8,34	7 831	20,94	395	13,79
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-10)	276 066	734,94	12 477	434,05	222 497	594,88	12 040	420,62
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-10) - przypadki możliwe	27 558	73,36	1 596	55,52	14 715	39,34	1 083	37,83
Zakażenia wirusem RSV ogółem	41 648	110,87	2 396	83,35	95 670	255,79	3 522	123,04

Tabela 1. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w Polsce od 01.01.2025 r. do 31.12.2025 r. w odniesieniu do porównywalnego okresu w 2024 r.

2.2 SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA WYBRANYCH JEDNOSTEK CHOROBYCH

Zatrucia pokarmowe

W 2025 roku zarejestrowano 57 ognisk zatruc pokarmowych. Jest to o 16 więcej niż w roku 2024 (41 ognisk). W większości przypadków dominowały ogniska zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* - 33 ogniska, *Clostridium difficile* - 8 ognisk oraz *Norowirusy* - 6 ognisk.

W 2025 roku w porównaniu z rokiem 2024 odnotowano ogólny spadek liczby zachorowań na bakteryjne zatrucia pokarmowe o etiologii salmonellozowej. W 2025 roku zarejestrowano 488 przypadków w tym 418 potwierdzonych i 69 prawdopodobnych. Jest to spadek o 62 przypadki.

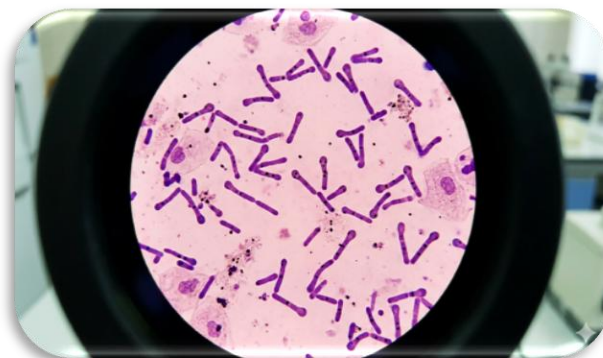

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Błonica

W 2025 roku na terenie województwa dolnośląskiego zarejestrowano dwa przypadki zachorowania na błonicę. Jeden przypadek importowany z kraju endemicznego - potwierdzony laboratoryjnie, dotyczył 6 - letniego chłopca, niezaszczonego przeciwko błonicy, przybywającego po trzymiesięcznym pobycie w Zanzibarze (Tanzania) w obiekcie zakwaterowania turystycznego (prywatny apartament) i uczęszczającego na miejscu do szkoły. Osoby z kontaktu oraz podróżujące z chorym objęto nadzorem epidemiologicznym i immunoprofilaktyką poekspozycyjną. Drugi przypadek zachorowania – prawdopodobny, z ujemnym wynikiem laboratoryjnego badania diagnostycznego w kierunku *Corynebacterium diphtheriae*, powiązany był z przypadkiem importowanym. Dotyczył 44 - letniego mężczyzny, który przebywał z chorym chłopcem na wspólnej sali w szpitalu. W obu przypadkach, które zakończyły się wyzdrowieniem, rozpoznano postać nosowo – gardłową błonicy. W Polsce w 2025 roku ogółem zanotowano trzy przypadki skórnej postaci zachorowania na błonicę.

Krztusiec

Krztusiec (koklusz) nadal stanowi poważne zagrożenie zdrowotne. Jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego wywołaną przez pałeczkę krztuśca (*Bordetella pertussis*). Do zakażenia dochodzi drogą powietrzno-kropelkową. Charakteryzuje się uporczywym kaszlem. Zachorowania są szczególnie groźne dla niemowląt, zwłaszcza poniżej 6 miesiąca życia, które nie nabyły jeszcze odporności w wyniku szczepień oraz osób starszych (powyżej 65 roku życia). Przechorowanie lub zaszczepienie w dzieciństwie nie zapewnia odporności na całe życie, dlatego może mieć charakter nawracający. By zapewnić ochronę przed chorobą konieczne jest stosowanie dawek przypominających u młodzieży i dorosłych. W 2025 roku w woj. dolnośląskim odnotowano ponad czterokrotny spadek liczby zgłoszeń zachorowania na krztusiec. Zgłoszono 631 przypadków (w 2024 roku 2 678 przypadków). Podobnie na obszarze kraju w 2025 roku odnotowano prawie trzykrotny spadek liczby zachorowań. Zgłoszono 11 339 przypadków (w 2024 roku - 32 656).

Choroby szerzące się drogą płciową

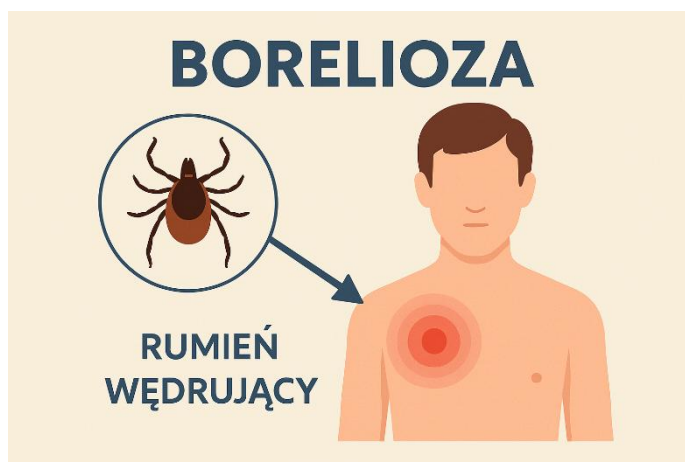
W roku 2025 w porównaniu z rokiem 2024, w woj. dolnośląskim odnotowano wyraźny wzrost liczby zachorowań na kiłę (231 przypadków, w 2024 roku - 197), rzeżączkę (145

przypadków, w 2024 roku- 81) oraz inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie - 160 przypadków, w 2024 roku - 74).

Borelioza

W 2025 roku w województwie dolnośląskim odnotowano dalszy wzrost liczby zachorowań na boreliozę. Zarejestrowano 2 684 przypadki boreliozy (w roku poprzednim 1 566 przypadków, a w roku 2023 – 1 050 przypadków), w tym 2 644 przypadki potwierdzone i 38 przypadków prawdopodobnych. Z ogólnej liczby zgłoszonych przypadków zachorowań wyszczególniono 43 przypadki neuroboreliozy, porównywalnie z rokiem 2024 (42 przypadki). Hospitalizowano 65 osób, w tym 41 osób z neuroboreliozą. Wiodącym kryterium klinicznym wciąż pozostaje rumień wędrujący, charakterystyczny dla fazy wczesnej. Odnotowuje się zapalenie układu kostno-stawowego, neuroboreliozę z jednoczesnym limfocytarnym zapaleniem opon mózgowo – rdzeniowych, zapaleniem nerwów czaszkowych, zwłaszcza twarzowego oraz zapaleniem wielokorzeniowym. W roku 2025 na obszarze Polski zarejestrowano 48 725 przypadków. W porównaniu z rokiem 2024 (29 860 zachorowań) nastąpił wyraźny wzrost liczby zachorowań na boreliozę na obszarze kraju.

Wirusowe zapalenie wątroby typu A (WZW A)

W 2025 roku na obszarze województwa dolnośląskiego odnotowano w porównaniu z rokiem 2024, wzrost o 36 liczby przypadków zachorowań na WZW typu A. Łącznie zarejestrowano 58 przypadków, w tym jeden przypadek prawdopodobny, 47 wymagało hospitalizacji. Wśród zgłoszonych zachorowań, odnotowano trzy ogniska domowe. Zachorowania dotyczyły osób z kontaktu z osobą chorą lub zakażoną oraz spożywaniem zakażonych posiłków. W roku 2025 na obszarze Polski zarejestrowano 1 085 przypadków WZW typu A. W porównaniu z rokiem 2024 nastąpił wzrost liczby zachorowań, wówczas zgłoszono 318 przypadków.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Wirusowe zapalenie wątroby typu B (WZW B)

W województwie dolnośląskim w 2025 roku, podobnie jak w roku 2024, zarejestrowano 218 zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu B, w tym jeden przypadek zakażenia poprzez kontakty seksualne oraz dwa przypadki związane z leczeniem ambulatoryjnym. U 218 pacjentów rozpoznano postać przewlekłą, natomiast postać ostrą wykryto u dwóch. W 2025 roku na obszarze Polski zarejestrowano 3 496 przypadków WZW typ B, w tym 32 przypadków postaci ostrej i 3 464 przewlekłe lub bliżej nieokreślone.

Wirusowe zapalenie wątroby typu C (WZW C)

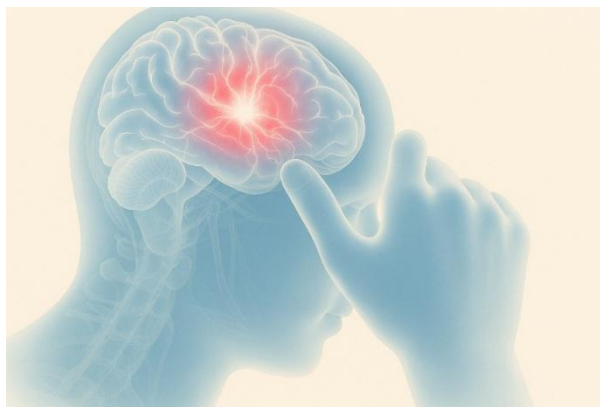
Na terenie województwa dolnośląskiego w 2025 roku zarejestrowano wyraźny wzrost liczby przypadków zachorowań na WZW typu C - 316 osób (w 2024 roku - 292 osoby), w tym 5 przypadków ostrego wirusowego zapalenia wątroby typu C, w tym 2 przypadki zakażenia związane z przyjmowaniem środków odurzających a pozostałe 3 związane z zabiegami medycznymi oraz 311 przypadków przewlekłej postaci choroby.

Na obszarze kraju w roku 2024 zarejestrowano 4 074 przypadki wirusowego zapalenia wątroby typu C. W porównaniu z poprzednim rokiem, wystąpił wzrost liczby zachorowań (w 2024 r. zgłoszono 3 565 przypadki).

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM)

W 2025 roku w woj. dolnośląskim odnotowano wzrost liczby zachorowań na kleszczowe zapalenie mózgu, zgłoszono 68 przypadków, to jest o 21 więcej niż w roku 2024, w którym zarejestrowano 47 przypadków. Najwięcej zachorowań w 2025 roku zanotowano w powiatach:

- wrocławskim – 28 przypadków;
- kłodzkim – 16 przypadków;
- trzebnickim – 5 przypadków;
- dzierzoniowskim – 4 przypadki;
- świdnickim – 3 przypadki.

Na obszarze kraju w 2025 roku również odnotowano wzrost liczby zachorowań, zarejestrowano 935 przypadki (w roku 2024 – 805 przypadków).

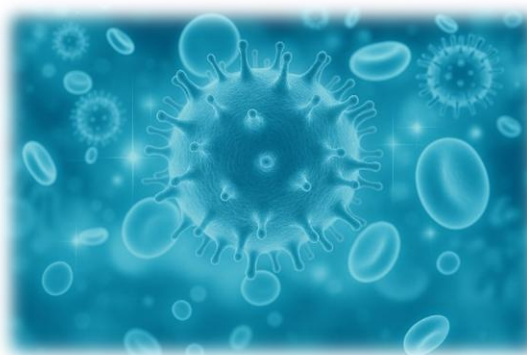

Różyczka

W 2025 roku w woj. dolnośląskim podobnie jak w całej Polsce, zanotowano spadek liczby zachorowań na różyczkę. Zarejestrowano 5 przypadków, o 8 mniej w porównaniu do roku 2024. Podobnie jak w 2024 roku były to przypadki możliwe, rozpoznane wyłącznie na podstawie objawów klinicznych. W Polsce zgłoszono 85 przypadków, o 108 mniej niż w 2024 roku.

Zakażenia HIV

W 2025 r. w województwie dolnośląskim zarejestrowano 444 nowo wykrytych zakażeń wirusem HIV. Jest to bardzo znaczny wzrost względem roku 2024, kiedy zarejestrowano 201 zgłoszeń. Najczęściej zakażenia wykrywano u mężczyzn w grupie wiekowej 40-49 lat - 26% wszystkich zakażeń. W większości przypadków zgłoszeń nie podano informacji na temat możliwej drogi zakażenia (90% zgłoszeń), jednak wśród przypadków o ustalonej drodze zakażenia, największą grupę stanowiły osoby utrzymujące kontakty homoseksualne lub biseksualne (7% zgłoszeń o ustalonej drodze transmisji zakażenia). Drugą największą grupą, były osoby stosujące dożylne środki odurzające (2% zgłoszeń o ustalonej drodze transmisji zakażenia), a trzecią osoby zakażone drogą kontaktów heteroseksualnych (1% zgłoszeń o ustalonej transmisji zakażenia). Od początku 1985 roku do 2025 roku w województwie dolnośląskim odnotowano 4 932 przypadki zakażeń wirusem HIV. W Polsce w roku 2025 odnotowano 30 872 zakażenia wirusem HIV, z czego zgłoszenia w województwie dolnośląskim stanowiły 1,44%.

AIDS

W 2025 roku zarejestrowano 22 zachorowania na AIDS w województwie dolnośląskim, co jest liczbą nieznacznie niższą w porównaniu z rokiem poprzednim (28 przypadków). Zachorowania rozpoznano u 11 kobiet i 11 mężczyzn, w większości dotyczyły osób w grupie wiekowej 40-49 lat. W tym roku odnotowano także 3 zgony osób chorych na AIDS.

W województwie dolnośląskim od początku 1987 r. do 2025 r. na AIDS zachorowało łącznie 895 osób, z których 339 zmarło. W Polsce w 2025 r. zarejestrowano 2 236 zachorowań na AIDS. Zachorowania w województwie dolnośląskim stanowiły 0,9% tej liczby.

Wiek (w latach)	HIV		AIDS		Zgony	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
Niemowlęta	0	0	0	1	0	0
1-14	1	1	0	0	0	0
15-19	1	0	0	0	0	0
20-29	63	10	3	0	1	0
30-39	90	37	3	3	0	2
40-49	115	50	4	6	0	0
50-59	33	25	1	1	0	0
60+	14	4	0	0	0	0
Brak danych	0	0	0	0	0	0
Razem	317	127	11	11	1	2

Tabela 2. Liczba przypadków HIV oraz AIDS zarejestrowanych w woj. dolnośląskim w 2025 roku wg płci i wieku.

Odra

W woj. dolnośląskim odnotowano znaczący spadek liczby przypadków zachorowań na odrę w 2025 roku - 4 przypadki, w porównaniu do roku ubiegłego - 80 przypadków. W 2025 roku wszystkie zgłoszone przypadki były pojedyncze i niezwiązane z ogniskiem. W Polsce w 2025 roku również nastąpił spadek liczby zachorowań w stosunku do poprzedniego roku - zgłoszono 127 przypadków odry (w roku 2024 - 272 zachorowań).

Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)

W 2025 roku w woj. dolnośląskim odnotowano spadek liczby zachorowań na świnkę. Zarejestrowano 27 zachorowań, o 15 mniej w porównaniu z rokiem 2024 (42 przypadki). Jest to trend ogólnopolski. W całym kraju w 2025 roku, nastąpił spadek liczby zachorowań, wykazano 651 przypadków, w porównaniu z rokiem 2024 jest to spadek o 280, kiedy zanotowano 931 przypadków. Jeden przypadek został zakwalifikowany jako przypadek potwierdzony, pozostałe przypadki zostały rozpoznane wyłącznie na podstawie objawów klinicznych.

Zachorowania na gripę

W 2025 roku w województwie dolnośląskim zgłoszono 395 przypadków grypy potwierdzonej testem molekularnym (w tym 153 dzieci w wieku 0-14 lat) oraz 25 853 przypadków zachorowań na gripę, potwierdzonych wynikiem szybkiego testu antygenowego. Jest to znaczny wzrost względem 2024 roku, kiedy odnotowano 240 przypadki grypy potwierdzonej testem molekularnym (w tym 62 dzieci w wieku 0-14 lat) i 9 177 przypadków zachorowań na gripę potwierdzonej wynikiem szybkiego testu antygenowego. Łącznie w 2025 r. z powodu grypy hospitalizowano 1 651 osób. W Polsce w 2025 r. zarejestrowano 149 591 przypadków grypy ogółem, w tym 46 057 przypadków zachorowań u dzieci w wieku 0-14 lat. Schorzenia zarejestrowane w województwie dolnośląskim stanowią 17,55% przypadków grypy zgłoszonych w kraju.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Gruźlica

Zapadalność na gruźlicę w roku 2025 w województwie dolnośląskim ma tendencję wzrostową w porównaniu do roku 2024. Zanotowany wzrost wynosi o 63 przypadki zachorowań więcej niż w roku 2024.

ROK (od 2009 r. WSSE)	Liczba zachorowań		Współczynnik zapadalności /100 tys.		Miejsce w rankingu
	dolnośląskie	Polska	dolnośląskie	Polska	
2009	652	8236	22,7	21,6	11
2010	582	7509	20,2	19,7	12
2011	742	8478	25,8	22,2	12
2012	594	7542	20,4	19,6	12
2013	659	7250	22,6	18,8	12
2014	547	6698	18,8	17,4	12
2015	484	6430	16,7	16,7	12
2016	435	6444	15	16,8	9
2017	427	5787	14,7	15,1	11
2018	377	5487	13	14,3	9
2019	384	5321	13,2	13,9	6
2020	265	3388	9,1	8,8	5
2021	279	3704	9,7	9,7	4
2022	410	4314	14	11,4	3
2023	323	4436	11,2	11,8	6
2024	386	4236	13,4	11,3	3

Tabela 3. Sytuacja epidemiologiczna gruźlicy w woj. dolnośląskim, zapadalność w latach 2009 - 2024.

Poniżej zamieszczono dane cząstkowe za 3 kwartały 2025 roku dla województwa dolnośląskiego ze wszystkich powiatów. Zweryfikowane dane statystyczne Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, dotyczące gruźlicy za IV kwartał 2025 roku, jeszcze nie wpłynęły do WSSE we Wrocławiu.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Nowe zachorowania (gruźlica płuc i pozapłucna) za I, II, III kwartał 2025 r:					
GRUŹLICA	gruźlica płuc Bk (+)	gruźlica płuc Bk (-)	gruźlica p/płucna Bk (+)	gruźlica p/płucna Bk (-)	RAZEM
I kw. 2025 r.	21	11	1	0	33
II kw. 2025 r.	85	16	3	5	109
III kw. 2025 r.	53	9	1	2	65
IV kw. 2025 r.	*	*	*	*	*

Tabela 4. Nowe zachorowania (gruźlica płuc i pozapłucna) za I, II, III kwartał 2025 r.

* dane za IV kw. 2025 r. są w trakcie weryfikacji przez Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc.

Nowe zachorowania na gruźlicę w I,II, III kwartale 2025 r (ogółem, dzieci i młodzież, gruźlica Bk(+)):				
Województwo dolnośląskie	Ogółem zarejestrowani	Dzieci (0-14)	Młodzież (15-19)	Gruźlica Bk (+)
I kw. 2025 r.	33	0	0	22
II kw. 2025 r.	109	1	2	88
III kw. 2025 r.	65	0	0	54
IV kw. 2025 r.	*	*	*	*

Tabela 5. Nowe zachorowania na gruźlicę w I,II, III kwartale 2025 r (ogółem, dzieci i młodzież, gruźlica Bk(+)).

* dane za IV kw. 2025 r. są w trakcie weryfikacji przez Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc.

2.3 OGNISKA EPIDEMICZNE W SZPITALACH

W 2025 r. zarejestrowano 143 ogniska epidemiczne w 26 podmiotach leczniczych, w tym:

- 44 ogniska spowodowane przez wirus SARS-CoV-2;
- 37 ognisk spowodowanych przez *Klebsiella pneumoniae*;
- 25 ognisk spowodowanych przez wirus grypy;
- 16 ognisk spowodowanych przez *Clostridioides difficile*;
- 5 ognisk spowodowanych przez norowirusy;

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- 4 ogniska spowodowane przez *Staphylococcus aureus*;
- 3 ogniska spowodowane przez *Acinetobacter baumannii*;
- 3 ogniska spowodowane przez *Escherichia coli*;
- 2 ogniska spowodowane przez niezidentyfikowany czynnik chorobotwórczy;
- 1 ognisko spowodowane przez *Pseudomonas aeruginosa*;
- 1 ognisko spowodowane przez rotawirusy;
- 1 ognisko spowodowane przez wirus RSV;
- 1 ognisko spowodowane przez *Yersinia enterocolitica*.

Liczba ognisk epidemicznych w podmiotach medycznych wzrosła względem liczby ognisk z roku poprzedniego, kiedy zgłoszono 129 ognisk.

W 2025 r. liczba osób z zakażeniem w ogniskach epidemicznych wyniosła ogółem 824 (774 pacjentów i 50 osób personelu medycznego).

Najczęstszym czynnikiem etiologicznym powodującym ogniska epidemiczne w województwie dolnośląskim w roku 2025 był wirus SARS-CoV-2, będący przyczyną 31% ognisk w 2025 r. Drugim najczęstszym czynnikiem chorobotwórczym była *Klebsiella pneumoniae* - 26% ognisk. Kolejnym czynnikiem powodującym ogniska był wirus grypy – 18% ognisk epidemicznych zgłoszonych w 2025 r.

W związku z występowaniem *Klebsiella pneumoniae* jako jednej z najczęstszych przyczyn ognisk epidemicznych, należy zwrócić uwagę, że większość z pojawiających się szczepów tej bakterii w szpitalach cechuje się lekoopornością – najczęstszymi mechanizmami są NDM oraz OXA-48, tak samo jak w roku poprzednim. Szerzenie się lekooporności patogenów jest problemem, który narasta w coraz szybszym tempie i stanowi duże wyzwanie dla służby zdrowia.

Zapobieganie ogniskom epidemicznym w podmiotach medycznych opiera się w dużej mierze na przestrzeganiu zasad higieny rąk, dezynfekcji i dekontaminacji środowiska szpitalnego, racjonalnej polityce stosowania antybiotyków, a także edukacji pacjentów i personelu w zakresie przeciwdziałania szerzeniu się zakażeń szpitalnych.

2.4 SZCZEPIENIA OCHRONNE OBOWIĄZKOWE I ZALECANE

Na terenie województwa dolnośląskiego w roku 2025 działało 667 punktów szczepień, w tym również i takie, w których przeprowadzane są poekspozycyjne szczepienia przeciwko wściekliźnie (w Kłodzku, Bolesławcu, Legnicy, Lubaniu, Jeleniej Górze, Wrocławiu i Zgorzelcu).

W świetle sprawozdań statystycznych MZ-54 z realizacji szczepień ochronnych za rok 2025, obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi objęto 599 695 dzieci i młodzieży do 19 roku życia oraz osób do 21 roku życia (szczepienia wyrównawcze). Zarejestrowano 94 337 kart dziewcząt w rocznikach od 2006 do 2016, podlegających szczepieniom przeciwko odrze, śwince i różyczce. W sumie zaszczepiono 92 462 dziewcząt, nie wykonano szczepień u 1 875.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Noworodki urodzone w roku 2025, u których nie stwierdzono przeciwwskazań do szczepień, zostały zaszczepione przeciwko gruźlicy (15 468, tj. 95,51% noworodków) i wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (13 993, dzieci, tj. 87,30%).

W roku sprawozdawczym zaszczepiono przeciwko odrze, śwince i różyczce podstawowo 98 866 osób, natomiast dawkę przypominającą otrzymało 216 702 osób (razem 315 568).

Wykonawstwo szczepień w roku 2025 w województwie dolnośląskim przeciwko odrze, śwince i różyczce:

- w 2 roku życia 13 670 dzieci, tj. 77%;
- w 3 roku życia 16 805 dzieci, tj. 91,7%;
- w 6 roku życia 24 737 dzieci, tj. 95%;
- w 10 roku życia 27 683 dzieci, tj. 96%; w tym dziewcząt 13 101, tj. 97%;
- w 11 roku życia 27 262 dzieci, tj. 97%, w tym dziewcząt 13 080, tj. 98%;
- w 12 roku życia 27 527 dzieci, tj. 98%, w tym dziewcząt 13 312, tj. 98%;
- w 13 roku życia 26 165 dzieci, tj. 98%, w tym dziewcząt 12 655, tj. 98,3 %,

w tym według kart uodpornienia, 5 207 dziewcząt zaszczepiono szczepieniem podstawowym i 87 255 dziewcząt dawką przypominającą. Razem u 92 462 dziewcząt wykonano schemat szczepień przeciwko odrze, śwince i różyczce. Ponadto obowiązkowemu szczepieniu osób narażonych w sposób szczególny, według wieku 0-19 lat poddano jeszcze 387 osoby.

Natomiast w pierwszym roku życia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B zaszczepiono 13 993 dzieci, tj. 87,3 %, w 2 roku życia zaszczepiono 16 450 dzieci, tj. 97,5 %, przeciwko *poliomyelitis* w pierwszym roku życia zaszczepiono 8 168 dzieci, tj. 51 %, w drugim roku życia 95,4 %, w trzecim roku życia 97 %.

Odsetek dzieci zaszczepionych do 6 roku życia przeciwko inwazyjnej chorobie wywołanej przez *Haemophilus influenzae* typu b wyniósł 86 %, to jest 105 938 dzieci.

W 3 roku życia na 18 334 dzieci, wszystkie szczepienia przeciwko chorobom uwzględnionym w „kalendarzu szczepień” i wszystkie dawki szczepionek wymaganych w tym wieku, otrzymało 15 886 dzieci, tj. 86,65%. Osoby, które nie otrzymały uwzględnionych w „kalendarzu szczepień” wszystkich dawek szczepionek, wymaganych w tym wieku to 2 844 dzieci (tj. 15,55%). Brak niektórych szczepień wykazano w 2 164 przypadkach (tj. 11,80%).

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Ponadto w punktach szczepień na obszarze województwa wykonano również obowiązkowe szczepienia osób narażonych w sposób szczególny, według wieku od 0 do ≥ 30 lat:

- przeciwko błonicy u 10 038 osób;
- przeciwko krztuścowi u 9 897 osób;
- przeciwko poliomyelitis u 3 197 osób;
- przeciwko odrze, śwince i różyczce u 552 osób;
- przeciwko zakażeniom *Streptococcus pneumoniae* u 3 189 osób;
- przeciwko zakażeniom *Haemophilus influenzae typu b* u 1 923 osób;
- przeciwko ospie wietrznej u 6 440 osób;
- przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby, wzv typu B u 5 617 osób;
- przeciwko tężcowi 10 307 osób.

Obowiązkowe szczepienia poekspozycyjne wykonane w 2025 roku wg wieku od 0 do ≥ 30 lat:

- przeciwko wścieklicznie 756 osób;
- przeciwko błonicy 478 osób;
- przeciwko tężcowi 18 266 osób.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Zaopatrzenie w wodę pitną

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

3. OCENA ZAOPATRZENIA W WODĘ DO SPOŻYCIA

Na obszarze województwa dolnośląskiego, według ewidencji, znajduje się ogółem 505 stref zaopatrzenia w wodę dostawców wody w ramach zbiorowego zaopatrzenia oraz 384 strefy zaopatrzenia w wodę innych dostawców wody, dostarczających wodę 2 874 496 mieszkańcom województwa dolnośląskiego.

Nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, sprawowany jest m.in. poprzez weryfikację prowadzonej wewnętrznej kontroli jakości wody przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne oraz przez podmioty dostarczające lub wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego, lub w podmiotach działających na rynku spożywczym, wykorzystujących wodę, a także poprzez wykonywanie badań jakości wody zgodnie z ustalonym przez organy PIS województwa dolnośląskiego planem działania na dany rok. W poniższym rozdziale opisano jakość wody do spożycia wg zewidencjonowanych przez PPIS wodociągów sieciowych.

3.1 WODOCIĄGI SIECIOWE

3.1.1 Wodociągi w przedziale produkcji wody > 100 000 m³/dobę

Na terenie woj. dolnośląskiego zewidencjonowany jest jeden wodociąg sieciowy Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. we Wrocławiu (połączone wodociągi sieciowe „Mokry Dwór”, „Na Grobli” i „Leśnica”) o łącznej produkcji wody > 140 600 m³/dobę.

Wodociąg ten dostarcza wodę mieszkańcom Wrocławia, a także do części gmin: Siechnice, Kobierzyce - w rejon węzła Bielany Wrocławskie, Długołęka, Wisznia Mała, Kąty Wrocławskie, Miękinia i Czernica. Szacunkowa liczba mieszkańców zaopatrywanych w wodę przez ten wodociąg wynosi około 673 500 osób.

Prowadzony nadzór nad jakością wody opiera się w szczególności na kontrolowaniu jakości wody w wyznaczonych stałych punktach monitoringowych, z których pobierano próbki wody do badań laboratoryjnych - w ramach kontroli wewnętrznej realizowanej przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A we Wrocławiu oraz w ramach kontroli urzędowej prowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu.

W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego wyznaczono 45 stałych punktów, z których w 2025 r. pobierano próbki wody do badań laboratoryjnych. Badania w ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzało Laboratorium Wody i Ścieków Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A we Wrocławiu oraz laboratorium GBA Polska sp. z o. o w Warszawie. W ramach kontroli urzędowej badania wykonywały laboratoria PSSE we

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Wrocławiu oraz WSSE we Wrocławiu. Próbkę kontrolną wody badano w zakresie monitoringu kontrolnego (parametry grupy A) i monitoringu przeglądowego (parametry grupy B). Stałe punkty monitoringowe pobierania próbek wody wyznaczono w miejscach wprowadzania wody do sieci wodociągowej w zakładach produkcji wody, na rozprowadzającej sieci wodociągowej (hydrofornie), w miejscach czerpania wody przez konsumentów.

W 2025 r. wykonano badania 744 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W 31 próbkach, (4,16 %) stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych wartości parametrów jakości wody (w zakresie parametrów mikrobiologicznych w 18 próbkach wody, w zakresie parametrów organoleptycznych i fizyko - chemicznych w 12 próbkach wody, w zakresie parametrów mikrobiologicznych i organoleptycznych w 1 próbce). Stwierdzone nieprawidłowości niezwłocznie usunięto.

Ogółem wodę przeznaczoną do spożycia dostarczaną w 2025 roku mieszkańcom miasta Wrocławia oceniono jako przydatną do spożycia przez ludzi.

3.1.2 Wodociągi w przedziale produkcji wody pomiędzy 10 001 a 100 000 m³/dobę

W powyższym przedziale produkcji wody zewidencjonowane są 3 wodociągi sieciowe, które zlokalizowane są w: Jeleniej Górze, Legnicy i Wałbrzychu. Wodociągi zaopatrują w wodę do spożycia ogółem 306 608 mieszkańców ww. miejscowości, jak i mieszkańców niektórych miejscowości ościennych.

Wodociąg Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji „WODNIK” Sp. z o.o. w Jeleniej Górze dostarcza wodę łącznie do 75 300 mieszkańców Jeleniej Góry, gminy Stara Kamienica oraz gminy Janowice Wielkie.

W zakresie składu fizyko-chemicznego w wodzie pochodzącej ze stref zaopatrzenia „Leśniczówka” i „Kamienna Wieża” stwierdzono w pojedynczych próbkach zwiększoną zawartość chloroformu i glinu. Prowadzono postępowanie administracyjne. Następne zbadane próbki były prawidłowe. W II półroczu 2025 r. pod względem składu mikrobiologicznego w pojedynczej próbce w strefie zaopatrzenia z ujęcia „Grabarów” stwierdzono zwiększoną ogólną liczbę mikroorganizmów w 22°C po 48 h, przy znikomej zawartości chloru. Zalecono zwiększenie dawki chloru i wszczęto postępowanie administracyjne. Badania wykonane po działaniach naprawczych potwierdziły prawidłową jakość wody. Ponadto przedsiębiorstwo PWiK „Wodnik” przeprowadziło badania aktywności radonu w wodzie przeznaczonej do spożycia pochodzącej z ujęcia „Grabarów”. W próbce stwierdzono przekroczenie wartości parametrycznej aktywności radonu tj. 248,0 Bq/l. Od roku 2018 odnotowywane są przekroczenia wartości parametrycznej aktywności radonu w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z ujęcia „Grabarów” w granicach od 154,0 Bq/l do 248 Bq/l, ale na przestrzeni ostatnich 3 lat występowały one w szeregu wzrostowym. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, przy takiej wartości należy dalej badać aktywność radonu z częstotliwością 1 raz

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

w roku, co pozwoli na podjęcie właściwych działań w celu obniżenia aktywności radonu w wodzie przeznaczonej do spożycia.

Podstawowym działaniem, które może doprowadzić do usunięcia nadmiaru radonu z ujmowanej wody (szczególnie w razie tendencji wzrostowej stężeń aktywności radonu), jest przebudowa i modernizacja ujęcia oraz stacji uzdatniania. W tym celu Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „Wodnik” Sp. z o.o. z/s w Jeleniej Górze wystąpiło o szereg decyzji i pozwoleń umożliwiających rozbudowę i modernizację ZUW Grabarów.

Wodociąg Legnickiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji S.A. w Legnicy zaopatruje mieszkańców miasta Legnica oraz gmin: Miłkowice, Kunice, Legnickie Pole i Krotoszyce – łącznie 106 271 osób. W 2025 roku, w ramach nadzoru sanitarnego nad jakością wody prowadzonego przez PPIS w Legnicy oraz w ramach kontroli wewnętrznej realizowanej przez LPWiK S.A., zbadano 111 próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z wodociągu LPWiK S.A., w tym 77 pobranych na terenie miasta Legnica. W okresie sprawozdawczym, na podstawie przeprowadzonych badań, PPIS w Legnicy stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi w związku z wykryciem w wodzie bakterii grupy coli – 1 jtk w 100 ml (wartość wymagana – 0 jtk w 100 ml), w punkcie: hydrofornia przy ul. Działkowej w Legnicy. W związku z powyższym PPIS w Legnicy zobowiązał przedsiębiorstwo wodociągowe do podjęcia niezwłocznych działań naprawczych oraz do poinformowania konsumentów o wydanych przez PPIS w Legnicy zaleceniach w zakresie bezpiecznego korzystania z wody. Uzyskanie prawidłowych wyników badań jakości wody, wykonanych po przeprowadzeniu działań naprawczych, pozwoliło stwierdzić, że woda w ww. punkcie jest przydatna do spożycia przez ludzi. Ponadto, w wyniku badań jakości wody, w niektórych próbkach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości parametrów:

- nieakceptowalny zapach – wodociąg na terenie gminy Kunice, zaopatrywany z LPWiK S.A.;
- nieakceptowalny smak – wodociąg na terenie gminy Miłkowice, zaopatrywany z LPWiK S.A.;
- nieakceptowalny smak i zapach – wodociąg sieciowy na terenie miasta Legnica;
- mętność – wodociąg sieciowy na terenie gminy Legnickie Pole, zaopatrywany z LPWiK S.A.;
- żelazo – wodociąg sieciowy na terenie gminy Legnickie Pole, zaopatrywany z LPWiK S.A.

Przekroczenia te nie stanowiły bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia lub życia konsumentów, jednak mogły negatywnie wpływać na smak i zapach wody, a także na skuteczność procesów dezynfekcji. Działania naprawcze podejmowane przez zarządzających wodociągami przyczyniły się do poprawy jakości wody w zakresie ww. parametrów.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Na terenie miasta Wałbrzycha i powiatu wałbrzyskiego w tej grupie wodociągów zarejestrowane jest jedno urządzenie – wodociąg Wałbrzych o produkcji wody 21 349,86 m³/dobę. Wodociąg zaopatruje w wodę mieszkańców miast: Wałbrzych, Szczawno-Zdrój, Jedlina-Zdrój i większą część Boguszowa-Gorc oraz mieszkańców wsi: Struga, Lubomin, Jabłów, Stare i Nowe Bogaczowice, Gostków, Chwaliszów i Cieszów w gminie Stare Bogaczowice, Jaczków, Witków, Czarny Bór i Grzędy w gminie Czarny Bór, Rybnica Leśna, Kamionka i Unisław Śląski w gminie Mieroszów oraz Dziećmorowice, Nowa Wieś i Olszyniec w gminie Walim – razem około 124 868 osób.

W 2025 r. z sieci wodociągowej oraz ujęć wodociągu Wałbrzych pobrano:

- 41 próbek wody do badań w ramach bieżącego nadzoru PIS;
- 79 próbek wody do badań w zakresie parametrów grupy A w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego;
- 10 próbek wody do badań w zakresie parametrów grupy B w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego;
- 2 próbki wody do badań w zakresie substancji promieniotwórczych;
- 4 próbki wody kontrolne do badań w kierunku bakterii grupy coli, zapachu i mętności.

Jakość wody kwestionowano w 3 próbkach wody (2 pobranych w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego i 1 pobranej w ramach nadzoru PIS):

- 1 na sieci wodociągowej przy ul. Słowackiego 10 w Wałbrzychu z uwagi na przekroczenie wartości parametrycznej mętności (8,2 NTU);
- 1 na sieci wodociągowej w Unisławiu Śląskim 75 z uwagi na przekroczenie wartości parametrycznej mętności (5,0 NTU);
- 1 z ujęcia wody w Gorzeszowie z uwagi na przekroczenie wartości parametrycznej bakterii grupy coli (1 NPL w 100 ml) i zapachu (32 TON).

Zarządca wodociągu wykonał działania naprawcze w zakresie doprowadzenia wody do norm sanitarnych (niezwłoczne w odniesieniu do zanieczyszczeń bakteriologicznych), a ich skuteczność potwierdziły wyniki badań próbek kontrolnych – bez konieczności wydawania decyzji w powyższych sprawach.

3.1.3 Wodociągi w przedziale produkcji wody 1 001 – 10 000 m³/dobę

W wyniku prowadzonej kontroli jakości wody dostarczanej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni stwierdzali warunkową przydatność wody lub brak przydatności wody. W dwóch przypadkach obowiązuje zgoda na odstępstwo od wymaganej jakości wody.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa wodociągu	Stwierdzona jakość wody	Przekroczony parametr
1	górowski	Góra	Góra	brak przydatności	ogólna liczba mikroorganizmów
2	kłodzki	Lądek Zdrój	Lądek	brak przydatności	bakterie grupy coli
3	lwówecki	Gryfów Śląski	Gryfów Śląski	warunkowa przydatność	bakterie grupy coli
4	milicki	Milicz	Milicz	brak przydatności	mangan żelazo zapach mętność
5	świdnicki	Marcinowice	Marcinowice	warunkowa przydatność	mętność
6	ząbkowicki	Bardo	Kamieniec Ząbkowicki	warunkowa przydatność	żelazo mętność
7	złotoryjski	Złotoryja	Złotoryja	brak przydatności	bakterie grupy coli
8	wrocławski	Sobótka	Świątniki	warunkowa przydatność	twardość ogólna
9	wrocławski	Długołęka	Siedlec	odstępstwo	chloridazon - desfenyl
10	wrocławski	Siechnice	Groblice	odstępstwo	chloridazon - desfenyl
11	wrocławski	Siechnice	Groblice	warunkowa przydatność	mętność, żelazo, mangan
12	ząbkowicki	Bardo	Kamieniec Ząbkowicki	warunkowa przydatność	żelazo mętność
13	złotoryjski	Złotoryja	Złotoryja	brak przydatności	bakterie grupy coli

Tabela 6. Przykłady wodociągów w przedziale produkcji wody 1 001 – 10 000 m³/dobę, w których okresowo stwierdzano warunkową przydatność wody/brak przydatności wody/odstępstwo

3.1.4 Wodociągi w przedziale produkcji wody 101 – 1 000 m³/dobę

W wyniku prowadzonych kontroli jakości wody we wszystkich wodociągach warunkową przydatność wody lub brak przydatności wody do spożycia stwierdzano m.in. w wodociągach wskazanych w poniższej tabeli. W jednym przypadku obowiązuje zgoda na odstępstwo od wymaganej jakości wody.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa wodociągu	Stwierdzona jakość wody	Przekroczony parametr
1	lwówecki	Mirsk	Mirsk	brak przydatności	bakterie grupy coli, <i>Escherichia coli</i>
2	średzki	Miękinia	Brzezina	warunkowa przydatność	mangan, żelazo
3	średzki	Miękinia	Lutynia	warunkowa przydatność	mętność
4	oleśnicki	Oleśnica	Ligota Polska	warunkowa przydatność	mangan
5	oleśnicki	Oleśnica	Jenkowice	warunkowa przydatność	bakterie grupy coli,
6	oławski	Jelcz Laskowice	Grędzina	brak przydatności	bakterie grupy coli
7	wałbrzyski	Sokołowsko	Ujęcie „za WOP”	brak przydatności	bakterie grupy coli, <i>Escherichia coli</i>
8	złotoryjski	Zagrodno	Zagrodno	warunkowa przydatność	mangan, mętność
9	milicki	Krośnice	Grabownica	warunkowa przydatność	ogólna liczba mikroorganizmów po 72 h
10	milicki	Krośnice	Bukowice	warunkowa przydatność	ogólna liczba mikroorganizmów
11	milicki	Krośnice	Kuźnica Czeszycka	warunkowa przydatność	mętność żelazo
12	dzierżoniowski	Niemcza	Nowa Wieś Niemczańska	brak przydatności	bakterie grupy coli, <i>Escherichia coli</i>
13	lubiński	Ścinawa	Dziesław	warunkowa przydatność	bakterie grupy coli
14	strzeliński	Strzelin	Dankowice	warunkowa przydatność	mangan, żelazo, mętność
15	strzeliński	Borów	Borów	brak przydatności	bakterie grupy coli
16	wołowski	Wołów	wodociąg zakładowy Zakładu Karnego	warunkowa przydatność	żelazo, mangan, bakterie grupy coli
17	wrocławski	Siechnice	Suchy Dwór	warunkowa przydatność	mętność, żelazo, mangan
18	wrocławski	Siechnice	PPO Siechnice	odstępstwo	chloridazon - desfenyl
19	wrocławski	Siechnice	Święta Katarzyna	brak przydatności	bakterie grupy coli
20	lubański	Świeradów Zdrój	Bronka Czecha	warunkowa przydatność	glin
21	lubański	Świeradów Zdrój	Łużyca	warunkowa przydatność	glin, mętność, żelazo, mangan
22	zgorzelecki	Sulików/Zgorzelec wiejska	Nikułowa	warunkowa przydatność	mętność żelazo mangan
23	zgorzelecki	Zawidów	Zawidów	brak przydatności	bakterie grupy coli <i>Escherichia coli</i>

Tabela 7. Przykłady wodociągów w przedziale produkcji wody 101 – 1 000 m³/dobę, w których okresowo stwierdzano warunkową przydatność wody/brak przydatności wody/odstępstwo

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

3.1.5 Wodociągi w przedziale produkcji wody $\leq 100 \text{ m}^3/\text{dobę}$

W wyniku prowadzonych kontroli jakości wody we wszystkich wodociągach warunkową przydatność wody lub brak przydatności wody do spożycia stwierdzano m.in. w wodociągach wskazanych w poniższej tabeli. W jednym przypadku obowiązuje zgoda na odstępstwo od wymaganej jakości wody.

Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa wodociągu	Stwierdzona jakość wody	Przekroczony parametr
1	wałbrzyski	Walim	Zagórze Śląskie	warunkowa przydatność	zapach
2	złotoryjski	Świerzawa	Nowy Kościół	brak przydatności	bakterie grupy coli, Enterokoki
3	złotoryjski	Wojcieszów	Wojcieszów II	warunkowa przydatność	bakterie grupy coli
4	wołowski	Wołów	Bożeń	warunkowa przydatność	mangan
5	kamiennogórski	Kamienna Góra	Przedwojów	warunkowa przydatność	bakterie grupy coli
6	kłodzki	Lądek Zdrój	Konradów	brak przydatności	bakterie grupy coli, Escherichia coli, Enterokoki
7	jaworski	Paszowice	Pogwizdów	brak przydatności	bakterie grupy coli, Escherichia coli
8	polkowicki	Chocianów	Dalków	warunkowa przydatność	mętność mangan
9	wołowski	Wińsko	Turzany	warunkowa przydatność	azotany
				odstępstwo	chloridazon - desfenyl
10	lubiński	Rudna	Stara Rudna	warunkowa przydatność	ogólna liczba mikroorganizmów
11	lubański	Leśna	Stankowice	warunkowa przydatność	mętność odczyn
12	lubański	Olszyna	Grodnica	warunkowa przydatność	glin
13	ząbkowicki	Ziębice	Dębowiec	brak przydatności	bakterie grupy coli

Tabela 8. Przykładowe wodociągi w przedziale produkcji wody $\leq 100 \text{ m}^3/\text{dobę}$, w których okresowo stwierdzano warunkową przydatność wody/brak przydatności wody/odstępstwo.

Stwierdzana przez właściwych państwowych inspektorów sanitarnych warunkowa przydatność wody do spożycia w zakresie parametru bakterie grupy coli, dotyczy tylko takich przypadków, gdy:

- liczba bakterii grupy coli jest $< 10 \text{ jtk (NPL)}$ w 100 ml wody;

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- w badanej próbce wody wykluczono obecność *Escherichia coli* i enterokoków;
- stwierdzone niezgodności uznano za nieistotne, niestwarzającą zagrożenia dla życia i zdrowia;
- jednocześnie podjęto odpowiednie działania naprawcze.

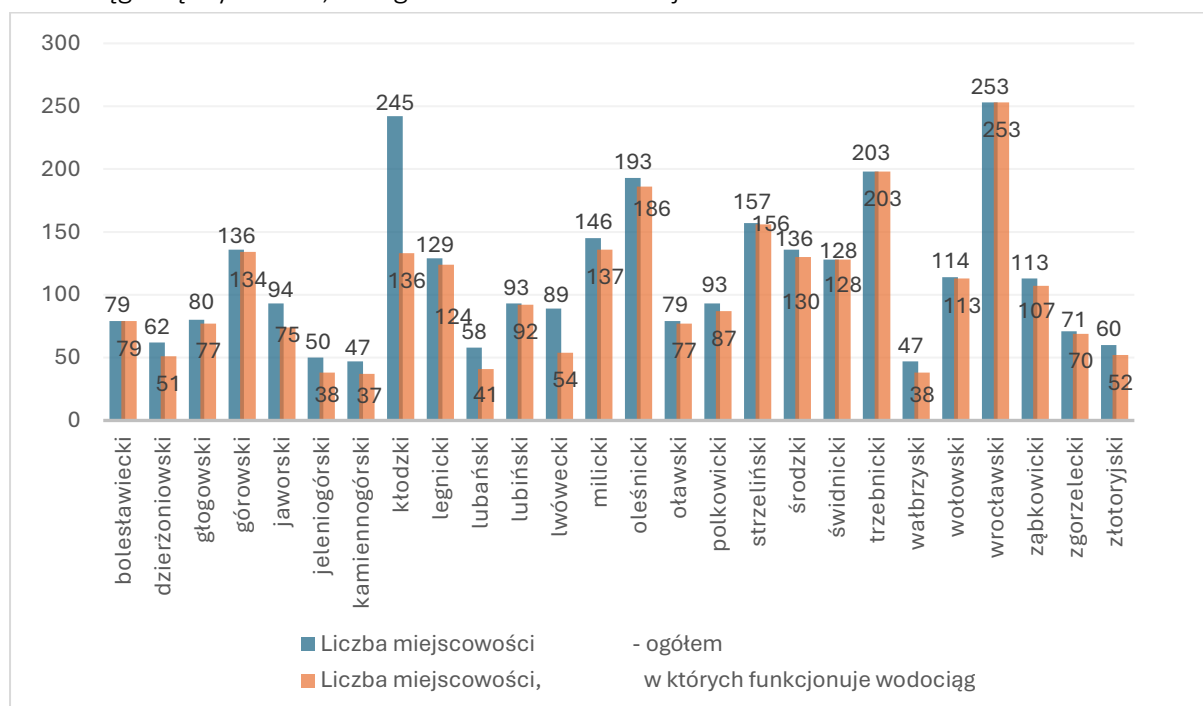
Ponadto w przypadkach pogorszenia się mikrobiologicznej jakości wody, w tym stwierdzanego braku przydatności wody do spożycia, zarządcy wodociągów i urzędzeń wodociągowych podejmowali niezwłoczne działania naprawcze mające na celu doprowadzenie jakości wody do stanu spełniającego wymagania sanitarne.

3.2 INNE PODMIOTY ZAOPATRUJĄCE W WODĘ

W ewidencji PSSE woj. dolnośląskiego znajdują się łącznie 384 urządzenia. Jakość wody oceniono w 211 urządzeniach. W jednym przypadku stwierdzono jakość wody nieodpowiadającą wymaganiom fizykochemicznym. Podjęto niezwłocznie działania celem doprowadzenia jakości wody do zgodnej z wymaganiami sanitarnymi.

3.3 ZWODOCIĄGOWANIE MIEJSCOWOŚCI

Jak wynika z posiadanych przez PIS woj. dolnośląskiego danych odsetek miejscowości (miasta, wsie, osady, kolonie, przysiółki) Dolnego Śląska, w których funkcjonują wodociągi sieciowe stanowi 90,5% ogółu miejscowości, a odsetek liczby ludności zaopatrywanej w wodę wodociągową wynosi 95,6% ogółu mieszkańców województwa.

Wykres 1. Liczba miejscowości (miasta, wsie, osady, kolonie, przysiółki), w których funkcjonuje wodociąg - w rozbiciu na powiaty.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

3.4 CIEPŁA WODA W INSTALACJACH WODOCIĄGOWYCH

Kontrola jakości ciepłej wody w celu wykrywania bakterii *Legionella* sp. pozwalająca na ocenę wewnętrznej instalacji wodociągowej (poza siecią wodociągową) realizowana jest poprzez pobieranie próbek ciepłej wody w budynkach użyteczności publicznej, m.in., przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych, oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego, w których, w trakcie ich użytkowania, wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny.

W związku z zagrożeniami, jakie niesie za sobą występowanie bakterii z rodzaju *Legionella* sp. w wodzie, w wewnętrznych instalacjach wodociągowych szczególnie w ciepłej wodzie użytkowej GIS zalecił wzmożenie nadzoru nad jakością ciepłej wody i zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi związanego z funkcjonowaniem instalacji wentylacyjno-klimatyzacyjnej.

W 2025 roku organy PIS woj. dolnośląskiego, zgodnie z poleceniem GIS, dalej prowadzą wzmożony nadzór sanitarny w obiektach wysokiego ryzyka występowania bakterii z rodzaju *Legionella* sp., w tym nad instalacjami wewnętrznymi oraz ww. systemami.

Łącznie z instalacji wodociągowej ciepłej wody ww. obiektach (m.in. szpitalach, domach pomocy społecznej, hotelach lub innych obiektach hotelarskich, zakładach opiekuńczo-leczniczych, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, sanatoriach, placówkach z całodobową opieką, itp.) pobrano 1 485 (805 PIS + 631 POD) próbek wody. Z zaplanowanych do pobrania 1 436 próbek, 14 próbek nie udało się pobrać z uwagi na zmiany organizacyjne w obrębie jednostek, podmiotów (np.: podmiot zawiesił działalność, obiekt został zlikwidowany lub pobranie próbek będzie zrealizowane na początku stycznia 2026 roku ze względu na zmianę terminu przez laboratorium zewnętrzne). Z 1 436 pobranych próbek wody 1 233 próbki wykazały prawidłową jakość ciepłej wody, w 85 próbkach stwierdzono średnie skażenie instalacji wodociągowej ciepłej wody, a w 32 próbkach wysokie skażenie (10 próbek w 5 szpitalach; 8 próbek w 3 szkołach; 7 próbek w 3 w budynkach użyteczności publicznej (ZOL/ZPO); 4 próbki w 2 Domach Seniora; 1 próbkę w 1 prywatnym obiekcie noclegowym i 2 próbki w 1 obiekcie sportowym, bardzo wysokie skażenie wykazano w 10 próbkach w 5 szpitalach. Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę pobranych próbek w wybranych grupach obiektów.

W szpitalach dolnośląskich (w tym jednodniowych i uzdrowiskowych) jakość ciepłej wody kontrolowano 167 razy. Łącznie pobrano 657 próbek wody stwierdzając prawidłową jakość ciepłej wody w 542 próbkach. Natomiast skażenie instalacji wodociągowej ciepłej wody bakteriami z rodzaju *Legionella* sp. w stopniu średnim stwierdzono w 13 szpitalach (34 próbki wykazały skażenie średnie), natomiast w stopniu wysokim w 5 placówkach szpitalnych (10 próbek wykazało skażenie wysokie). W 5 szpitalach odnotowano skażenia instalacji ciepłej wody w stopniu bardzo wysokim (10 próbek). Stwierdzone skażenia instalacji w 3 szpitalach często miało charakter punktowy i dotyczyło 1 lub 2 punktów w tych obiektach. W 2 dwóch szpitalach stwierdzono bardzo wysokie skażenie we wszystkich 4 punktach. W podanych przypadkach wydawano decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności i wszczynano postępowanie

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

administracyjne w celu obciążenia opłatą za pobranie próbek i badanie wody. Każdorazowo zarządcy szpitali podejmowali niezwłoczne działania naprawcze oraz wykonywane były badania wody sprawdzające czy nastąpiło skuteczne obniżenie liczby bakterii do wymaganego poziomu.

Jakość ciepłej wody została skontrolowana w 28 domach pomocy społecznej. Do badań laboratoryjnych pobrano łącznie 120 próbek wody, w tym 101 przez organy PIS. Przeprowadzone badania laboratoryjne wykazały w 24 domach pomocy społecznej prawidłową jakość ciepłej wody (107 próbek). W 3 (9 próbek) obiektach stwierdzono średnie skażenie instalacji wodociągowej ciepłej wody.

W każdym z tych obiektów zarządcy podejmowali niezwłoczne działania naprawcze w celu poprawy jakości wody - obniżenia liczby bakterii z rodzaju *Legionella* sp. do wymaganego poziomu, po których zakończeniu zostały wykonane badania kontrolne.

W zakładach opiekuńczo-leczniczych oraz zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych jakość ciepłej wody skontrolowano w 29 obiektach, pobierając łącznie 154 próbki ciepłej wody, w tym 69 próbek przez organy PIS. Przeprowadzone analizy laboratoryjne wykazały w 26 skontrolowanych obiektach (132 próbki) prawidłową jakość ciepłej wody. W 3 obiektach (6 próbek) stwierdzono średnie skażenie instalacji wodociągowej ciepłej wody. Wysokie skażenie stwierdzono w 3 obiektach (7 próbek).

Próbki wody do badań w kierunku oznaczania bakterii z rodzaju *Legionella* sp. pobrano w 26 hotelach – łącznie 94 próbki ciepłej wody, w tym 62 próbki przez organy PIS. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych w 3 hotelach (6 próbek) stwierdzono skażenie instalacji ciepłej wody w stopniu średnim. Zarządcy obiektów zostali do doprowadzenia jakości ciepłej wody do zgodności z obowiązującymi przepisami. Jakość ciepłej wody w pozostałych hotelach była prawidłowa.

W powyższych przypadkach, po otrzymaniu informacji o nieprawidłowej jakości ciepłej wody, państwowi inspektorzy sanitarni podejmowali niezwłoczne działania w celu przekazania informacji o wynikach badań oraz zobowiązywali zarządców obiektów do doprowadzenia jakości ciepłej wody do zgodności z obowiązującymi wymaganiami.

Jakość ciepłej wody została sprawdzona również w 5 schroniskach i 21 innych obiektach noclegowych. Do badań laboratoryjnych pobrano łącznie 83 próbki wody. W wyniku przeprowadzonych badań laboratoryjnych 72 próbki wykazały prawidłową jakość ciepłej wody. Tylko w 2 obiektach (w 5 próbkach) stwierdzono skażenie instalacji ciepłej wody.

W roku 2025 pobrane zostały również próbki ciepłej wody użytkowej w ramach prowadzonych dochodzeń epidemiologicznych. W związku ze stwierdzonym przypadkiem

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

legionellozy u pacjenta na oddziale neonatologicznym w jednym ze szpitali funkcjonującym na obszarze województwa dolnośląskiego dokonano analizy jakości wody ciepłej we wszystkich nadzorowanych szpitalach (stacjonarnych i całodobowych), z wyłączeniem szpitali uzdrowiskowych oraz szpitali jednego dnia. Przedmiotowa analiza została dokonana na podstawie przebadanych próbek wody, pobranych w tych placówkach na przestrzeni ostatnich 3 lat. Ponadto, do dnia 12 grudnia 2025 r. dokonano pobrania próbek wody ciepłej pod kątem występowania bakterii z rodzaju *Legionella* ze wszystkich nadzorowanych ww. placówkach (z wyłączeniem szpitali uzdrowiskowych oraz szpitali jednego dnia), z koniecznym uwzględnieniem oddziałów neonatologicznych, pediatrycznych oraz innych, na których leczone są dzieci, jeżeli znajdują się w danej placówce (w 66 szpitalach pobrano 264 próbki). Pobrane próbki wody badane były w laboratorium WSSE we Wrocławiu.

Dodatkowo pobierane były próbki ciepłej wody użytkowej nie ujęte w harmonogramie kontroli na 2025 r. – w obiektach nowych i funkcjonujących, w związku ze zgłoszonymi wnioskami oraz w ramach kontroli sprawdzających po wydanych decyzjach i podejmowanych przez zarządców obiektów działaniach korygujących.

W ramach raportowania informacji o przekroczeniach bakterii *Legionella sp.* w wewnętrznych systemach wodociągowych na terenie woj. dolnośląskiego w 2025 roku stwierdzono przekroczenia w 269 próbkach wody, w 122 obiektach (151 próbek – skażenie średnie, 95 próbek – skażenie wysokie, 22 próbki skażenie bardzo wysokie).

W trakcie kontroli sanitarnych obiektów prowadzono działania edukacyjne ukierunkowane na profilaktykę w zakresie eksploatacji wewnętrznych systemów.

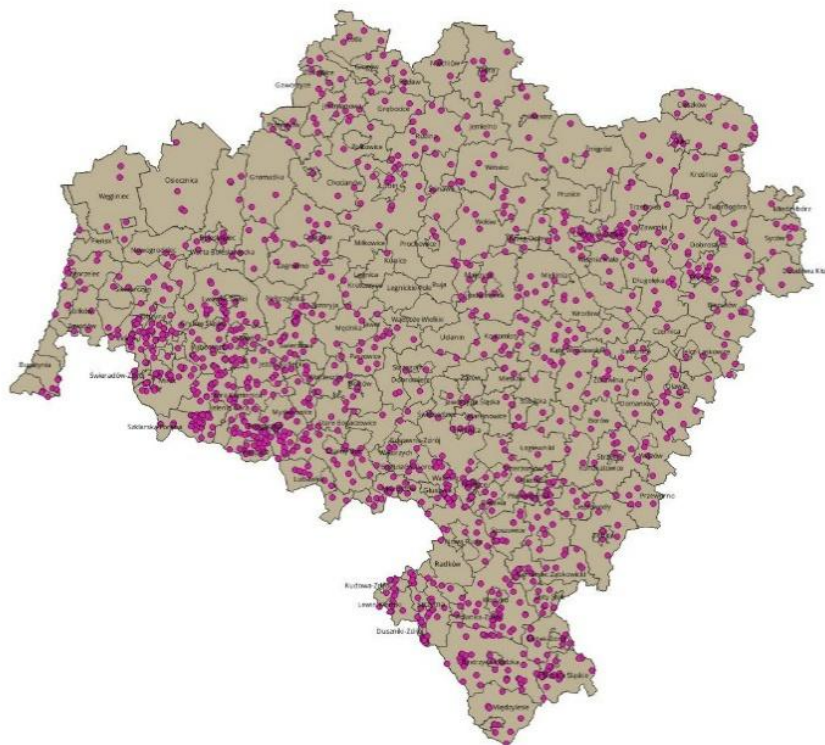
3.5 UJĘCIA DLA WÓD DO SPOŻYCIA

Na obszarze woj. dolnośląskiego w 2025 r. funkcjonowało ogółem 1 024 ujęcia wód wykorzystywanych na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Zdecydowaną większość stanowiły ujęcia wód podziemnych (głębinowe i infiltracyjne) - 935, natomiast pozostałe 89 były to ujęcia wód powierzchniowych.

Ujęcia wód podziemnych stanowią przeważnie pojedyncze studnie wiercone lub ich grupy posadowione w niedalekiej odległości od siebie. Na obszarze nizinnym województwa dolnośląskiego udostępniają one poziomy wodonośne penetrujące najczęściej skały trzecio i czwartorzędowe, natomiast na obszarach podgórskich, w miejscach o skomplikowanej budowie geologicznej, często wykorzystywane są wody z utworów starszych (triasowych, kredowych a nawet permskich). Głębokość studni wierconych, w zależności od miejsca i sytuacji hydrogeologicznej waha się od 5 do ponad 340 m. W nielicznych przypadkach jakość wody surowej ujmowanej nie wymaga uzdatniania i podawana jest do sieci wodociągowych bezpośrednio z ujęcia. Najczęściej jednak wody takie wymagają ingerencji, a laboratoryjne badania ich jakości prowadzone są w celu właściwego doboru sposobu uzdatniania. W zależności od długości czasu penetracji wód w górotworze zależy stopień ich mineralizacji.

Zawartość składu jakościowego wód oraz stopnia ich zanieczyszczenia zależy też od rodzaju skał w jakich się znajdują, a także od głębokości zalegania, a więc podatności na oddziaływanie wód meteorycznych. Najczęściej stwierdzanymi ponadnormatywnymi zanieczyszczeniami surowych wód podziemnych wymagających uzdatniania są: żelazo, mangan, odczyn, związki organiczne wpływające na smak i zapach wody oraz parametry mikrobiologiczne. Rzadziej odnotowywane są metale ciężkie oraz izotopy promieniotwórcze.

Rysunek 1. Ujęcia wód podziemnych w 2025 r.

Ujęcia wykorzystujące wodę powierzchniową występują na terenie 13 powiatów: dzierżoniowskiego, jaworskiego, karkonoskiego, kamiennogórskiego, kłodzkiego, legnickiego, lubańskiego, świdnickiego, wałbrzyskiego, wrocławskiego, ząbkowickiego, zgorzeleckiego oraz złotoryjskiego. Największa liczba tego typu ujęć posadowiona jest na potokach górskich, natomiast największe ilości wody do celów wodociągowych pozyskuje się z ujęć powierzchniowych wybudowanych bezpośrednio na rzekach (np. Bóbr, Kaczawa, Oława) oraz zbiornikach zaporowych piętrzących wody rzek (np. zbiornik Zagórze Śląskie czy zbiornik Dobromierz). Spośród 89 ujęć wód powierzchniowych, pod względem spełnienia wymagań rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1747) oceniono 52 i zakwalifikowano je do odpowiedniej kategorii. Najliczniejszą grupę ujęć powierzchniowych wody (38) stanowią ujęcia należące do kategorii A2, których wody wymagają typowego uzdatniania fizycznego i chemicznego oraz końcowej dezynfekcji. Spośród

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

stwierdzonych podwyższonych wartości parametrów jakości wody w tej grupie odnotowano w kolejności częstotliwości występowania: bakterie coli, *Escherichia coli*, żelazo, zapach, enterokoki, pH, mangan, barwa, azotany, fenole, BZT5 i ogólny węgiel organiczny.

Mniej licznie (8) reprezentowane są ujęcia wód powierzchniowych, których zestaw wartości parametrów jakościowych kwalifikuje je do kategorii A3 lub poniżej A3. Są to wody zanieczyszczone na tyle, że wymagają wysokosprawnego uzdatniania fizycznego, chemicznego lub metod biologicznych, w szczególności utleniania, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji, adsorpcji na węglu aktywnym oraz dezynfekcji przez ozonowanie lub chlorowanie końcowe. Parametry jakościowe klasyfikujące te wody do przedmiotowej kategorii to: mangan, bakterie coli, *Escherichia coli*, enterokoki, WWA, zawartość tlenu, zawiesin oraz zapach i ogólny węgiel organiczny. Pozostałe ujęcia wód powierzchniowych (6) zakwalifikowano do kategorii A1, których uzdatnienie wymaga jedynie prostego uzdatniania fizycznego, w szczególności filtracji oraz dezynfekcji.

Podczas kontroli sanitarnych obiektów związanych z ujęciami wód stwierdzono, że urządzenia te były prawidłowo oznakowane i zabezpieczone przed dostępem osób niepowołanych. Ich stan sanitarno-techniczny nie budził zastrzeżeń. Obszary ujęć były ogrodzone i oznakowane tablicami informacyjnymi o wyznaczonych strefach ochrony bezpośredniej i pośredniej. Nie stwierdzono zagrożeń mogących mieć wpływ na jakość wody.

Ponadto, zwłaszcza na rzadziej zaludnionych obszarach górskich i podgórskich, właściciele nieruchomości prywatnych korzystali z własnych, przydomowych ujęć wód. Urządzenia te nie stanowią elementu systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę, a zatem nie podlegają ewidencji i nadzorowi sanitarnemu. Liczbę tego typu ujęć na obszarze województwa dolnośląskiego szacuje się na około 1 500.

Rysunek 2. Ujęcia wód powierzchniowych w 2025 r.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

3.6 JAKOŚĆ WODY - POSTĘPOWANIA ADMINISTRACYJNE

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa dolnośląskiego w ramach sprawowanego nadzoru nad jakością wody dokonała łącznie 1039 kontroli wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę zarządzanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i urzędzeń dostarczających wodę zarządzanych przez inne podmioty zaopatrujące w wodę.

Postępowanie administracyjne związane z nadzorem nad jakością wody dotyczyło, m.in., niewłaściwej jakości wody z urzędzeń wodociągowych (warunkowej przydatności, braku przydatności, odstępstwa od wymaganej jakości wody), jak również niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego urzędzeń wodociągowych zarządzanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne oraz przez inne podmioty zaopatrujące w wodę.

W związku z powyższym organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydały ogółem 640 decyzji administracyjnych, w tym 294 decyzje merytoryczne, 74 decyzje prolongujące wykonanie obowiązków, 272 decyzje płatnicze oraz nałożono 5 mandatów na kwotę 1 900 złotych.

4. STAN SANITARNO-PORZĄDKOWY MIEJSCOWOŚCI

4.1 MIEJSCOWOŚCI I TERENY REKREACYJNE

W roku sprawozdawczym 2025 stan sanitarno-porządkowy większości miast i terenów wiejskich był dobry. W większości przypadków obiekty użyteczności publicznej utrzymywane były w zadowalającym stanie sanitarno-porządkowym. Place zabaw wyposażono w tabliczki informujące o zakazie palenia, zakazie wprowadzania zwierząt i zakazie spożywania napojów alkoholowych. W miejscowościach zamontowane są również urządzenia (fontanny, poidła) udostępniające wodę wodociągową do bezpośredniego spożycia przez ludzi.

Wniesione do PPIS pisma o podjęcie działań interwencyjnych dotyczyły, m.in. złego stanu techniczno-sanitarnego budynków i lokali mieszkalnych, występowania gołębi, gryzoni i owadów na terenie nieruchomości, złej jakości wody przeznaczonej do spożycia, miejsc i pojemników na odpady komunalne. Sprawy z zakresu kompetencji innych organów przekazywano do załatwienia, według właściwości.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Przeprowadzono 467 kontroli terenów rekreacyjnych. Wydano 7 decyzji merytorycznych. W powiecie milickim na 5 placach zabaw zlokalizowanych w miejscowościach: Sułów, Milicz, Brzezina Cieszkowska, Cieszków stwierdzono nieprawidłowości. Uchybienia dotyczyły nieprawidłowego stanu technicznego niektórych urządzeń, konieczności odmalowania oraz wymiany uszkodzonego sprzętu zabawowego. W związku z powyższym wszczęto 5 postępowań administracyjnych, z czego wydano 5 decyzji płatniczych oraz 5 decyzji merytorycznych. Kontrola placów zabaw z gminy Wiązów (powiat strzeliński) wykazały zły stan techniczny ławek i urządzeń do zabaw. Na stwierdzone nieprawidłowości PPIS w Strzelinie wszczął postępowanie administracyjne. W powiecie ząbkowickim skontrolowano jakość piasku z 2 piaskownic znajdujących się w Ząbkowicach Śląskich: na terenie osiedla mieszkaniowego i przy przedszkolu publicznym. Podczas pobierania próbek nie stwierdzono obecności odchodów i innych nieczystości. Badania piasku z piaskownicy zlokalizowanej przy przedszkolu publicznym, mimo systematycznego zabezpieczenia plandeką, wykazały zanieczyszczenie mikrobiologiczne – stwierdzono zbyt niskie miano bakterii *Clostridium perfringens*. Wydano decyzję zobowiązującą do wymiany piasku, co wykonano.

4.2 USTĘPY PUBLICZNE

W ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. dolnośląskiego znajduje się jest 200 ustępów (stałe publiczne skanalizowane i nieskanalizowane, tymczasowe publiczne skanalizowane i nieskanalizowane, ogólnodostępne). W 2025 r. skontrolowano 116 obiektów. Stan higieniczno-porządkowy obiektów nie budził zastrzeżeń.

Stan sanitarny ustępów publicznych w 2025 r. ocenia się ogółem jako dobry.

5. OBIEKTY REKREACJI WODNEJ

5.1 PŁYWALNIE KRYTE

W roku 2025 na terenie województwa dolnośląskiego nadzorem sanitarnym objętych było ogółem 152 pływalnie: kryte, odkryte i mieszane (kryto-odkryte).

Według ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się ogółem 113 pływalni krytych, w tym 14 parków wodnych zlokalizowanych na terenie

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

następujących powiatów: bolesławieckiego (2), kłodzkiego (3), lubańskiego (1), milickiego (1), oleśnickiego (1), polkowickiego (1), strzebińskiego (1), średzkiego (1), trzebnickiego (1), wałbrzyskiego (1) oraz wrocławskiego (1).

W 2025 r. skontrolowano 108 pływalni krytych, w tym 13 parków wodnych (łącznie przeprowadzono 145 kontroli sanitarnych). W wyniku przeprowadzonych kontroli inspektorzy Państwowej Inspekcji Sanitarnej stwierdzili zły stan: higieniczno-sanitarny, w tym porządkowy i techniczny w 3 obiektach (w tym w 1 parku wodnym), tylko techniczny w 5 obiektach (w tym w 2 parkach wodnych).

W okresach funkcjonowania pływalni ich zarządcy realizowali kontrolę wewnętrzną i dokumentowali jakość wody zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 roku w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach. W większości przypadków badania wody były przeprowadzane systematycznie w ciągu całego roku, zgodnie z ustalonym harmonogramem na 2025 rok przez zarządcę obiektu, a także przed wydaniem zbiorczej rocznej oceny (próbki pobrane przez organy inspekcji sanitarnej). Sporadycznie zdarzały się przypadki pogorszenia się mikrobiologicznej lub fizykochemicznej jakości wody. W takich przypadkach zarządca obiektu wdrażał działania naprawcze oraz wykonywał kontrolne badanie wody.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonały zbiorczej rocznej oceny jakości wody na pływalniach w zakresie spełnienia wymagań, o których mowa w § 2 ww. rozporządzenia. W roku ubiegłym wydanych zostało 145 zbiorczych rocznych ocen wody na pływalniach krytych. Tylko w przypadku 1 pływalni jakość wody oceniono jako nieodpowiadającą wymaganiom.

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Pływalnie kryte w tym parki wodne	177	37	8	87	1	300

Tabela 9. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca pływalni krytych (w tym parków wodnych).

5.2 PŁYWALNIE ODKRYTE

W ewidencji organów PIS woj. dolnośląskiego znajduje się 27 pływalni odkrytych. Skontrolowano 25 pływalni, przeprowadzając 43 kontrole obiektów z tej grupy. Kontrole sanitarne wykazały, że większość pływalni odkrytych zostało właściwie przygotowanych do sezonu letniego. W niektórych przypadkach stwierdzano (okresowo) niewłaściwą jakość wody w nieckach basenowych. W takich przypadkach zarządca obiektu wdrażał działania naprawcze oraz wykonywał kontrolne badanie wody.

W roku ubiegłym wydano 25 zbiorczych rocznych ocen wody na pływalniach odkrytych, oceniając wodę jako odpowiadającą wymaganiom w 22 ocenianych obiektach.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Pływalnie odkryte	43	12	0	11	0	0

Tabela 10. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca pływalni krytych.

5.3 PŁYWALNIE MIESZANE

W ewidencji organów PIS woj. dolnośląskiego znajduje się 12 pływalni mieszanych (kryto-odkrytych), w tym 1 park wodny zlokalizowany na terenie powiatu trzebnickiego. Skontrolowane wszystkie pływalnie nie wykazały nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych lub technicznych. W ramach nadzoru sanitarnego jak i kontroli wewnętrznej prowadzone były badania wody basenowej. W niektórych przypadkach stwierdzano (okresowo) niewłaściwą jakość wody w nieckach basenowych. W takich przypadkach zarządca obiektu wdrażał działania naprawcze oraz wykonywał kontrolne badanie wody.

W 2025 roku państwowi powiatowi inspektorzy sanitarni ocenili pływalnie mieszane, wydając zbiorcze roczne oceny jakości wody dla 10 pływalni. Obiekty zostały ocenione jako odpowiadające wymaganiom, określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 roku w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach.

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Pływalnie mieszane	22	16	0	20	0	0

Tabela 11. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca pływalni mieszanych.

5.4 KĄPIELISKA

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne Rada Gminy określa corocznie, w drodze uchwały, sezon kąpielowy, który obejmuje okres między 01 czerwca a 30 września, oraz wykaz kąpielisk na terenie gminy lub na polskich obszarach morskich przyległych do danej gminy. Natomiast utworzenie miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpieli wymaga zgłoszenia wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta właściwemu ze względu na planowaną lokalizację tego miejsca. Na terenie województwa dolnośląskiego w sezonie letnim 2025 r. udostępnionych było 18 kąpielisk śródlądowych. Przeprowadzono 55 kontroli. Kąpieliska były odpowiednio oznakowane tablicami informacyjnymi, stan sanitarno-higieniczny obiektów (toalety, szatnie, przebieralnie, plaże) na terenie kąpielisk nie budził zastrzeżeń. Również wykonane w ramach kontroli urzędowej badania jakości wody przed otwarciem sezonu były prawidłowe. Organizatorzy kąpielisk w ramach kontroli wewnętrznej prowadzili badania jakości

wody przeznaczonej do kąpiel. W sezonie letnim w przypadku 3 kąpielisk wprowadzono okresowy zakaz kąpiel ze względu na wizualne pogorszenie jakości wody (podejrzenie pojawienia się sinic).

Ogólnopolski internetowy serwis kąpieliskowy zarządzany przez Główny Inspektorat Sanitarny w Warszawie, w letnim sezonie kąpielowym 2025 prowadzony był na bieżąco. Wszystkie czynne kąpieliska zlokalizowane na obszarze województwa dolnośląskiego figurowały w tym serwisie, a informacje o

nich aktualizowane były na podstawie danych raportowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz organizatorów kąpielisk.

5.5 MIEJSCA WYKORZYSTYWANE DO KĄPIELI

Na terenie województwa dolnośląskiego w sezonie letnim 2025 r. udostępnione były 2 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpiel. Przeprowadzono 3 kontrole. Obiekty zostały właściwie przygotowane do sezonu letniego. Plaże i tereny rekreacyjne uporządkowano i zaopatrzono w dostateczną ilość pojemników na odpady. Zapewniono dostęp do toalet. Stan sanitarny i porządkowy kontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Tak jak w latach ubiegłych obiekty były oznakowane tablicami informacyjnymi. Organizatorzy miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpiel przeprowadzali badania jakości wody pod kątem jej przydatności do kąpiel przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego oraz w trakcie sezonu. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Rysunek 3. Kąpieliska oraz miejsca wykorzystywane do kąpiel.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

5.6 BASENY

W 2025 r. przeprowadzono 218 kontroli basenów znajdujących się na terenie województwa dolnośląskiego. Większość obiektów oceniono pozytywnie zarówno pod względem stanu sanitarnego, jak i jakości wody. W niektórych przypadkach stwierdzano (okresowo) niewłaściwą jakość wody w nieckach basenowych. W takich przypadkach zarządca obiektu wdrażał działania naprawcze oraz wykonywał kontrolne badanie wody.

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Baseny	218	5	0	5	1	300

Tabela 12. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca basenów.

5.7 PLAŻE

W 2025 r. przeprowadzono 7 kontroli plaż znajdujących się w powiatach: legnickim, strzelińskim i wrocławskim. Kontrole tych obiektów wykazały, że plaże były uporządkowane, wyposażone w pojemniki na odpady komunalne, a także posiadały dostęp do toalet skanalizowanych lub przenośnych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie utrzymania właściwego stanu sanitarnego plaż.

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Plaże	7	0	0	0	0	0

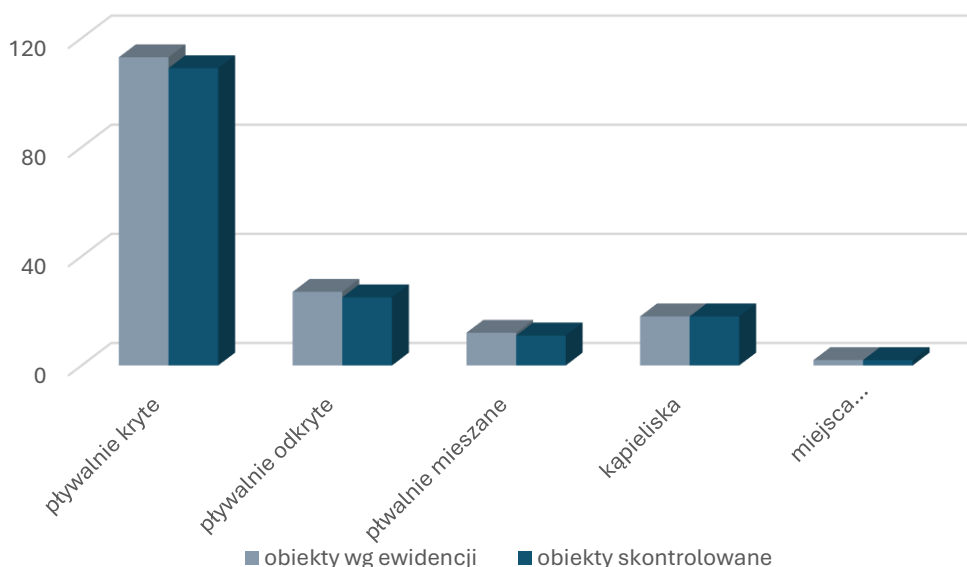
Tabela 13. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca plaż.

5.8 PODSUMOWANIE

W 2025 r. przeprowadzono 525 kontroli obiektów rekreacji wodnej i plaż. Wydano 75 decyzji merytorycznych. Ogólny stan sanitarny obiektów rekreacji wodnej w 2025 r. ocenia się jako dobry.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Wykres 2. Liczba skontrolowanych obiektów rekreacji wodnej w stosunku do ilości obiektów zewidencjonowanych.

6. OBIEKTY DZIAŁAJĄCE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

6.1 DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Na terenie woj. dolnośląskiego znajduje się 67 domów pomocy społecznej. W 2025 roku skontrolowano 63 obiekty z tej grupy. W części skontrolowanych obiektów stwierdzono uchybienia sanitarno-higieniczne dotyczące m.in. uszkodzenia powierzchni podłóg, powłok malarskich, niesprawną wentylację mechaniczną oraz zniszczoną armaturę sanitarną.

Przeprowadzono również badania ciepłej wody w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella* sp. Przekroczenie dopuszczalnej liczby bakterii stwierdzono w kilku obiektach. Niezwłocznie podjęto działania naprawcze w celu wyeliminowania nieprawidłowości.

Właściwi miejscowo PPIS wydali 10 decyzji administracyjnych. Stan sanitarny DPS ocenia się ogółem jako dobry.

W trakcie budowy znajduje się nowy dom pomocy społecznej w Bogatyni, do którego planowane jest przeniesienie w 2026 r. DPS „Jędrrek” z Opolna Zdroju, ul. Parkowa 2.

6.2 POZOSTAŁE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2025 roku na terenie woj. dolnośląskiego funkcjonowały 53 placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku. Skontrolowano 48 obiektów tego rodzaju. Podczas kontroli nie wykazano uchybień sanitarno-technicznych.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Według ewidencji PSSE na terenie woj. dolnośląskiego znajdują się 3 noclegownie, 2 ogrzewalnie i 18 schronisk dla bezdomnych. W 2025 r. skontrolowano wszystkie noclegownie i ogrzewalnie, oraz 14 schronisk dla bezdomnych. W skontrolowanych placówkach prowadzony jest monitoring w zakresie występowania szkodników oraz okresowa dezynfekcja pomieszczeń. Przestrzegany jest zakaz palenia wyrobów tytoniowych i papierosów elektronicznych. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia. Stan skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

Ponadto, na terenie woj. dolnośląskiego znajdują się 52 inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej. Część z nich funkcjonuje jako domy dziennego pobytu. Skontrolowano 29 obiektów tego rodzaju. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu skontrolowanych obiektów był dobry.

6.3 PODSUMOWANIE

W 2025 r. PPIS nadzorowali ogółem 195 obiektów działających w ramach pomocy społecznej (domy pomocy społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, schroniska dla bezdomnych, schroniska dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegownie, ogrzewalnie, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej). Skontrolowano 159 obiektów. Ogółem stan sanitarny obiektów pomocy społecznej ocenia się jako dobry.

7. OBIEKTY ŚWIADZĄCE USŁUGI HOTELARSKIE

7.1 HOTELE

W 2025 roku w ewidencji PSSE województwa dolnośląskiego znajdowało się 322 hoteli. Skontrolowano 231. W wyniku przeprowadzonych kontroli większość obiektów oceniono pozytywnie. Najczęściej występujące nieprawidłowości związane były m.in. z niewłaściwym stanem sanitarno-technicznym ścian, sufitów w pomieszczeniach obiektów, nieprawidłowym obiegiem bielizny czystej i brudnej, niewłaściwym stanem higieniczno-sanitarnym pralni i szatni.

W hotelach badano również ciepłą wodę w kierunku bakterii z rodzaju *Legionella*. W kilku przypadkach stwierdzono brak dokumentu potwierdzającego właściwą jakość wody ciepłej.

W przypadkach stwierdzonych uchybień sanitarnych właściwi miejscowo PPIS wszczęli postępowania administracyjne i wydali decyzje administracyjne. Stosowano również grzywny w drodze mandatu karnego. Kontrole sprawdzające przeprowadzone w obiektach potwierdziły usunięcie nieprawidłowości.

W powiecie wałbrzyskim w wyniku kontroli Hotelu Zamkowego i Hotelu „Przy Oślej Bramie” stwierdzono brak zapewnienia pomiarów stężenia radonu w pomieszczeniach na poziomie parteru i piwnicy – co stanowiło naruszenie art. 23c ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

2000 r. Prawo atomowe. PPIS w Wałbrzychu przekazał sprawę zgodnie z właściwością rzeczową do DPWIS we Wrocławiu.

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Hotele	247	19	2	24	3	700

Tabela 14. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca hoteli.

7.2 MOTELE I PENSJONATY

W 2025 roku w ewidencji PSSE województwa dolnośląskiego znajdowały się 2 motele i 76 pensjonatów. Przeprowadzono 1 kontrolę motelu i 29 kontroli pensjonatów. W skontrolowanym motelu nieprawidłowości nie stwierdzono. W odniesieniu do pensjonatów wydano 7 decyzji zobowiązujących zarządców do przedstawienia do wglądu wyniku badania wody ciepłej w zakresie parametru *Legionella sp.* w instalacji wewnętrznej budynku zamieszkania zbiorowego oraz 1 dotyczącą niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego ścian w korytarzu, holu, poczekalni oraz recepcji. Ogólnie stan sanitarny moteli i pensjonatów ocenia się jako dobry.

7.3 KEMPINGI, DOMY WYCIECZKOWE, POLA BIWAKOWE

Według ewidencji PSSE na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się 25 kempingów i pól biwakowych, oraz 7 domów wycieczkowych. Skontrolowano 18 kempingów i pól biwakowych i 3 domy wycieczkowe. Stan sanitarno-porządkowy oraz techniczny tych obiektów oceniono jako dobry. Jedynie w powiecie trzebnickim w stosunku do 1 domu wycieczkowego wydana została decyzja dotycząca przedstawienia wyników badań ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella sp.*

7.4 SCHRONISKA I SCHRONISKA MŁODZIEŻOWE

Na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się ogółem 26 schronisk i schronisk młodzieżowych. Skontrolowano 17 obiektów. Pod względem stanu sanitarnego i technicznego obiekty oceniono jako dobre. W powiecie karkonoskim wystawiono 1 decyzję, która dotyczyła przedstawienia do wglądu dokumentu potwierdzającego właściwą jakość wody ciepłej w zakresie parametru *Legionella sp.* w instalacji wewnętrznej budynku Schroniska „Perła Zachodu”.

W powiecie kłodzkim, w Schronisku „Pasterka” stwierdzono nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny pomieszczeń. Nieprawidłowości zostały usunięte przed wydaniem decyzji nakazowej.

7.5 INNE OBIEKTY

Według ewidencji PSSE na terenie województwa znajduje się 1469 obiektów z tej grupy (m.in. ośrodki wypoczynkowe i szkoleniowe, pokoje gościnne, hotele pracownicze, hostele, gospodarstwa agroturystyczne). W 2025 r. skontrolowano 517 obiektów. W czasie kontroli obiektów na terenie powiatów: karkonoskiego, kłodzkiego, milickiego, świdnickiego, wrocławskiego stwierdzono m.in. uchybienia dotyczące nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, niewłaściwego przechowywania bielizny brudnej i czystej. W takich przypadkach właściwi PPIS wszczęli postępowania administracyjne i wydali decyzje. Podczas przeprowadzonych kontroli stwierdzono również uchybienia sanitarne dotyczące stanu porządkowego obiektu. Osoby odpowiedzialne zostały ukarane mandatem karnym.

W obiektach tej grupy badano również ciepłą wodę w zakresie parametru *Legionella* sp. Stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku badania jakości wody ciepłej w zakresie oznaczenia bakterii *Legionella* sp. oraz przekroczeń przedmiotowego parametru w ciepłej wodzie. Wydano decyzje nakazujące wykonanie obowiązku przedstawienia dokumentu potwierdzającego właściwą jakość wody ciepłej (np. w powiecie karkonoskim, lubańskim, lubińskim, ząbkowickim).

Stan sanitarno-techniczny pozostałych obiektów był zadowalający.

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Inne obiekty	543	77	7	74	5	1800

Tabela 15. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca innych obiektów.

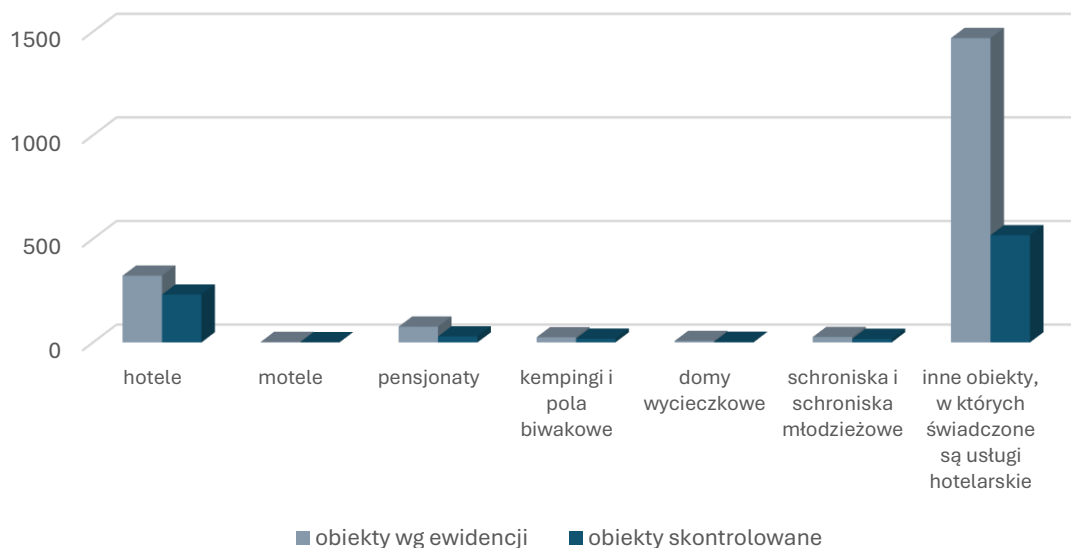
7.6 PODSUMOWANIE

W 2025 r. PPIS nadzorowali ogółem 1927 obiektów tej grupy. Skontrolowano 816 obiektów. Ogółem stan sanitarny obiektów świadczących usługi hotelarskie ocenia się jako dobry.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Wykres 3. Liczba skontrolowanych obiektów świadczących usługi hotelarskie w stosunku do liczby obiektów zewidencjonowanych w 2025 r.

8. ZAKŁADY ŚWIADCZĄCE USŁUGI UPIĘKSZAJĄCE CIAŁO

8.1 ZAKŁADY FRYZJERSKIE I FRYZJERSKO BARBERSKIE

Na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się 2568 zakładów fryzjerskich i fryzjersko barberskich. Skontrolowano 972 zakłady. W większości obiektów pomieszczenia były utrzymane w należyтым stanie sanitarno-porządkowym. Stwierdzone uchybienia techniczne dotyczyły m.in. niewłaściwego stanu pomieszczeń w zakładzie, braku odrębnego stanowiska mycia rąk oraz mycia narzędzi wielokrotnego użytku, braku zapewnienia instalacji ciepłej wody użytkowej w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym. Stwierdzone uchybienia sanitarno-higieniczne dotyczyły m.in. nieprawidłowych warunków przechowywania narzędzi i przyborów fryzjerskich, niewłaściwie przeprowadzanej dezynfekcji lub jej braku, braku odpowiednich procedur oraz przedstawienia dokumentacji potwierdzającej przeprowadzenie kontroli przewodów wentylacyjnych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami właścicieli miejscowo PPIS wszczynali postępowania administracyjne lub nakładali grzywny w drodze mandatu karnego, celem doprowadzenia zakładów do właściwego stanu sanitarnego. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę stanu sanitarno-technicznego i usunięcie bieżących uchybień sanitarnych.

Na koniec 2025 r. stan sanitarny większości zakładów fryzjerskich należy ocenić jako dobry.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Zakłady fryzjerskie	995	19	2	26	4	800

Tabela 16. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca zakładów fryzjerskich.

8.2 ZAKŁADY KOSMETYCZNE

W 2025 r. przeprowadzono 1168 kontroli obiektów w tej grupie. Stwierdzone podczas kontroli uchybienia higieniczno-sanitarne dotyczyły m.in.: braku opracowanych i wdrożonych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi podczas wykonywania czynności powodujących naruszenie ciągłości tkanek ludzkich, braku odpowiedniej sterylizacji, braku mikrobiologicznego sprawdzenia skuteczności procesu sterylizacji w autoklawie, niewłaściwych warunków przechowywania narzędzi po zabiegach sterylizacji, nieprawidłowego przechowywania odpadów niebezpiecznych, braku aktualnego orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych. Stwierdzone uchybienia techniczne dotyczyły, np. złego stanu

technicznego pomieszczeń w zakładzie oraz jego wyposażenia, braku odrębnego stanowiska mycia rąk oraz mycia narzędzi wielokrotnego użytku. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami właściwi miejscowo PPIS

wszczynali postępowania administracyjne lub nakładali grzywny w drodze mandatu karnego. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały poprawę stanu sanitarno-technicznego i usunięcie bieżących uchybień sanitarnych.

Na koniec 2025 roku stan sanitarny większości zakładów kosmetycznych należy ocenić jako dobry.

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Zakłady kosmetyczne	1168	29	6	46	11	3150

Tabela 17. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. w zakładach kosmetycznych.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

8.3 ZAKŁADY TATUAŻU

Przeprowadzone w 2025 r. kontrole (107) wykazały m.in. nieprawidłowy sposób przechowywania i postępowania z odpadami niebezpiecznymi oraz postępowania z narzędziami wielokrotnego użytku, powodującymi naruszenie ciągłości tkanek, brak biologicznej i chemicznej kontroli skuteczności procesów sterylizacji, brak opracowanych i wdrożonych procedur, brak dostępu do zimnej i ciepłej wody bieżącej, brak orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych, brak dokumentacji związanej z użytkowaniem lokalu usługowego (przeгляdu wentylacji, przeгляdu klimatyzacji), stosowanie mieszanin do tatuażu niezgodnych z REACH, brak kart charakterystyki preparatów niebezpiecznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami właściciwi miejscowo PPIS wszczynali postępowania administracyjne (np. w powiecie legnickim obiekt został unieruchomiony) lub nakładali grzywny w drodze mandatu karnego. Przeprowadzone kontrole sprawdzające wykazały usunięcie wskazanych uchybień.

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Zakłady tatuażu	107	4	0	5	2	1000

Tabela 18. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. w zakładach tatuażu.

8.4 ZAKŁADY ODNOWY BIOLOGICZNEJ

W 2025 r. przeprowadzono 151 kontroli. Stan sanitarny większości obiektów z tej grupy był dobry. Stwierdzone uchybienia dotyczyły m.in. niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń i ich wyposażenia, co uniemożliwiało prawidłowe mycie i dezynfekcję, a także braku termometru do pomiaru temperatury wewnątrz urządzenia chłodniczego do przechowywania odpadów niebezpiecznych, braku dozownika ze środkiem do dezynfekcji rąk oraz pojemnika na zużyte rękawiczki jednorazowe.

W kilku obiektach stwierdzono również nieprawidłowości dotyczące braku wykonania badań ciepłej wody użytkowej oraz przekroczenia dopuszczalnej liczby *Legionella* sp. w wodzie pobranej z pryszniców.

W związku z powyższym właściciwi miejscowo PPIS wszczynali postępowania administracyjne lub nakładali grzywny w drodze mandatu karnego.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Zakłady odnowy biologicznej	151	5	1	5	1	500

Tabela 19. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. w zakładach odnowy biologicznej.

8.5 ZAKŁADY POZOSTAŁE

W 2025 r. przeprowadzono 268 kontroli 175 innych zakładów. Stwierdzone uchybienia sanitarne dotyczyły m.in. braku opracowanych i wdrożonych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi podczas wykonywania czynności powodujących naruszenie ciągłości tkanek ludzkich, braku biologicznej kontroli procesu sterylizacji w autoklawie, niewłaściwego sposobu przechowywania narzędzi wielokrotnego użytku w pakietach, używania artykułów kosmetycznych niezgodnie z ustawą o produktach kosmetycznych. Wykazano także uchybienia w zakresie stanu technicznego pomieszczeń. W przypadkach stwierdzonych uchybień sanitarnych właściwi miejscowo PPIS wszczynali postępowania administracyjne lub nakładali grzywny w drodze mandatu karnego.

Ogółem stan sanitarny obiektów, w których świadczone są łącznie usługi upiększające ciało był dobry.

Grupa obiektów	Liczba kontroli	Decyzje podstawowe	Decyzje prolongujące	Decyzje płatnicze	Liczba mandatów	Kwota mandatów [zł]
Inne zakłady	175	12	0	23	3	750

Tabela 20. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. w innych zakładach.

9. CMENTARZE, DOMY PRZEDPOGRZEBOWE I EKSHUMACJE

Na terenie województwa, wg ewidencji PSSE, zlokalizowanych jest 886 cmentarzy i 91 domów przedpogrzebowych. W 2025 r. przeprowadzono 183 kontrole cmentarzy i 64 kontrole domów przedpogrzebowych.

W większości przypadków tereny cmentarzy były prawidłowo zagospodarowane i utrzymywane w należytym stanie sanitarnym. W powiecie karkonoskim, na 3 cmentarzach stwierdzono zły stan techniczny. PPIS wydał decyzje administracyjne nakazujące usunięcie stwierdzonych uchybień, m.in. nieprawidłowego gromadzenia odpadów i złego stanu technicznego ogrodzenia cmentarza. Ponadto PPIS w Jeleniej Górze prowadził postępowanie wobec domu przedpogrzebowego w zakresie doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczenia do wystawiania zwłok, stanu technicznego wózków do transportu zwłok oraz zapewnienia wentylacji na stanowisku sekcyjnym. Nieprawidłowości usunięto.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

PPIS w Kłodzku wydał decyzję na stan techniczny ogrodzenia cmentarza w Idzikowie.

W powiecie trzebnickim na cmentarzu parafialnym w Jodłowie stwierdzono również brak kompletnego ogrodzenia. W wyniku wszczętego postępowania administracyjnego wydano decyzję merytoryczną. Nieprawidłowości zostały usunięte, co potwierdzono w trakcie kontroli.

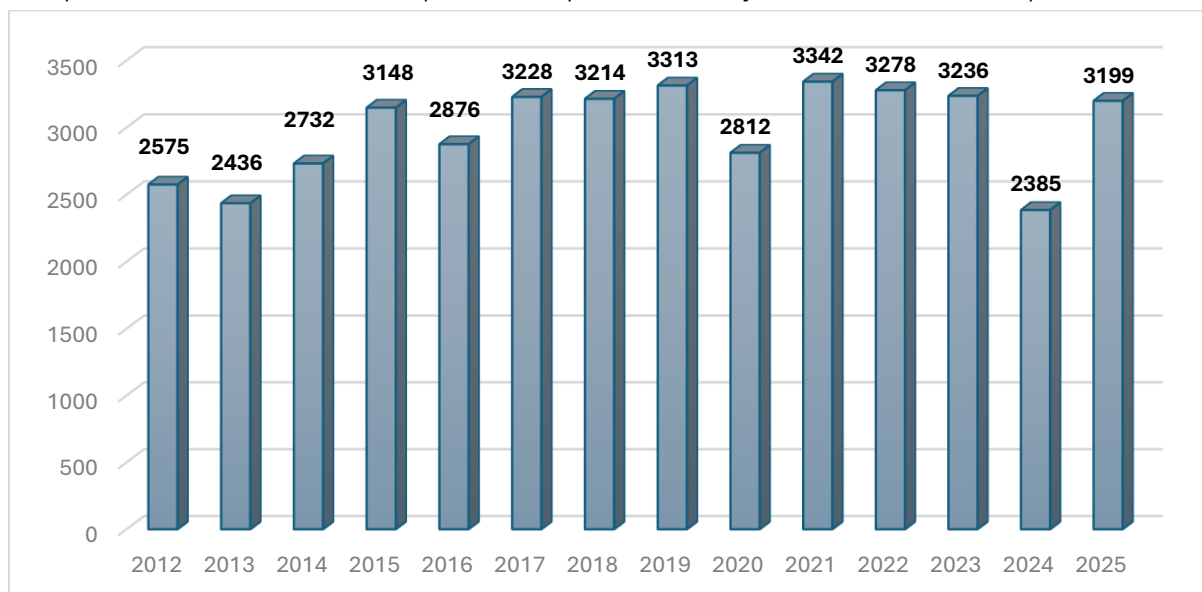
Ponadto PPIS w Trzebnicy wydał decyzję merytoryczną oraz decyzję płatniczą na cmentarz parafialny w Pęgowie. Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli to:

- niewłaściwie zorganizowane miejsce gromadzenia odpadów cmentarnych – komunalnych;
- niezabezpieczony, ogólnodostępny, prowizoryczny wychodek nie podłączony do szczelnego zbiornika bezodpływowego – szamba;
- ustęp typu TOI TOI umieszczany bezpośrednio na gruncie w przypadkowych miejscach, co uniemożliwia utrzymanie czystości wokół;
- brak przygotowania nowej części cmentarza do użytkowania zgodnie z zasadami sanitarno – porządkowymi, brak wyznaczonych ciągów komunikacyjnych, zarośnięty, nieuporządkowany teren z elementami budowlanymi zgromadzonymi na środku terenu, brak trwałego ogrodzenia.

W celu usunięcia nieprawidłowości PPIS wydał decyzję merytoryczną oraz decyzję płatniczą.

Nadto PPIS wydał decyzję merytoryczną w związku ze stwierdzeniem sanitarno-technicznych nieprawidłowości w zakładzie pogrzebowym – krematorium. Za stwierdzone uchybienia osobą odpowiedzialną za stan sanitarny obiektu ukarano mandatem karnym.

W 2025 r. PPIS wydali 3 199 decyzji zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji. Przeprowadzono 1 052 kontrole prowadzonych ekshumacji. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Wykres 4. Liczba decyzji administracyjnych wydanych przez PPIS woj. dolnośląskiego w sprawach dotyczących przeprowadzenia ekshumacji w latach 2012-2025.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

10. STAN SANITARNY INNYCH OBIEKTÓW

Na terenie woj. dolnośląskiego znajdują się 3694 inne obiekty. Do tej grupy zaliczono m.in. obiekty sportowe, obiekty kulturalne, targowiska, urzędy, apteki, pralnie, stacje paliw, parkingi, miejsca postojowe oraz baseny. Skontrolowano 782 obiekty. Wydano 21 decyzji merytorycznych. Większość obiektów oceniono pozytywnie pod względem stanu sanitarnego.

W trakcie roku sprawozdawczego PPIS dokonywali również kontroli aresztów i zakładów karnych. Stan sanitarny skontrolowanych obiektów nie budził większych zastrzeżeń.

PPIS prowadzili także kontrole sanitarne obiektów przejętych pod nadzór sanitarny od Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Ponadto PPIS woj. dolnośląskiego prowadzili bieżące kontrole obiektów sportowych. Przykładowo w Dzierżoniowie stwierdzono uchybienie higieniczne polegające na obecności odchodów ptasich na parkiecie w pomieszczeniu hali sportowej. Osobę odpowiedzialną ukarano grzywną w drodze mandatu karnego. W większości obiektów stan higieniczno-sanitarny i techniczny w stosunku do roku ubiegłego nie uległ pogorszeniu.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w roku 2023 na Stadionie Miejskim w Polkowicach, w 2025 roku zarządca obiektu wystąpił o kolejne przedłużenie terminu wykonania wydanej decyzji, do końca 2026 roku. PPIS w Polkowicach po rozważeniu stopnia zagrożenia dla zdrowia użytkowników Stadionu, przedłużył termin wykonania zaleceń.

Podczas kontroli w pralniach najczęstsze uchybienia dotyczyły złego stanu sanitarnego m.in. ścian, sufitów, nieprawidłowych środków do prania i dezynfekcji bielizny, obecności dużej ilości pajęczyn na suficie i ścianach w pomieszczeniu maglowania oraz w strefie odbioru czystej pościeli.

W roku 2025 przeprowadzono również kontrolę sanitarne lokali mieszkalnych, w związku z wnioskami interwencyjnymi dotyczącymi niewłaściwego stanu sanitarno-porządkowego, występowania insektów, uciążliwych odorów czy gromadzenia odpadów. Większość kontroli potwierdziła zasadność wniosków.

11. OBIEKTY OBSŁUGI PASAŻERSKIEJ

11.1 DWORCE KOLEJOWE I AUTOBUSOWE

Według ewidencji PSSE na terenie województwa znajduje się 95 dworców kolejowych. W 2025 roku skontrolowano spośród nich 42 obiekty.

Podczas kontroli na Dworcu PKP w Żmigrodzie stwierdzono uchybienia: m.in. brak koszy na odpady komunalne w toalecie damskiej, ubytki w ścianie pod umywalką w toalecie damskiej, brak ciepłej wody w umywalce toalety męskiej. Wydano 1 decyzję merytoryczną z terminem

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

wykonania zaleceń do 31.12.2025 oraz 30.04.2026, oraz 1 decyzję płaćniczą. Na koniec roku 2025 obiekt oceniono jako zły.

W trakcie kontroli dworca w Ząbkowicach Śląskich stwierdzono brak dostępu do toalety

znajdującej się na dworcu ze względu na akty wandalizmu i dewastację sanitariatu. Wszczęto postępowanie administracyjne. PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami we Wrocławiu zadeklarował doprowadzenie toalety do użytku oraz poinformował, że przewidziana jest modernizacja obiektu. Ponadto wskazał inny obiekt, w którym można skorzystać z WC, tj. dworzec autobusowy, mieszczący się w tym samym budynku.

Stan sanitarno-techniczny pozostałych skontrolowanych obiektów z tej

grupy nie budził zastrzeżeń.

Według ewidencji organów PIS na terenie województwa znajduje się 17 dworców autobusowych. W 2025 roku skontrolowano 13 obiektów. Przeprowadzone kontrole nie wykazały uchybień sanitarnych.

11.2 WIATY PRZYSTANKOWE

W 2025 r. przeprowadzono 161 kontroli wiat przystankowych. Stan sanitarny większości obiektów w porównaniu do roku ubiegłego uległ poprawie. Najczęściej występujące uchybienia dotyczyły brudnych wiat przystankowych (oklejone, ze śladami graffiti), brudne, zakurzone tablice i osłonki na rozkładach jazdy, brudne pojemniki na odpady komunalne, zaśmiecone tereny przystanków, uszkodzone ławki. Do zarządców wiat wystosowano pisma zobowiązujące do doprowadzenia obiektów do właściwego stanu sanitarnego. W kilku przypadkach stwierdzono brak informacji o zakazie palenia tytoniu. Zarządcy zobowiązali się do kontrolowania przystanków i umieszczania właściwego oznakowania dotyczącego zakazu palenia tytoniu. Oznakowania są notorycznie niszczone przez wandalów.

11.3 PORTY LOTNICZE

Na terenie woj. dolnośląskiego zlokalizowany jest Port Lotniczy we Wrocławiu. Port Lotniczy we Wrocławiu posiada poczekalnie dla podróżnych, węzły sanitarne, oddzielne dla

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

personelu i podróżnych, pomieszczenia dla funkcjonariuszy Straży Granicznej. Wydzielono także pomieszczenia sanitarne dla osób chorych lub podejrzanych o zachorowanie na chorobę zakaźną o znaczeniu epidemicznym. W obiekcie przygotowane są schematy postępowania w sytuacjach kryzysowych, dotyczących podejrzenia lub wystąpienia ataku bioterrorystycznego lub choroby zakaźnej o znaczeniu epidemicznym.

W 2025 roku przeprowadzono 1 kontrolę portu lotniczego. Nie stwierdzono zastrzeżeń do stanu sanitarnego obiektu.

11.4 PRYZSTANIE

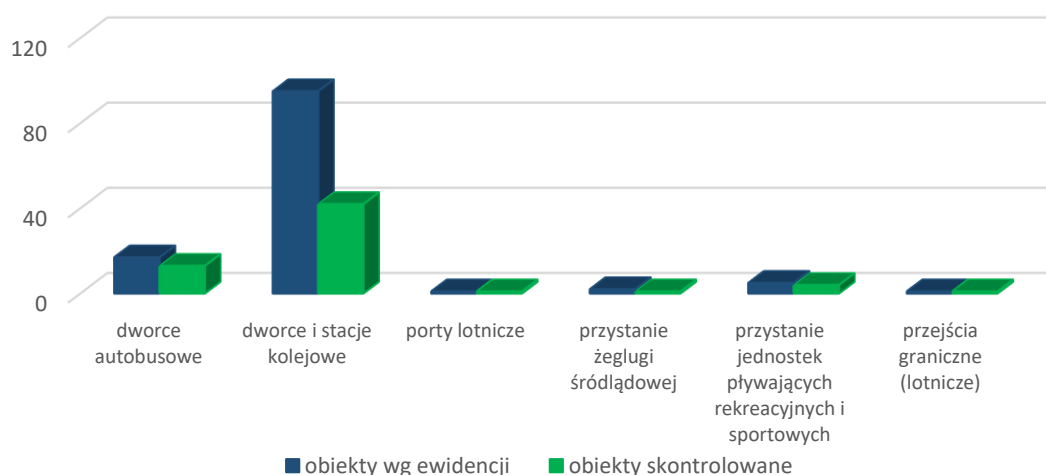
Według ewidencji PSSE na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się 7 przystani zlokalizowanych: we Wrocławiu, w Urazie (powiat trzebnicki), w Bardzie (powiat ząbkowicki – 2 przystanie), w Głogowie, Wąsoszu (powiat górowski) i Ścinawie nad rzeką Odrą (powiat lubiński). W 2025 r. przeprowadzono 5 kontroli obiektów. Stan sanitarny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

11.5 PRZEJŚCIA GRANICZNE

W ewidencji PPIS we Wrocławiu znajduje się 1 przejście graniczne – lotnicze przy ul. Skarżyńskiego 38 we Wrocławiu. W 2025 roku przeprowadzono 1 kontrolę. Stan sanitarny obiektu bez zastrzeżeń.

11.6 PODSUMOWANIE

W ewidencji PSSE znajduje się 121 obiektów obsługi pasażerskiej. W 2025 r. skontrolowano 61 obiektów. Ogółem stan sanitarny obiektów z tej grupy ocenia się jako dobry.

Wykres 5. Liczba skontrolowanych obiektów obsługi podróżnych w stosunku do liczby obiektów zewidencjonowanych w 2025 r.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

12. ŚRODKI TRANSPORTU

W 2025 roku na terenie województwa dolnośląskiego objęto kontrolą 389 środków transportu. Skontrolowano m.in. 116 samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. W czasie kontroli w zakładzie pogrzebowym, w powiecie strzelińskim, stwierdzono brak prawidłowego oznakowania samochodów z przeznaczeniem do przewozu zwłok. PPIS w wszczął postępowanie administracyjne. Skontrolowano 172 autobusy komunikacji publicznej i 21 autobusów turystycznych. Stan sanitarno-techniczny skontrolowanych pojazdów był prawidłowy. Skontrolowano 44 środki transportu miejskiego (tramwaje) na terenie miasta Wrocławia. Podczas kontroli stan higieniczno-sanitarny oraz techniczny kontrolowanych pojazdów był dobry.

Stan sanitarny środków transportu osobowego ocenia się jako dobry.

13. PODMIOTY LECZNICZE

13.1 SZPITALA

Według ewidencji w 2025 r. na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonowały 92 szpitale, w tym szpitale jednego dnia 26. Skontrolowano 86 szpitali, w tym 21 jednego dnia. Ogólnie część obiektów z tej grupy nadal nie spełnienia wymagań, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą, a prowadzone w tym zakresie postępowania administracyjne są przedłużane z uzasadnionych powodów. Podczas kontroli przeprowadzanych w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego stwierdzano przede wszystkim nieprawidłowości dotyczące złego stanu sanitarno-technicznego sufitów, ścian i podłóg w pomieszczeniach obiektów, a także wyposażenia (mebli) i urządzeń sanitarnych. Poza tym w niektórych obiektach stwierdzono m.in.: niedostosowanie pomieszczeń do obowiązujących wymagań np. brak wydzielonych zespołów pomieszczeń oddziałów specjalistycznych dla dzieci, brak izolatek i pomieszczeń sanitarno-higienicznych dla opiekunów na oddziałach dziecięcych, brak dostępu do łóżek z trzech stron, brak wentylacji w pomieszczeniach, w których jest wymagana zwiększona wymiana powietrza, nieprawidłowości w postępowaniu z czystą i brudną bielizną (brak środków transportu wewnętrznego, niezamykana przestrzeń ładunkowa, brak wydzielonych miejsc na oddziałach do składowania brudnej odzieży roboczej personelu). Ponadto w kilku obiektach z tej grupy stwierdzono nieprawidłowości w zakresie systemu kontroli zakażeń szpitalnych. Nieprawidłowości stwierdzono m.in. w następujących obiektach:

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Bolesławcu, Aleja Tysiąclecia 30;
- Głogowski Szpital Powiatowy Sp. z o.o., ul. Kościuszki 15;
- Zespół Opieki Zdrowotnej w Kłodzku, ul. Szpitalna 1A;
- Specjalistyczne Centrum Medyczne im. Jana Pawła II S.A. w Polanicy-Zdroju, ul. Jana Pawła II 2, (powiat kłodzki);
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Legnicy, ul. Iwaszkiewicza 5;
- Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Świdnicy - Regionalny Szpital Specjalistyczny „Latawiec”, ul. Leśna 27-29;
- Specjalistyczny Szpital im. dra A. Sokołowskiego w Wałbrzychu, ul. Sokołowskiego 4 i ul. Batoiego 4;
- Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu, ul. Koszarowa 5;
- EMC Instytut Medyczny S.A. we Wrocławiu, ul. Pilczycka 144;
- „Dolnośląskie Centrum Zdrowia Psychicznego” sp. z o.o. we Wrocławiu, Wybrzeże J. Conrada-Korzeniowskiego 18;
- Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Złotoryi, ul. Szpitalna 9;
- Szpitale jednodniowe: Klinika dr Nawrocki sp. z o.o. we Wrocławiu, ul. Dolnobrzeska 5A, Centrum medyczne ENDO-MED Szpital we Wrocławiu, ul. Solidarności 1/3/5.

W związku z powyższym właściwi PPIS wszczynali postępowania administracyjne i wydawali decyzje administracyjne.

W kilku obiektach tej grupy, m.in. w: Szpitalu Specjalistycznym im. A. Falkiewicza we Wrocławiu, ul. Warszawska 2, Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. J. Gromkowskiego we Wrocławiu, ul. Koszarowa 5, Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym we Wrocławiu, ul. Kamieńskiego 73a, Uniwersyteckim Centrum Opieki Stacjonarnej USK we Wrocławiu, ul. Borowska 213, Szpitalu Rehabilitacyjnym PROVITA we Wrocławiu, ul. Bierutowska 63, Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji we Wrocławiu, ul. Ołbińska 32, Szpitalu Miedziowego Centrum Zdrowia S.A. w Lubinie, ul. M. Skłodowskiej-Curie 54 zostały zrealizowane inwestycje, które wpłynęły na znaczną poprawę stanu sanitarno-technicznego i funkcjonalnego tych obiektów. Przeprowadzone prace budowlano-remontowe m.in. doprowadziły do wykonania obowiązków wynikających z decyzji PPIS, a tym samym do spełnienia obowiązujących wymagań sanitarno-technicznych.

Jednym z nowoczesnych rozwiązań wdrożonym w kilku obiektach tej grupy jest system bezdotykowej identyfikacji i ewidencjonowania bielizny wykorzystujący technologię RFID HF. Obejmuje on wynajem bielizny szpitalnej, odzieży dla personelu medycznego i odzieży operacyjnej, oznakowanej tagami RFID, co umożliwia rozpoznawanie rodzaju asortymentu i śledzenie historii obiegu danej sztuki bielizny.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Szpitaly zaopatrywane są głównie w wodę z wodociągów sieciowych. W nielicznych obiektach, np. w: Regionalnym Szpitalu Specjalistycznym „Latawiec” w Świdnicy, Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym w Janowicach Wielkich (powiat jeleniogórski) i Miedziowym Centrum Zdrowia S.A. w Lubinie, podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę są własne ujęcia wody. Jakość wody, zarówno przeznaczonej do spożycia, jak i ciepłej wody, jest na bieżąco nadzorowana przez właściwych PPIS, którzy w przypadku stwierdzenia przekroczeń dopuszczalnych norm badanych parametrów podejmowali stosowane działania. W kilku przypadkach prowadzone są postępowania administracyjne w związku z brakiem zapewnienia przez szpital rezerwowego źródła wody, zapewniającego co najmniej 12 godzinny jej zapas (np.: Bystrzyckie Centrum Zdrowia w Bystrzycy Kłodzkiej (powiat kłodzki), Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Legnicy, Cuprum-Med. Sp. z o.o. w Lubinie, Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Złotoryi).

13.2 SZPITALA UZDROWISKOWE

Według ewidencji PSSE w 2025 r. na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonowało 17 szpitali uzdrowiskowych. W obiektach przeprowadzono 22 kontrole sanitarne. Nieprawidłowości stwierdzono w obiektach znajdujących się na terenie powiatów:

- kłodzkiego – w szpitalach uzdrowiskowych w: Kudowie-Zdroju („Zameczek”), Łądku-Zdroju („Jubilat”) i Polanicy-Zdroju („Wielka Pieniawa”);
- lubańskiego – w szpitalach uzdrowiskowych w Świeradowie-Zdroju („Goplana” i „Wacław”);
- wałbrzyskiego – w szpitalu uzdrowiskowym w Jedlinie-Zdroju („Teresa”).

Stwierdzone uchybienia dotyczyły przede wszystkim złego stanu sanitarno-technicznego ścian, sufitów i podłóg w pomieszczeniach obiektów, a także wyposażenia i urządzeń sanitarnych. Ponadto w jednym obiekcie nakazano wydzielenie odrębnej izolatki przeznaczonej do odosobnienia pacjenta lub grupy pacjentów chorych albo podejrzanych o choroby zakaźne. W związku z powyższym właściwi PPIS wszczęli postępowania administracyjne i wydali decyzje.

13.3 SANATORIA

Według ewidencji PSSE na terenie województwa dolnośląskiego zlokalizowanych jest 30 sanatoriów. W 2025 r. przeprowadzono 45 kontrole sanitarnych obiektów z tej grupy, w wyniku których stwierdzono nieprawidłowości w obiektach znajdujących się na terenie powiatów:

- kłodzkiego – w sanatoriach w: Kudowie-Zdroju („Bristol” – obiekt MSWiA), Dusznikach-Zdroju („Ziemowit”), Długopolu-Zdroju („Willa Dąbrówka”);
- wałbrzyskiego – w sanatorium w Szczawnie-Zdroju („Azalia”).

Nieprawidłowości stwierdzane podczas kontroli dotyczyły przede wszystkim złego stanu sanitarno-technicznego ścian, sufitów i podłóg pomieszczeń w kontrolowanych obiektach,

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

a także ich wyposażenia i urządzeń sanitarnych oraz nieprzestrzegania procedur higieniczno-sanitarnych (w zakresie nieprawidłowego sposobu postępowania z odpadami powstającymi po zabiegach z wykorzystaniem borowiny). W związku z powyższym właściwi PPIS w uzasadnionych przypadkach wszczynali postępowania administracyjne i wydawali decyzje. W jednym obiekcie przeprowadzono kontrolę sanitarną w związku ze zgłoszeniem kuracjusza dotyczącym złej jakości ręczników i nieprzestrzegania przepisów ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Kontrola ta nie potwierdziła zgłaszanych naruszeń.

13.4 PRZYCHODNIE, OŚRODKI, PORADNIE, AMBULATORIA

Według ewidencji PSSE na terenie województwa znajduje się 1726 obiektów z tej grupy. Skontrolowano 951 obiektów, przeprowadzając 1647 kontroli sanitarne. W wyniku przeprowadzonych kontroli najczęściej stwierdzano nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian, podłóg i sufitów, a także wyposażenia (szafek, łóżek, kozetek, foteli) kontrolowanych obiektów. Poza tym przeprowadzone kontrole wykazały m.in. następujące nieprawidłowości:

- a) nieprawidłowe postępowania z odpadami medycznymi, brak wdrożonych procedur, niewłaściwe warunki wstępnego magazynowania odpadów medycznych, a także ich transportu wewnętrznego (brak środka transportu lub pojemników), brak lub niewłaściwe oznakowanie pojemników lub worków z odpadami medycznymi;
- b) brak dokumentacji świadczącej o przeprowadzeniu kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, brak aktualizacji procedur w ww. obszarze;
- c) brak realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych na bieżąco lub nierzetelne prowadzenie dokumentacji medycznej w tym zakresie;
- d) niewłaściwe postępowanie z narzędziami wielokrotnego użytku, brak prawidłowo zorganizowanego ciągu technologicznego dekontaminacji/sterylizacji narzędzi, brak udokumentowania przeprowadzanych procesów dekontaminacji/sterylizacji, brak zapewnienia właściwego i skutecznego prowadzenia procesów sterylizacji;
- e) brak udokumentowania okresowego przeglądu wentylacji mechanicznej lub klimatyzacji;
- f) brak dozowników lub środków myjących/dezynfekcyjnych w dozownikach.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami właściwi PPIS wszczęli postępowania administracyjne i wydali decyzje lub nałożyli mandaty karne.

13.5 STACJE DIALIZ

Na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonuje 15 stacji dializ. W roku 2025 r. przeprowadzono 10 kontroli obiektów. W 2025 roku przeprowadzono kontrolę sanitarną w stacji dializ, podczas której wydano 1 decyzję płatniczą i decyzję merytoryczną. Podczas kontroli Stacji Dializ Medica Sp. z o.o., z siedzibą w Milickim Centrum Medycznym w Miliczu, stwierdzono brak widocznego oznakowania pojemników i worków z odpadami medycznymi w miejscu ich wytwarzania oraz nieprawidłowy stan techniczny miejsc siedzących dla osób oczekujących na dializy – popękana tapicerka. Kontrola sprawdzająca wykazała wykonie decyzji.

Stan sanitarno-techniczny pozostałych skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

13.6 PRAKTYKI LEKARSKIE, PRAKTYKI PIELEŃNIAREK I POŁOŻNYCH

Na terenie województwa dolnośląskiego działa ogółem 5188 praktyk zawodowych, w tym:

- a) indywidualnych praktyk lekarskich – 1 432;
- b) indywidualnych specjalistycznych praktyk lekarskich – 3 144;
- c) grupowych praktyk lekarskich – 46;
- d) indywidualnych praktyk pielęgniarek – 281;
- e) indywidualnych specjalistycznych praktyk pielęgniarek – 68;
- f) grupowych praktyk pielęgniarek – 25;
- g) inne – 192.

Skontrolowano ogółem 840 obiektów z tej grupy. W trakcie przeprowadzonych kontroli nieprawidłowości stwierdzono jedynie w kilku obiektach. Dotyczyły one stanu sanitarno-technicznego obiektu, braku przeglądu technicznego autoklawu, braku atestu chemicznego i biologicznego procesów sterylizacji oraz braku umowy na odpady medyczne.

Wydano 1 decyzję opłatową w związku ze stwierdzeniem przekroczenia dopuszczalnego stężenia radonu wewnątrz pomieszczeń znajdujących się na poziomie parteru stanowiących miejsca pracy. Właściwi PPIS wszczęli postępowanie administracyjne i wydali decyzje merytoryczne.

13.7 ZAKŁADY OPIEKUŃCZO-LECZNICZE, PIELEŃNACYJNO-OPIEKUŃCZE

Według ewidencji PSSE na terenie województwa zlokalizowanych jest 42 zakłady opiekuńczo-lecznicze i 5 zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych. W 2025 r. skontrolowano 37 zakładów opiekuńczo-leczniczych i 4 zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń m.in. ścian, sufitów i podłóg oraz przekroczenie dopuszczalnej ilości bakterii *Legionella* sp. w ciepłej wodzie.

W związku z powyższym właściwi PPIS wszczęli postępowanie administracyjne i wydali 5 decyzji merytorycznych.

13.8 HOSPICJA

Według ewidencji PSSE na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonuje 6 hospicjów. W 2025 r. przeprowadzono 7 kontroli sanitarny w tej grupie obiektów. Nie stwierdzono nieprawidłowości sanitarnych w obiektach z tej grupy.

14. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNO – REPRESYJNA

W 2025 r. służby sanitarne woj. dolnośląskiego dokonały 8 725 kontroli sanitarnych nadzorowanych obiektów oraz środków transportu w obszarze higieny komunalnej. Wykonano 18 577 badań. Ogółem pobrano 5 807 próbek. W ramach badań dokonano 62 428 oznaczeń, w tym 30 384 oznaczeń chemicznych, 15 659 fizycznych i 16 385 oznaczeń mikrobiologicznych. W postępowaniu administracyjnym wydano ogółem 5 112 decyzji, w tym 4 315 decyzji merytorycznych I instancji, 792 decyzje płatnicze w I instancji, 5 decyzji merytorycznych w II instancji. Wydano 729 postanowień. W postępowaniu karno-administracyjnym nałożono 61 mandatów na łączną kwotę 19 000 zł. Wydano 16 tytułów wykonawczych.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

15. PROMIENIOWANIE JONIZUJĄCE I NIJONIZUJĄCE

15.1 PRACOWNIE RENTGENOWSKIE

W całym 2025 roku, realizowano zadania wynikające z obowiązków nadzorowych z zakresu ochrony radiologicznej w placówkach służby zdrowia. Były to kontrole sanitarne – przeprowadzane zgodnie z harmonogramem oraz odbiory nowych aparatów rentgenowskich. W zakresie odbiorów, przeważały w dalszym ciągu aparaty stomatologiczne do zdjęć wewnątrz ustnych punktowych, a także aparaty pantomograficzne. W szczególności

dotyczy to nowych aparatów umożliwiających wykonanie badań w technice CBCT (technika wiązki stożkowej) oraz badań cefalometrycznych. Wzrosła liczba jednostek służby zdrowia, w których wymieniano dotychczasowy sprzęt radiologiczny w związku z wyeksploatowaniem lub też na skutek modernizacji w celu poszerzenia możliwości diagnostycznych.

W ramach prowadzonych zadań nadzorowych ujawniono nieliczne przypadki niedopilnowania obowiązku systematycznego wykonywania testów podstawowych i specjalistycznych aparatów rentgenowskich. Ze względu na powagę niedopilnowania tego obowiązku, nakładano na jednostki kary administracyjne. Były to nieliczne jednostki, które nie wpłynęły na ogólny zadawalający poziom bezpieczeństwa badań rtg dla pacjentów.

W placówkach służby zdrowia był realizowany proces budowy i doskonalenia systemów zarządzania jakością usług medycznych związanych z wykorzystaniem promieniowania jonizującego. Jest to realizacja obowiązku występowania jednostek służby zdrowia o wydanie zgód na udzielanie świadczeń zdrowotnych z zakresu rentgenodiagnostyki i diagnostyki obrazowej.

15.2 ŹRÓDŁA PROMIENIOTWÓRCZE IZOTOPOWE

Nie przeprowadzono wspólnych kontroli z przedstawicielami Państwowej Agencji Atomistyki.

Na skutek uzgodnień z Głównym Inspektorem Sanitarnym, wspólnie z Państwowymi Powiatowymi Inspektorami Sanitarnymi, był prowadzony nadzór w zakładach pracy na terenach, w których występują zwiększone stężenia promieniotwórczego radonu. Dotyczy to 14 powiatów województwa dolnośląskiego, wymienionych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

18 czerwca 2020 roku w sprawie terenów, na których średnioroczne stężenie promieniotwórczego radonu w powietrzu wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków może przekraczać poziom odniesienia. Został utworzony schemat prowadzenia nadzoru w jednostkach organizacyjnych, w których stwierdzono przekroczenia średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu. Na podstawie protokołów kontroli sanitarnych powiatowych inspektorów sanitarnych, Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wszczął postępowania administracyjne w celu podjęcia działań optymalizacyjnych w jednostkach o zwiększonych wartościach stężeń radonu. W roku 2025 wszczęto 140 postępowań w związku z wystąpieniem przekroczeń poziomu odniesienia, w wyniku których wydano zalecenia aby przeprowadzić działania optymalizacyjne w danym zakładzie, w celu obniżenia poziomu stężeń. Stan w tej dziedzinie nie jest zadowalający i wymaga dalszej intensyfikacji działań nadzorowych.

15.3 PLACÓWKI POMIARÓW SKAŻEŃ PROMIENIOTWÓRCZYCH

Badania skażeń promieniotwórczych prowadzone w roku 2025 w artykułach żywnościowych a także stężenie radionuklidów w wodzie pitnej pozostają na poziomie tła naturalnego.

15.4 PROMIENIOWANIE NIJONIZUJĄCE ELEKTROMAGNETYCZNE

Pomiary rozkładu natężenia pola elektromagnetycznego wokół różnych źródeł promieniowania, przeprowadzały laboratoria akredytowane zewnętrzne.

Wykonane pomiary potwierdzają brak zagrożeń dla ludności w rozumieniu obowiązujących przepisów. Nie stwierdzono również rażąco złych warunków pracy przy źródłach promieniowania elektromagnetycznego.

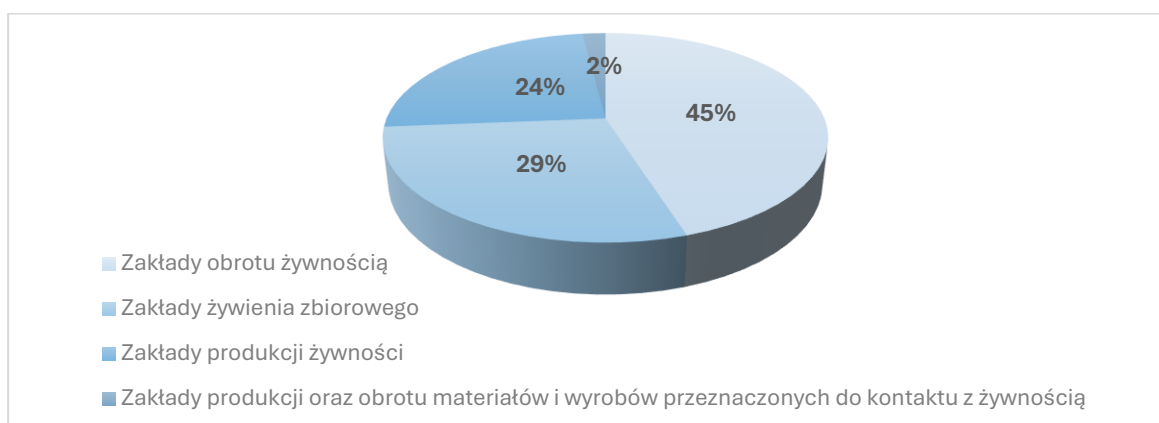

16. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ

W 2025 roku w ewidencji obiektów w woj. dolnośląskim znajdowało się ogółem 42 099 zakładów, w tym:

- 10 235 obiektów produkcji żywności;
- 18 963 obiektów obrotu żywnością;
- 8 174 obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego;
- 3 742 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego;
- 155 zakładów usług cateringowych;
- 830 zakładów produkcji oraz miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Wykres 6. Procentowy podział obiektów w woj. dolnośląskim w 2025 roku.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Analizując dane z lat 2023-2025 należy stwierdzić, że liczba obiektów w ewidencji woj. dolnośląskiego systematycznie wzrasta. W stosunku do 2024 roku nastąpił wzrost o 201 zakładów.

Wykres 7. Liczba obiektów w ewidencji woj. dolnośląskiego w latach 2021-2025.

	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Liczba obiektów objęta nadzorem</i>	11056	12984	13744	13142	12934
<i>Liczba przeprowadzonych kontroli</i>	16012	18420	19629	18818	17948
<i>Liczba zakładów w których wdrożono zasady GHP/GMP</i>	30686	30102	32243	33524	35340
<i>Liczba zakładów w których wdrożono system HACCP</i>	23698	23911	24513	24333	24904
<i>Ilość nałożonych mandatów karnych</i>	1379	1728	2130	1927	1839
<i>Kwota nałożonych mandatów karnych</i>	332600	489180	611660	573920	569530
<i>Ilość wydanych decyzji administracyjnych, w tym:</i>	2858	4461	4403	4104	3389
- <i>decyzji unieruchomienia/przerwania</i>	61	35	43	40	25
- <i>decyzji zakazu wprowadzania do obrotu</i>	40	61	43	55	70

Tabela 21. Ogólne informacje związane z nadzorem nad obiektami w woj. dolnośląskim w latach 2021-2025.

16.1 OBIEKTY PRODUKCJI ŻYWNOSCI

Różne rodzaje i ilości zakładów produkcji żywności (oprócz producentów pierwotnych, podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny oraz dostawców bezpośrednich)

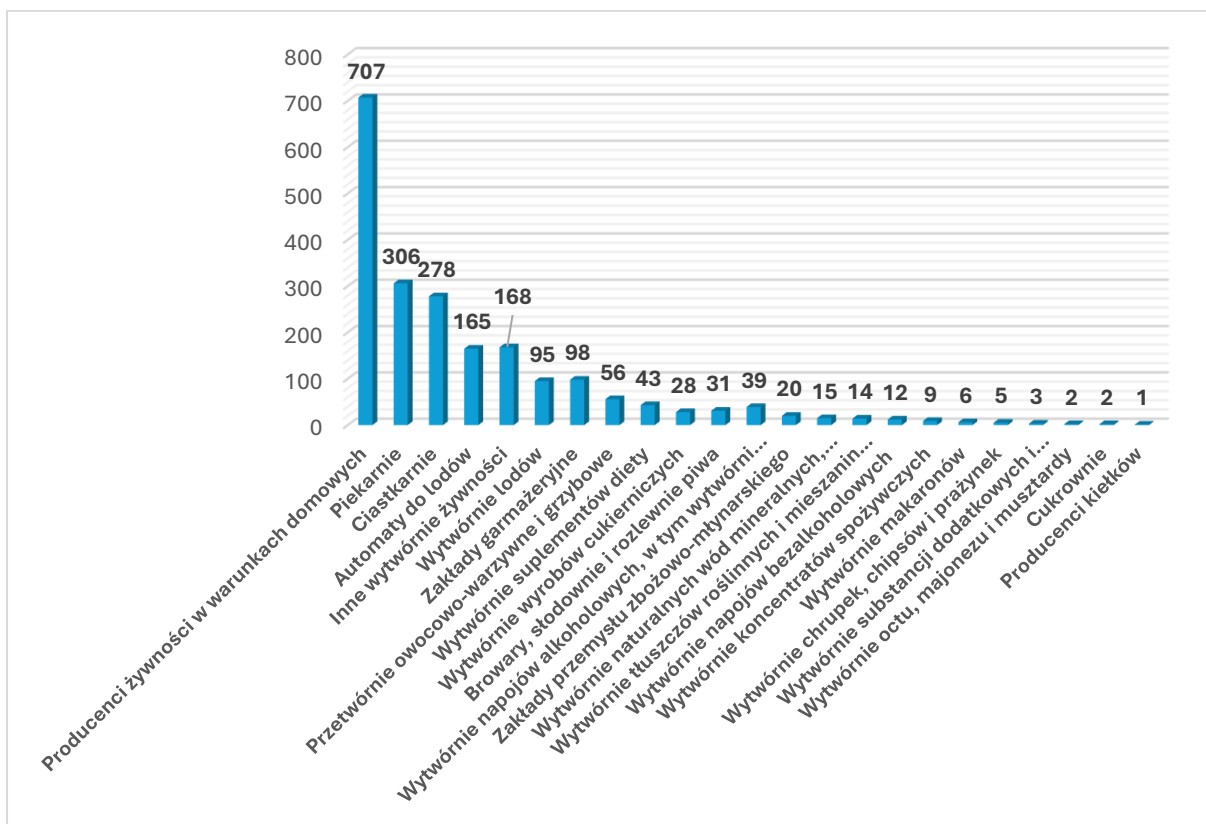

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

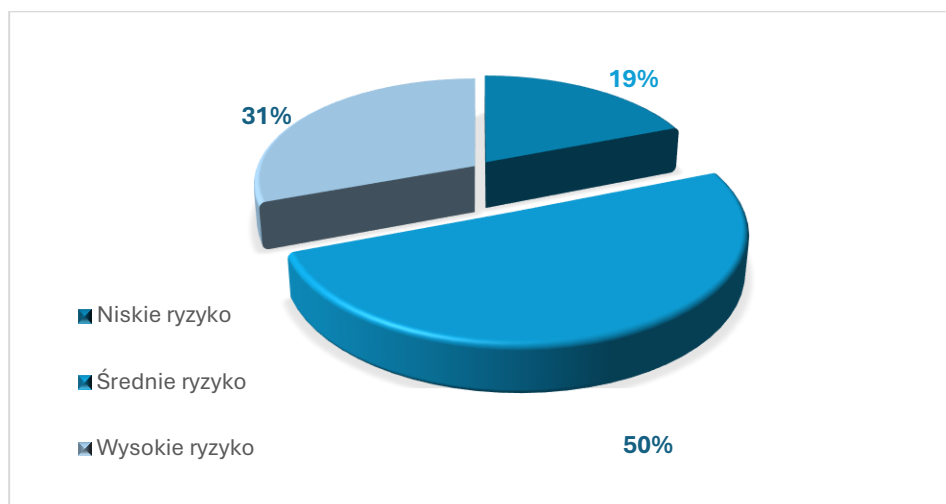
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

przedstawiono na wykresie poniżej. W 2025 roku na terenie woj. dolnośląskiego było 2 103 tego typu zakładów.

Wykres 8. rodzaje i ilości zakładów produkcji żywności w woj. dolnośląskim w 2025 roku

Spośród wszystkich ww. obiektów 401 zakładów zakwalifikowano do zakładów niskiego ryzyka, 1 058 do średniego ryzyka oraz 644 do wysokiego ryzyka.

Wykres 9. Podział zakładów produkcji żywności według poziomu ryzyka.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

W 2025 roku skontrolowano 1 087 ww. obiektów, w których przeprowadzono 1 687 kontroli i rekontroli, w tym 160 kontroli interwencyjnych.

Wydane decyzje administracyjne			Nałożone mandaty	
Razem	w tym unieruchomienia/ przerwania działalności całego lub części zakładu	w tym zakazu wprowadzenia produktu do obrotu	Razem	Na kwotę (zł)
412	9	19	138	45 050

Tabela 22. Działalność represyjna w zakładach produkcji żywności.

W 2025 roku w wyżej wymienionych obiektach pobrano 794 próbki, z czego 52 zostały zdyskwalifikowane.

Wykres 10. Podział pobranych próbek w zakładach produkcji żywności w woj. dolnośląskim w 2025 roku.

Do obiektów produkcji żywności zaliczani są również producenci pierwotni, rolnicy handel detaliczny oraz dostawcy bezpośredni. W tej grupie w 2025 roku znajdowało się 8 132 zakłady.

Do analizowanej grupy obiektów zaliczono:

- zakłady prowadzące działalność w zakresie upraw produktów pochodzenia roślinnego – głównie zbóż, roślin oleistych, ziemniaków, warzyw i owoców;
- punkty magazynowania zbóż;
- punkty skupu i sprzedaży produktów pochodzenia roślinnego.

Producenci pierwotni płody rolne sprzedają na okolicznych targach lub dostarczają do zakładów żywienia zbiorowego lub punktów obrotu (warzywa, owoce), a także przekazują do punktów skupu (zboża) i zakładów przetwórstwa spożywczego.

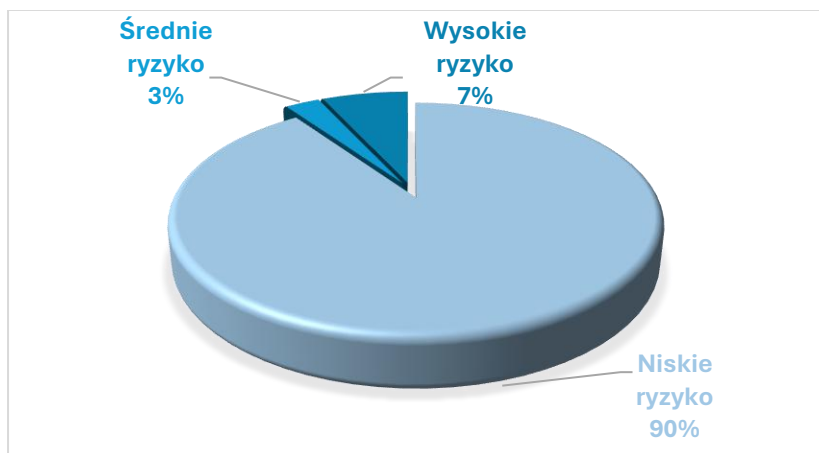
Spśród wszystkich producentów pierwotnych, podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny oraz dostawców bezpośrednich 7 346 obiektów zakwalifikowano do zakładów niskiego ryzyka, 225 do średniego ryzyka oraz 561 do wysokiego ryzyka.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Wykres 11. Podział producentów pierwotnych, podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny oraz dostawców bezpośrednich ze względu na kwalifikację ryzyka.

W 2025 roku skontrolowano 616 producentów pierwotnych, podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny oraz dostawców bezpośrednich, u których przeprowadzono 644 kontrole i rekontrole, w tym 18 kontroli interwencyjnych.

Wydane decyzje administracyjne			Nałożone mandaty	
Razem	w tym unieruchomienia/ przerwania działalności całego lub części zakładu	w tym zakazu wprowadzenia produktu do obrotu	Razem	Na kwotę (zł)
26	0	2	2	600

Tabela 23. Działalność represyjna w zakładach produkcji żywności.

W 2025 roku u producentów pierwotnych, podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny oraz dostawców bezpośrednich pobrano 222 próbek, z czego 4 zostały zdyskwalifikowane.

W roku sprawozdawczym prowadzono działania wynikające z Porozumienia zawartego w dniu 22 grudnia 2020 r. pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w sprawie współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego.

Zgodnie z planem działania na 2025 rok dotyczącym produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego przeprowadzono w zarejestrowanych gospodarstwach rolnych:

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

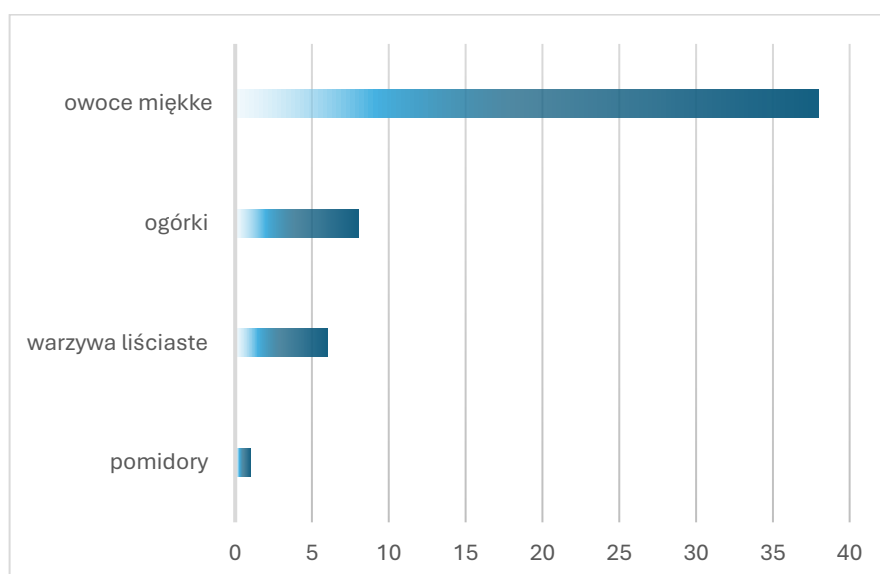
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- 40 kontroli wspólnych z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa;
- 16 kontroli wspólnych z Inspekcją Ochrony Środowiska.

Podczas czynności kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości polegające m.in. na:

- brak do wglądu wyniku badania wody ze studni głębinowej wykorzystywanej na cele gospodarstwa rolnego;
- brak do wglądu dokumentacji Dobrej Praktyki Rolniczej (GAP) Dobrej Praktyki Produkcyjnej i Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP, GMP) dla produkcji rolnej;
- wykrycie przez PIORIN pozostałości substancji czynnej niedozwolonej w uprawie w Unii Europejskiej.

Podczas wspólnych kontroli pobrano 18 próbek gleby (IOŚ), które zbadano w kierunku metali ciężki. Ponadto pobrano 69 próbek żywności, w tym przedstawiciele PPIS woj. dolnośląskiego pobrali 53 próbki w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych (30), pozostałości pestycydów (10), metali ciężkich (7), azotanów i azotynów (6), natomiast PIORIN pobrała 16 próbek wyłącznie w kierunku pozostałości pestycydów.

Wykres 12. Rodzaj środków spożywczych pobranych w 2025 r. podczas wspólnych kontroli u producentów pierwotnych.

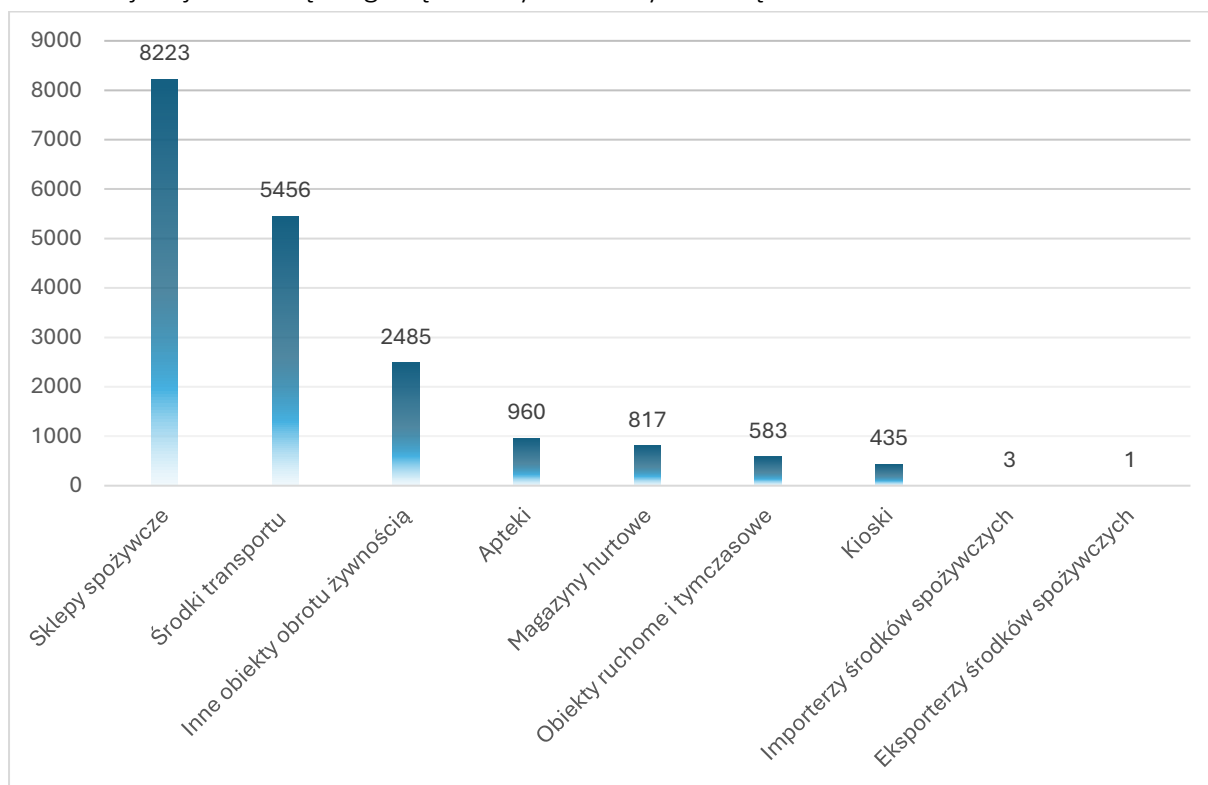

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

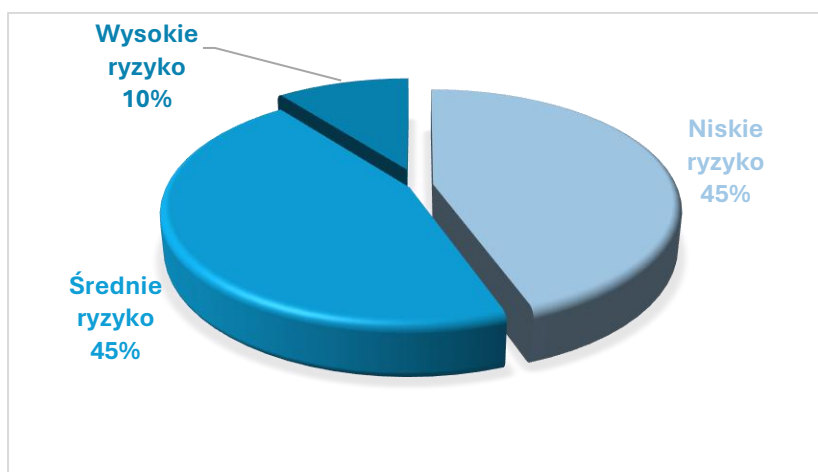
16.2 OBIEKTY OBROTU ŻYWNOCIĄ

Najliczniejszą grupą zakładów znajdujących się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. dolnośląskiego są obiekty obrotu żywnością.

Wykres 13. Rodzaje i ilości zakładów kwalifikowanych do obiektów obrotu żywnością.

Spośród wszystkich obiektów obrotu żywnością 8 438 zakwalifikowano do zakładów niskiego ryzyka, 8 545 do średniego ryzyka oraz 1 980 do wysokiego ryzyka.

Wykres 14. Struktura obiektów obrotu żywnością znajdujących się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa dolnośląskiego.

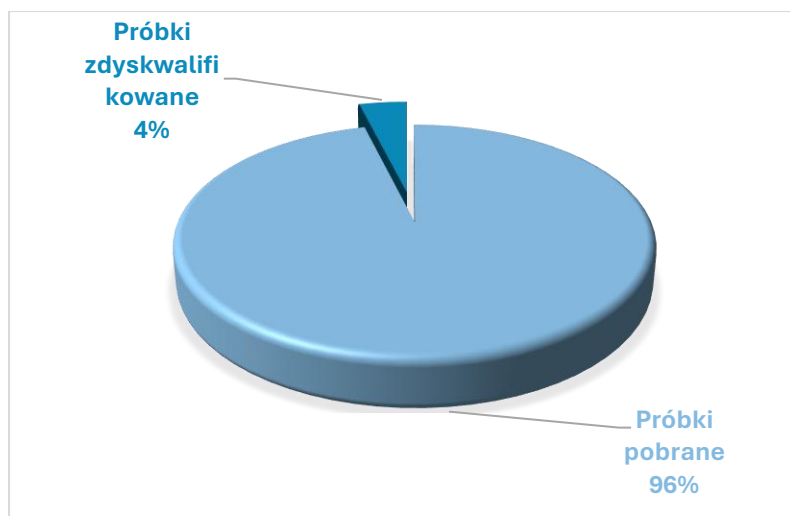
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

W 2025 roku skontrolowano 5 972 zakłady obrotu żywnością, w których przeprowadzono 8 542 kontrole i rekontrole, w tym 1 491 kontrole interwencyjne.

Wydane decyzje administracyjne			Nałożone mandaty	
Razem	w tym unieruchomienia/ przerwania działalności całego lub części zakładu	w tym zakazu wprowadzenia produktu do obrotu	Razem	Na kwotę (zł)
1 272	10	38	942	282 650

Tabela 24. Działalność represyjna w zakładach obrotu żywnością.

W 2025 roku w obiektach obrotu żywnością pobrano 4 595 próbek, z czego zdyskwalifikowano 186.

Wykres 15. Struktura pobranych próbek w obiektach obrotu żywnością.

16.3 ZAKŁADY ŻYWIENIA ZBIOROWEGO

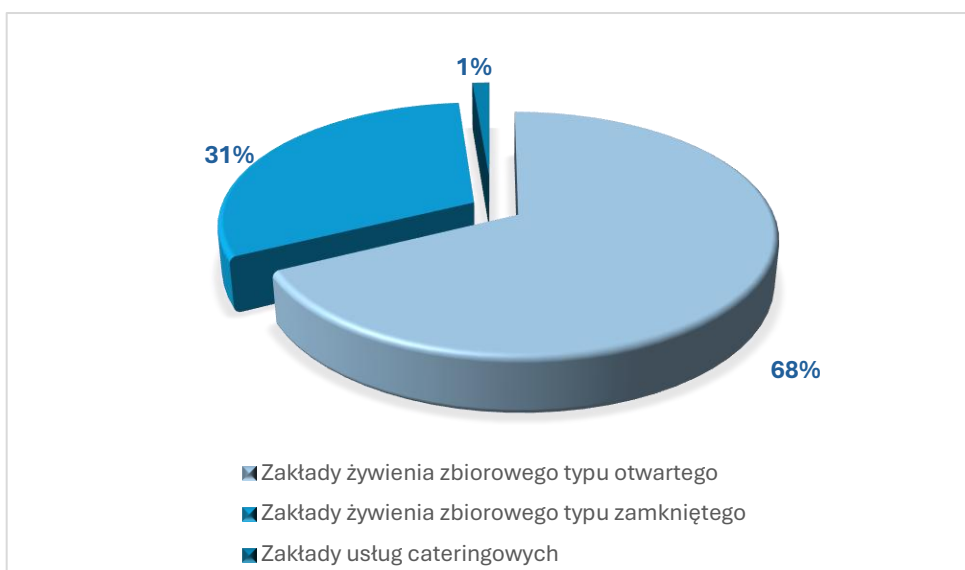
W 2025 roku w grupie zakładów żywienia zbiorowego znajdowało się ogółem 12 071 zakładów, w tym:

- 8 174 obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego;
- 3 742 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego;
- 155 zakładów usług cateringowych.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

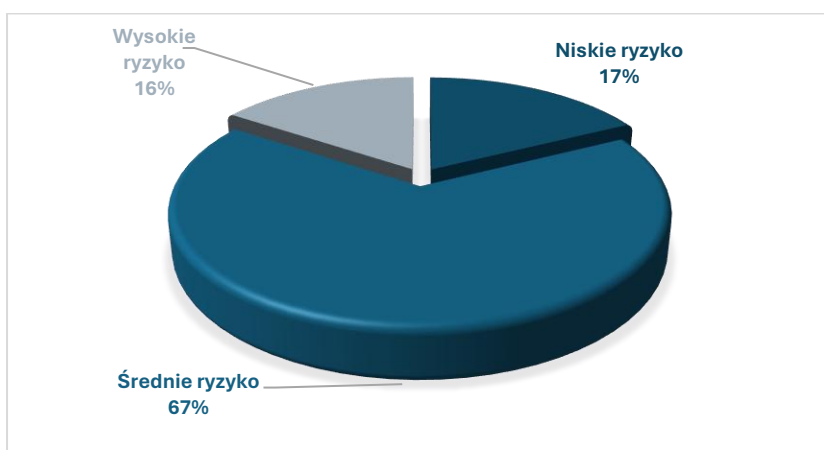
Wykres 16. Procentowy podział zakładów żywienia zbiorowego.

16.3.1 Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego

Do grupy zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego zaliczono oprócz restauracji i barów:

- zakłady małej gastronomii;
- zakłady małej gastronomii w zakładach tymczasowych lub ruchomych;
- gospodarstwa gastronomiczne;
- wagony restauracyjne.

Spośród wszystkich zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego 1 441 zakwalifikowano do zakładów niskiego ryzyka, 5 450 do średniego ryzyka oraz 1 283 do wysokiego ryzyka.

Wykres 17. Struktura zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego ze względu na ryzyko.

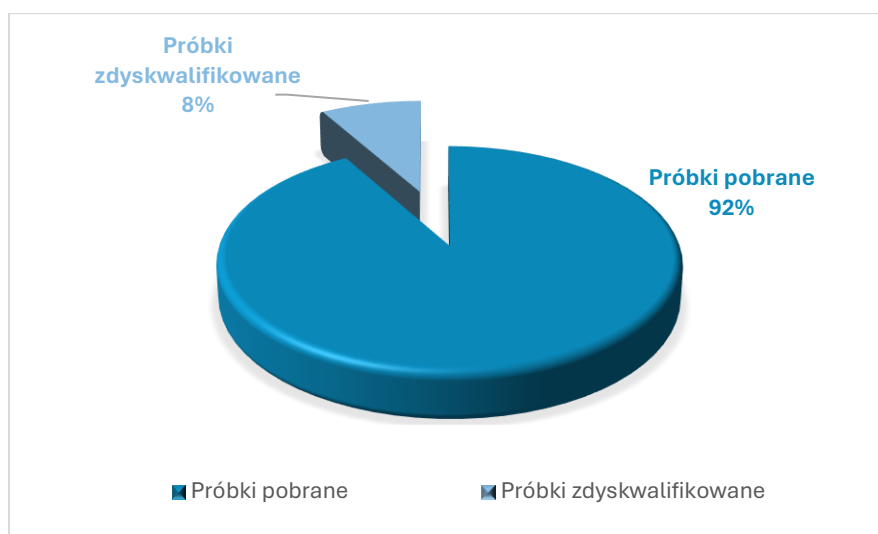
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

W 2025 roku skontrolowano 3 287 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w których przeprowadzono 4 456 kontrole i rekontrole, w tym 327 kontroli interwencyjnych.

Wydane decyzje administracyjne			Nałożone mandaty	
Razem	w tym unieruchomienia/ przerwania działalności całego lub części zakładu	w tym zakazu wprowadzenia produktu do obrotu	Razem	Na kwotę (zł)
1 237	5	9	594	186 580

Tabela 25. Działalność represyjna w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego.

W 2025 roku w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego pobrano 223 próbki, z czego 20 zdyskwalifikowano.

Wykres 18. Struktura pobranych próbek żywności w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego.

16.3.2 Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego

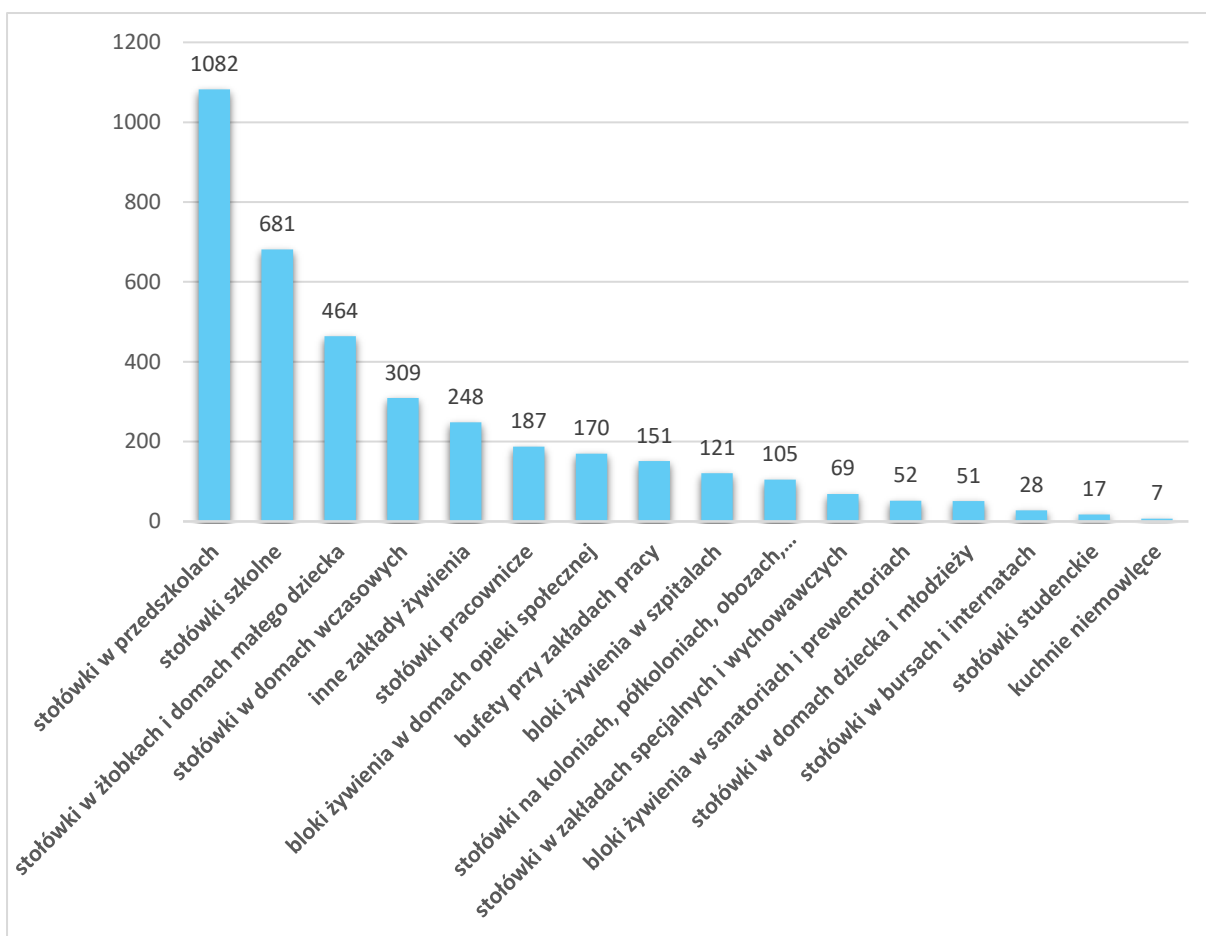
Drugą najliczniejszą grupą zakładów żywienia znajdujących się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. dolnośląskiego są zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

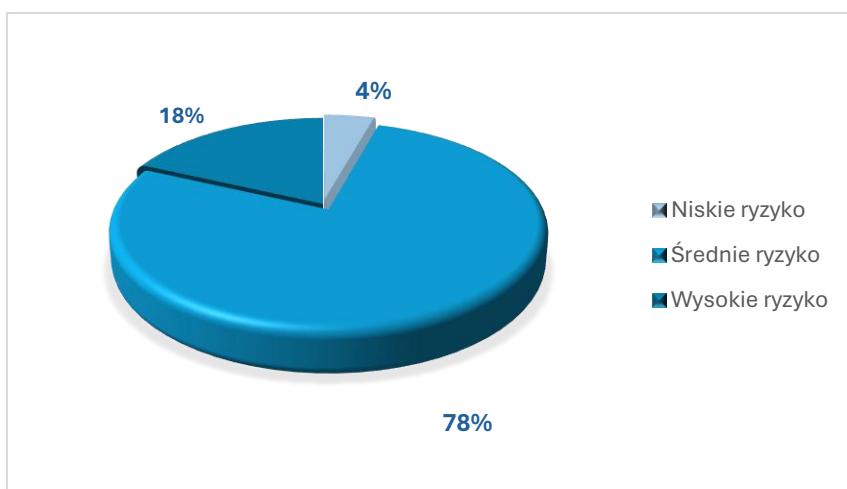

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Wykres 19. Rodzaje i ilości zakładów kwalifikowanych do zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

Spośród wszystkich zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego 164 zakwalifikowano do zakładów niskiego ryzyka, 2 898 do średniego ryzyka oraz 680 do wysokiego ryzyka.

Wykres 20. Struktura zakładów żywienia zbiorowego z podziałem na stopień ryzyka.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

W 2025 roku skontrolowano 1 700 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w których przeprowadzono 2 248 kontroli i rekontroli, w tym 92 kontrole interwencyjne.

Wydane decyzje administracyjne			Nałożone mandaty	
Razem	w tym unieruchomienia/ przerwania działalności całego lub części zakładu	w tym zakazu wprowadzenia produktu do obrotu	Razem	Na kwotę (zł)
398	0	2	123	38 800

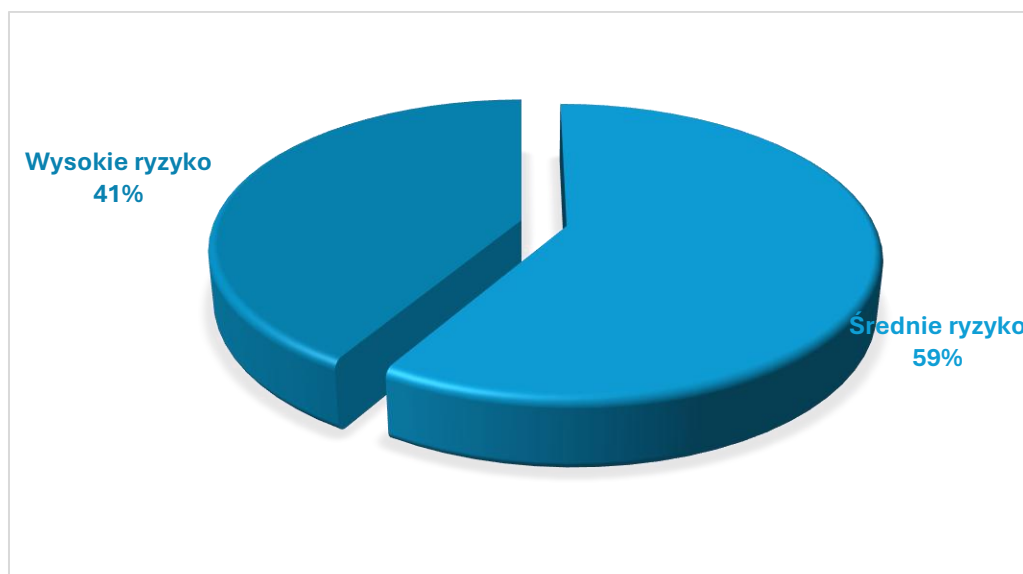
Tabela 26. Działalność represyjna w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

W 2025 roku w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego pobrano 74 próbki, z czego 1 została zdyskwalifikowana.

16.3.3 Zakłady usług cateringowych

W zależności od zakresu prowadzonej działalności w zakładach usług cateringowych produkowane są m. in.: wyroby garmazeryjne, kanapki, sałatki, przekąski, napoje oraz desery. Zakłady te często zaopatrują w posiłki obiekty żywienia zbiorowego takie jak: placówki opiekuńczo-wychowawcze, szpitale, domy pomocy społecznej, szkoły, przedszkola, zakłady pracy. Produkcja w zakładach cateringowych odbywa się również na imprezy masowe oraz na indywidualne zamówienia klientów.

Spośród wszystkich zakładów usług cateringowych 91 zakwalifikowano do średniego ryzyka oraz 64 do wysokiego ryzyka.

Wykres 21. Struktura zakładów usług cateringowych ze względu na ryzyko.

W 2025 roku skontrolowano 95 zakładów usług cateringowych, w których przeprowadzono 162 kontrole i rekontrole, w tym 16 kontroli interwencyjnych.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Wydane decyzje administracyjne			Nałożone mandaty	
Razem	w tym unieruchomienia/ przerwania działalności całego lub części zakładu	w tym zakazu wprowadzenia produktu do obrotu	Razem	Na kwotę (zł)
38	1	0	27	11 750

Tabela 27. Działalność represyjna w zakładach usług cateringowych.

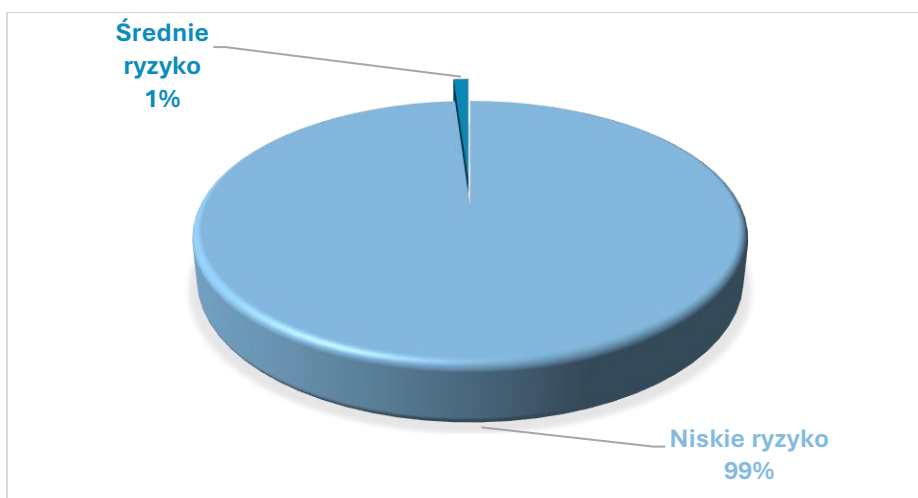
W 2025 roku w zakładach usług cateringowych pobrano 20 próbek, z czego żadna nie została zdyskwalifikowana.

16.4 MATERIAŁY I WYROBY PRZEZNACZONE DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

W 2025 roku na terenie woj. dolnośląskiego zarejestrowanych było:

- 79 zakładów produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
- 747 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym:
 - a) 93 hurtowni;
 - b) 654 sklepów;
 - c) 4 importerów materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Spośród wszystkich zakładów produkcji oraz miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością 821 zakwalifikowano do zakładów niskiego ryzyka oraz 9 do średniego ryzyka. Żaden zakład nie został zakwalifikowany do wysokiego ryzyka.

Wykres 22. Wytwórnie i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W 2025 roku skontrolowano 177 zakładów produkcji oraz miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w których przeprowadzono 209 kontroli i rekontroli, w tym 22 kontrole interwencyjne.

Wydane decyzje administracyjne			Nałożone mandaty	
Razem	w tym unieruchomienia/ przerwania działalności całego lub części zakładu	w tym zakazu wprowadzenia produktu do obrotu	Razem	Na kwotę (zł)
6	0	0	13	4 100

Tabela 28. Działalność represyjna w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami.

W 2025 roku w zakładach produkcji oraz miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością pobrano 57 próbek, z czego zdyskwalifikowano 1.

Wykres 23. Struktura pobranych próbek w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

16.5 JAKOŚĆ ZDROWOTNA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH

2025 roku na terenie województwa dolnośląskiego w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano 5 985 próbek. Spośród 5 985 pobranych próbek w 2025 r. 626 próbek pochodziło z importu, 620 z Unii Europejskiej oraz 4 739 z kraju.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Wykres 24. Próbkę pobrane w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w 2025 r.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

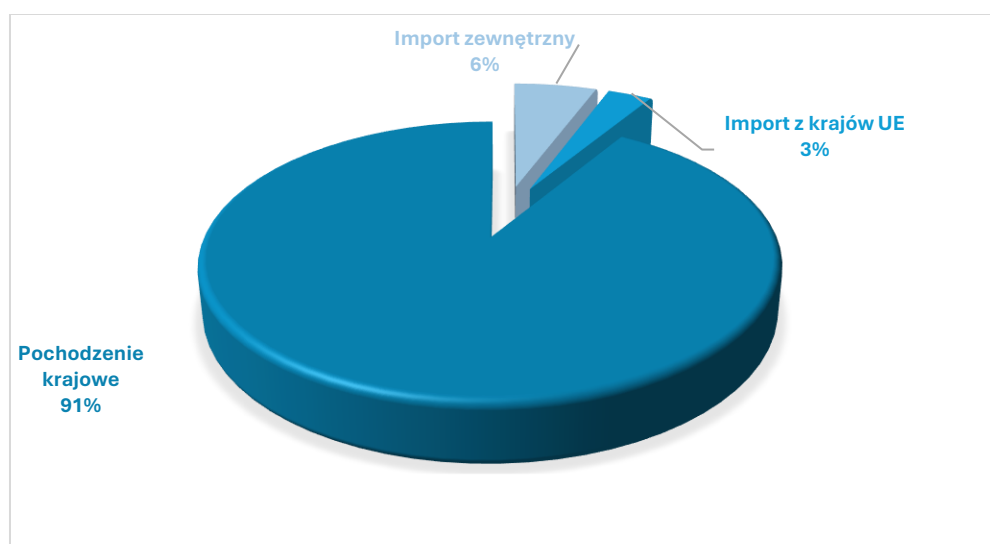

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Wykres 25. Próbki zdyskwalifikowane w odniesieniu do grup asortymentowych, pobrane w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w 2025 r.

Spośród 265 próbek zdyskwalifikowanych najwięcej było próbek pochodzenia krajowego – 241. Próbek pochodzenia unijnego było 8, natomiast z importu 15.

Wykres 26. Struktura próbek zdyskwalifikowanych ze względu na pochodzenie.

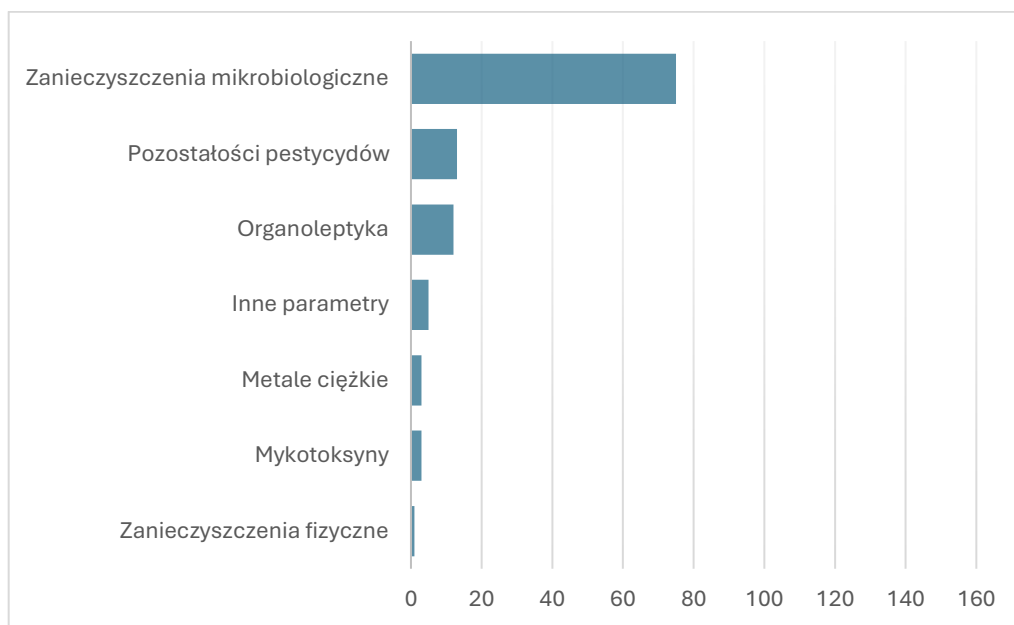

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Spośród 265 próbek zdyskwalifikowanych w 2025 r. najczęściej odnotowano w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych oraz przekroczeń najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydów w żywności.

Wykres 27. Próbki zdyskwalifikowane w odniesieniu do kierunku badań.

16.6 SYSTEM RASFF

W 2025 roku w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (*Rapid Alert System for Food and Feed – RASFF*) podejmowano działania w związku z 286 powiadomieniami, w tym 67 alarmowymi, 218 informacyjnymi i 1 o odrzuceniu na granicy.

Ponadto w ramach systemu RASFF podejmowano działania w związku z wpływającymi powiadomieniami zarówno z innych województw jak i z państw Unii Europejskiej.

W przychodzących powiadomieniach odnotowano również 18 powiadomień o niezgodności (AAC), które dotyczyły środków spożywczych oraz 2 powiadomienia o fałszowaniu (FN), natomiast nie odnotowano powiadomień typu NEWS.

Działania w ramach systemu RASFF podejmowano względem:

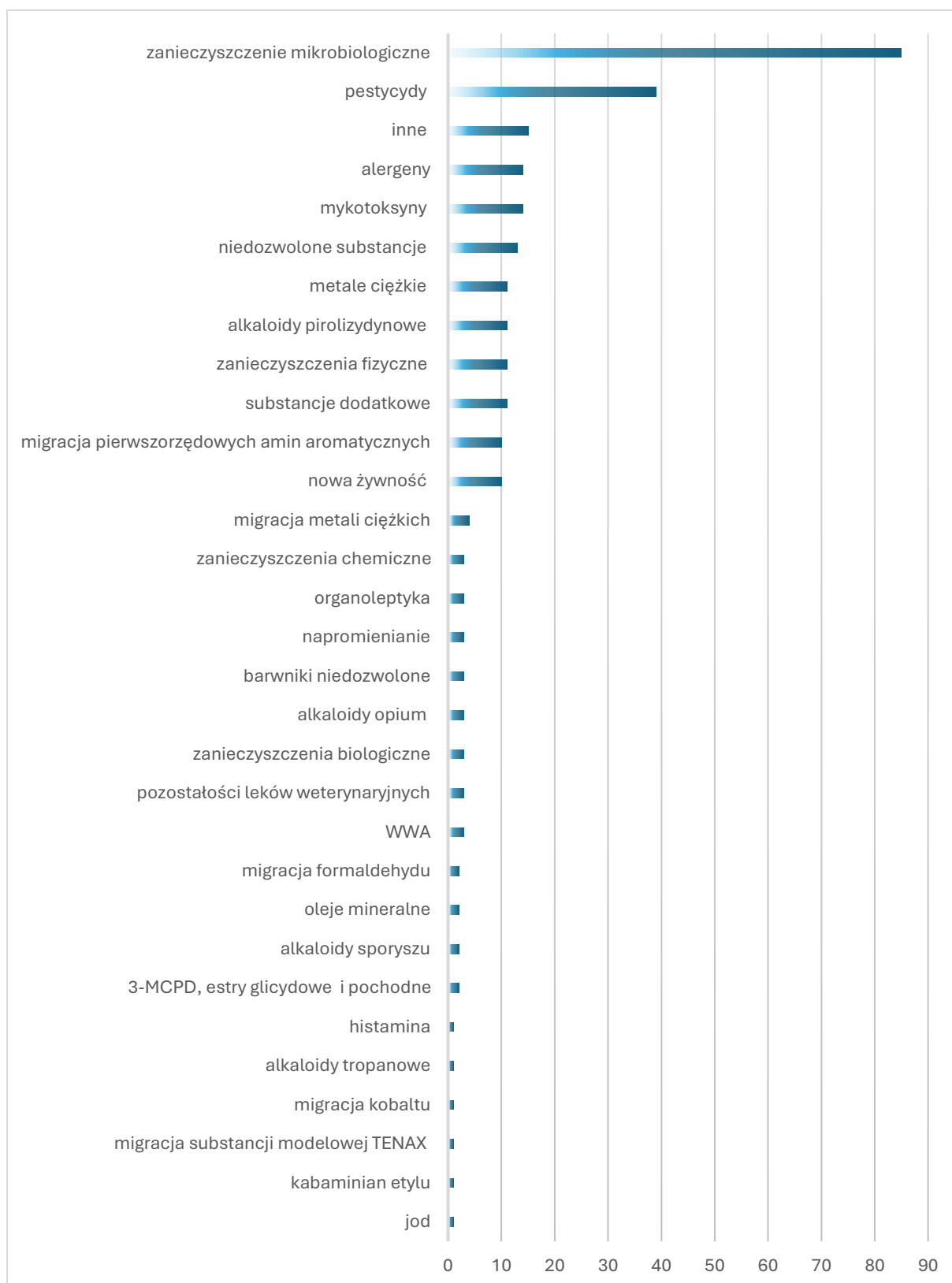
- 267 środków spożywczych;
- 19 materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

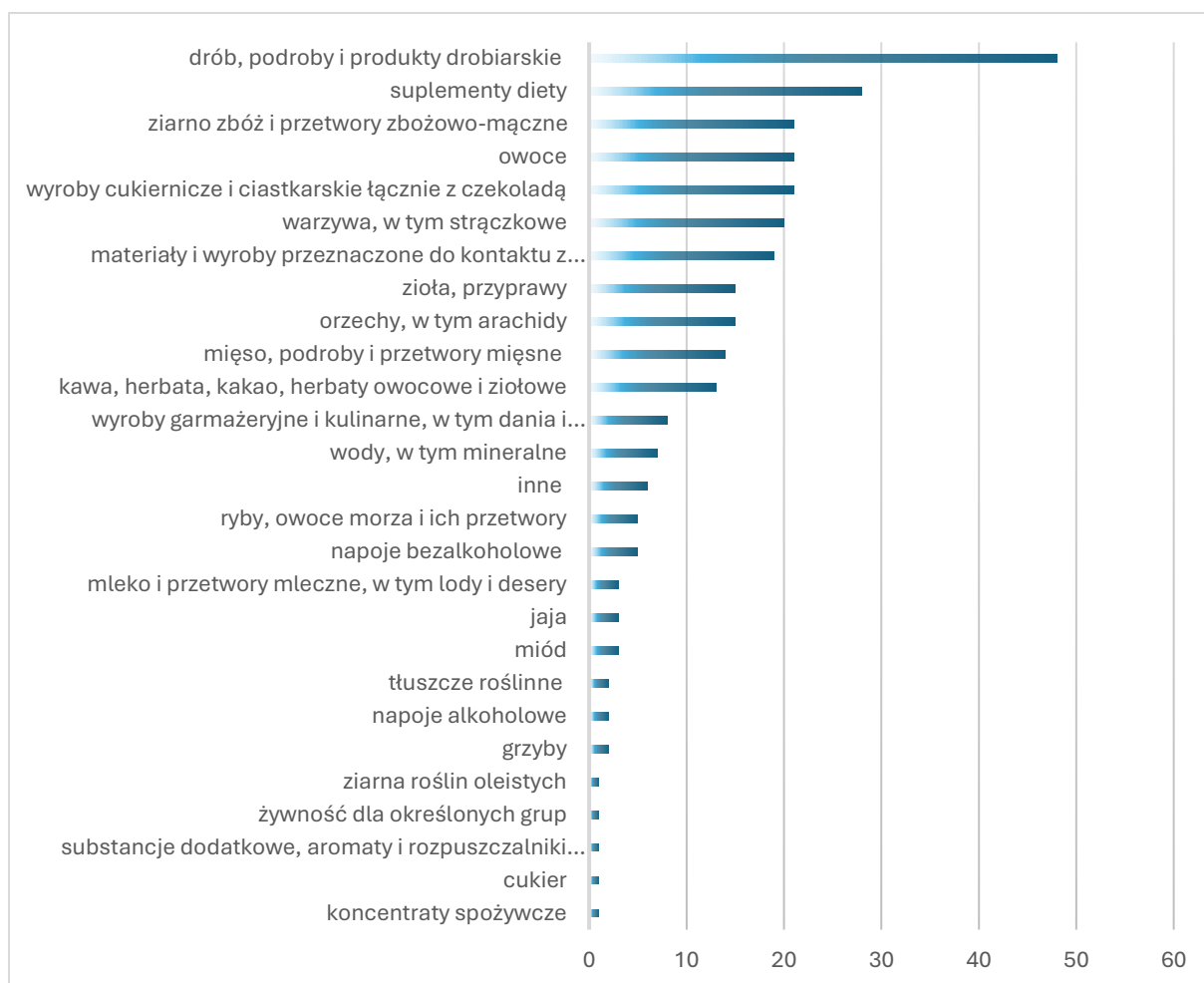
Wykres 28. Podział powiadomień w systemie RASFF względem kategorii zagrożeń.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Wykres 29. Podział powiadomień w systemie RASFF względem kategorii produktów.

Spośród 286 powiadomień najwięcej dotyczyło produktów pochodzenia krajowego – 143. Produktów importowanych było 97, natomiast pochodzenia unijnego było 46.

W ramach otrzymywanych powiadomień nadzorowano wycofywanie kwestionowanej żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością zgodnie z wytycznymi dotyczącymi działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach sieci powiadamiania i współpracy w Polsce.

16.7 NADZÓR NAD SUPLEMENTAMI DIETY ORAZ ŻYWNOŚCIĄ DLA OKREŚLONYCH GRUP

W 2025 roku na terenie woj. dolnośląskiego przeprowadzono urzędowe kontrole żywności w zakresie obrotu suplementami diety oraz żywnością dla określonych grup. Sprzedaż tych rodzajów środków spożywczych prowadzona była m. in. w hurtowniach, sklepach ogólnospożywczych i spożywczo-przemysłowych, sklepach internetowych, hipermarketach i sklepach wielopowierzchniowych, aptekach, punktach aptecznych, sklepach zielarsko-medycznych, sklepach z produktami i akcesoriami dla sportowców. W ramach czynności

CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI

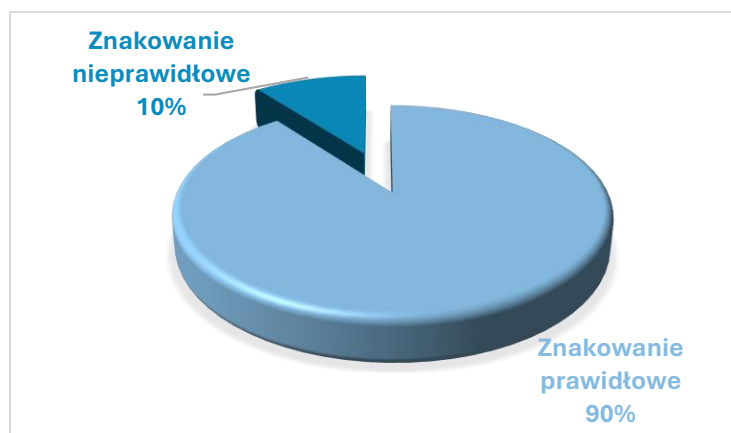
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

kontrolnych dokonywano oceny znakowania oraz prezentacji i reklamy produktów oferowanych do sprzedaży, w tym za pośrednictwem Internetu.

W nadzorze nad znakowaniem ww. produktów w obrocie detalicznym oceniono 787 etykiet produktów, w tym:

- 682 suplementów diety;
- 105 żywności dla określonych grup.

W wyniku tej oceny zakwestionowano znakowanie 81 produktów, w tym 63 suplementów diety oraz 18 środków spożywczych z kategorii żywności dla określonych grup.

Wykres 30. Wyniki kontroli w zakresie oznakowania suplementów diety i żywności dla określonych grup.

Natomiast w nadzorze nad prezentacją i reklamą suplementów diety oraz środków spożywczych dla określonych grup w sprzedaży na odległość (przez Internet) oceniono 299 produktów na stronach internetowych, spośród których zakwestionowano 128 przypadków nieprawidłowej prezentacji, promocji i reklamy.

Wykres 31. Wynik w działalności w nadzorze nad prezentacją i reklamą suplementów diety oraz środków spożywczych dla określonych grup w sprzedaży na odległość (przez internet).

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Przy ocenie znakowania przedmiotowych środków spożywczych najczęściej stwierdzanymi uchybieniami były:

- przypisywanie żywności szczególnych, w tym właściwości leczniczych;
- stosowanie nieprawidłowych nazw substancji dodatkowych;
- brak wskazania funkcji technologicznych substancji dodatkowych;
- brak informacji o substancjach powodujących alergie lub reakcje nietolerancji;
- umieszczanie na etykietach lub w prezentacji i reklamie niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych;
- brak ostrzeżenia dotyczącego nieprzekraczania zalecanej porcji do spożycia w ciągu dnia;
- brak przeliczenia substancji wykazujących efekt fizjologiczny na zalecaną dzienną porcję do spożycia;
- brak stwierdzenia, że suplementy diety nie mogą być stosowane jako substytut (zamiennik) zróżnicowanej diety;
- brak stwierdzenia, że suplementy diety powinny być przechowywane w sposób niedostępny dla małych dzieci oraz brak stwierdzenia wskazującego na znaczenie zrównoważonego sposobu żywienia i zdrowego trybu życia;
- stosowanie oświadczeń zdrowotnych odnoszących się do całego produktu, zamiast poszczególnych składników;
- zamieszczenie komunikatów zniechęcających do karmienia piersią na preparatach do żywienia niemowląt;
- brak wykazu składników.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami prowadzono postępowania administracyjne w stosunku do przedsiębiorców działających na terenie województwa dolnośląskiego.

Ponadto w roku sprawozdawczym w okresie od 15 września do 31 grudnia była prowadzona akcja monitoringowa stron internetowych mająca na celu przeprowadzenie kontroli tematycznych podmiotów wprowadzających do obrotu głównie suplementy diety zawierające w swoim składzie substancje zakazane zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2024 r. w sprawie substancji wzbogacających dodawanych do żywności. W wyniku działań podjętych przez zakwestionowano łącznie 14 produktów, przede wszystkim ze względu na obecność w składzie składników z grupy SARM's, johimbiny, a także pieprzu metystynowego i świerzbca właściwego. Powyższe skutkowało m. in. wycofaniem wprowadzania tych produktów do obrotu jako żywności, również przy współpracy z portalem internetowym oraz Policją.

16.8 OCENA SPOSOBU ŻYWIENIA W SZPITALACH

W 2025 roku w województwie dolnośląskim skontrolowano 78 szpitali, w których przeprowadzono 122 kontrole.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

W większości szpitali żywienie prowadzone jest w formie cateringu (58%).

Podczas kontroli sanitarnych sprawdzano m.in.: stan sanitarny i techniczny pomieszczeń, przestrzeganie zasad GHP/GMP, stopień wdrożenia HACCP, warunki przechowywania środków spożywczych i przygotowywania posiłków, stan zdrowia personelu.

W wyniku stwierdzenia nieprawidłowości wydano 28 decyzji administracyjnych, a także nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 1 900 zł.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dot. wymagań higieniczno-sanitarnych:

- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny (ściany, podłogi, sufity);
- zniszczony sprzęt produkcyjny, urządzenia i wyposażenia (w tym lodówki);
- brudno utrzymane wyposażenie;
- nieprawidłowo pobierane próbki potraw (brak oznakowania, zbyt małe ilości);
- brak dokumentów potwierdzających wdrożenie systemu GMP/GHP.

Ponadto w szpitalach ocenie podlegały również sposób żywienia. Ocena jadłospisów przeprowadzana była w oparciu o Arkusz oceny dekadowej jadłospisów. W przypadku stwierdzenia błędów w sposobie żywienia, wydawano zalecenia mające na celu poprawę jakości wyżywienia.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dot. żywienia pacjentów:

- niepełny wykaz składników serwowanych potraw;
- duży udział produktów wysokoprzetworzonych (konserwy, pasztety);
- niewystarczająca ilość mleka i produktów mlecznych;
- niekompletne informacje dotyczące alergenów;
- nieprecyzyjne określenie nazwy potraw lub dodatków ich stanowiących;
- mała różnorodność napojów.

16.9 OCENA SPOSOBU ŻYWIENIA W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

W województwie dolnośląskim w 2025 roku w placówkach oświatowych przeprowadzono łącznie 1 206 kontroli:

- sklepiki szkolne: 65 kontroli;
- stołówki szkolne: 477 kontroli;
- stołówki w przedszkolach: 585 kontroli;
- stołówki w bursach i internatach: 24 kontrole;
- stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych: 55 kontroli.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 53 mandaty na łączną kwotę 13 900 zł.

W celu wyegzekwowania poprawy w obiektach, w których stwierdzono nieprawidłowości wydano 140 decyzji.

Przedstawiciele PIS woj. dolnośląskiego podczas prowadzonych ww. kontroli oceniali również sposób żywienia w tych placówkach. W 2025 roku przeprowadzono 738 kontroli, w trakcie których sprawdzano zgodność jadłospisów z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełnić środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach oraz Normami żywienia dla populacji Polski opracowanych przez Instytutu Żywności i Żywienia.

Żywnienie w placówkach oświatowych w systemie cateringowym stanowi odpowiednio w: szkołach 61,8%; przedszkolach 60,3%; bursach i internatach 21,4%; zakładach specjalnych i wychowawczych 20,3%.

Natomiast w sklepikach szkolnych przeprowadzono 44 kontrole, w trakcie których weryfikowano oferowane do sprzedaży produkty pod kątem przestrzegania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. Nałożono 3 kary pieniężne w łącznej wysokości 7 500 zł za nieprzestrzeganie przepisów ww. rozporządzenia

16.10 BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOCI PODCZAS WZMOŻONEGO RUCHU TURYSTYCZNEGO

W zakresie prowadzenia oceny bezpieczeństwa żywienia w zakładach małej gastronomii oraz żywienia zbiorowego typu zamkniętego w miejscowościach turystycznych w okresie wzmożonego ruchu turystycznego, w sezonie letnim od czerwca do września 2025 roku przeprowadzono 748 kontroli sanitarnych, w tym skontrolowano 551 zakładów małej

gastronomii oraz 139 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego obsługujące zorganizowany wypoczynek.

W trakcie czynności kontrolnych zwracano szczególną uwagę na:

- śledzenie pochodzenia surowców i półproduktów;
- zachowanie łańcucha chłodniczego;
- informowanie konsumentów na temat zawartości składników alergicznych w oferowanych do sprzedaży potrawach;
- sposób gromadzenia, usuwania i dalszego zagospodarowania odpadów poprodukcyjnych;
- sposób przechowywania żywności;
- ocenę opracowanych i wdrożonych systemów zapewniających bezpieczeństwo produkowanej i wprowadzanej do obrotu żywności.

Rodzaj zakładu/obiektu	Liczba zakładów/obiektów skontrolowanych		Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba wydanych decyzji administracyjnych	Liczba nałożonych mandatów/na kwotę	
	ogółem	w tym z uchybieniami	ogółem	ogółem	liczba	na kwotę PLN
Zakłady/obiekty małej gastronomii	551	119	604	92	68	20 000
Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	139	11	144	8	13	4 300

Tabela 29. Wyniki kontroli w obiektach żywienia podczas wzmożonego ruchu turystycznego.

Najczęściej występujące nieprawidłowości to:

- nienależyty stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń zakładów;
- nienależyty stan sanitarno-higieniczny sprzętu i wyposażenia;
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych zatrudnionych pracowników;
- nieprawidłowe warunki przechowywania środków spożywczych (brak ciągłości łańcucha chłodniczego, brak zachowania segregacji środków spożywczych);
- wprowadzanie do obrotu handlowego żywności po upływie terminu przydatności do spożycia;
- brak opracowanych procedur postępowania z odpadami poprodukcyjnymi zawierającymi produkty pochodzenia zwierzęcego oraz z odpadami III kategorii;
- brak udokumentowanej jakości mikrobiologicznej wody;
- brak opracowanych i wdrożonych procedur opartych na zasadach HACCP;
- brak zapisów z realizacji GHP i HACCP;

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- brak zapewnienia higieniczno-sanitarnych warunków podczas mycia rąk i ich osuszania.

Ponadto w okresie letnim wzmożono kontrole automatów do lodów, poprzez przeprowadzenie w nich wrywkowych kontroli wraz z poborem próbek lodów do badań laboratoryjnych w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych, tj. obecności bakterii *Salmonella spp.*, liczby *Listeria monocytogenes* oraz liczby bakterii z rodzaju *Enterobacteriaceae*. Zwiększono również ilości zaplanowanych do poboru próbek lodów z automatów.

W sumie pobrano 60 próbek lodów do badań w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Zdyskwalifikowano 10 próbek z uwagi na liczbę bakterii *Enterobacteriaceae*, co wskazywało na niezadawalającą jakość procesu produkcyjnego.

16.11 KONTROLE W ZAKRESIE WARUNKÓW PRZECHOWYWANIA ORAZ ZNAKOWANIA WÓD BUTELKOWANYCH

W 2025 roku w okresie od czerwca do września przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. dolnośląskiego przeprowadzali urzędowe kontrole w zakresie warunków przechowywania oraz znakowania wód butelkowanych.

Skontrolowano w tym zakresie 392 zakłady obrotu żywnością (sklepy, hurtownie), w tym zakłady żywienia zbiorowego, oraz zakłady produkcyjne gdzie oceniono 513 wód mineralnych i źródlanych pod kątem znakowania i warunków przechowywania.

Podczas kontroli stwierdzono m. in. następujące nieprawidłowości:

- niewłaściwe przechowywanie wód butelkowanych (bezpośrednio na posadzce, bez podestów oraz w miejscu nasłonecznionym);
- nieskuteczne procesy mycia i dezynfekcji spowodowane awarią urządzenia dozującego środek dezynfekcyjny do butelek, które są wielokrotnego użytku.

Ponadto, w czasie ww. kontroli sanitarnych ze względu na stwierdzone różne uchybienia sanitarno-techniczne wydano 32 decyzje administracyjne, w tym 5 zakazu wprowadzania produktu do obrotu oraz nałożono 34 mandaty na kwotę 8 350 zł. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie znakowania wód butelkowanych.

Pobrano do badań 26 próbek wód butelkowanych, z czego 11 próba została zakwestionowana ze względu na znakowanie.

16.12 DZIAŁANIA KONTROLNE DOTYCZĄCE WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOCIĄ WYTWARZANYCH METODĄ DRUKU 3D

W związku z licznymi interwencjami konsumenckimi dotyczącymi pojawienia się na rynku ofert sprzedaży (w szczególności na internetowych platformach aukcyjnych, portalach

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

ogłoszeniowych i w mediach społecznościowych), wyrobów wytwarzanych metodą druku 3D, deklarowanych jako przeznaczone do kontaktu z żywnością (były to najczęściej formy do pieczenia, wykrawacze do ciastek, przybory kuchenne), zorganizowano oraz przeprowadzono akcję kontrolą dotyczącą weryfikacji ww. ofert sprzedaży, w celu zidentyfikowania podmiotów prowadzących tego rodzaju działalność.

Przedstawiciele PPIS woj. dolnośląskiego w okresie od czerwca do końca września dokonywali regularnego przeglądu aukcji internetowych pod ww. kątem. W wyniku podjętych działań nie stwierdzono podmiotów zajmujących się wytwarzaniem ww. wyrobów metodą druku 3D. Ponadto w ramach akcji przeprowadzono łącznie 55 kontroli sanitarnych w zakładach wprowadzających do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością – w wyniku podjętych czynności nie stwierdzono w obrocie fizycznej obecności przedmiotowych wyrobów. Nadto podejmowano działania informacyjne i prewencyjne w celu przypomnienia przedsiębiorcom o obowiązku rejestracji działalności oraz konieczności spełniania wymagań wynikających z obowiązujących przepisów prawa żywnościowego.

16.13 WNIOSKI OBYWATELI O DOSTĘP DO INFORMACJI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

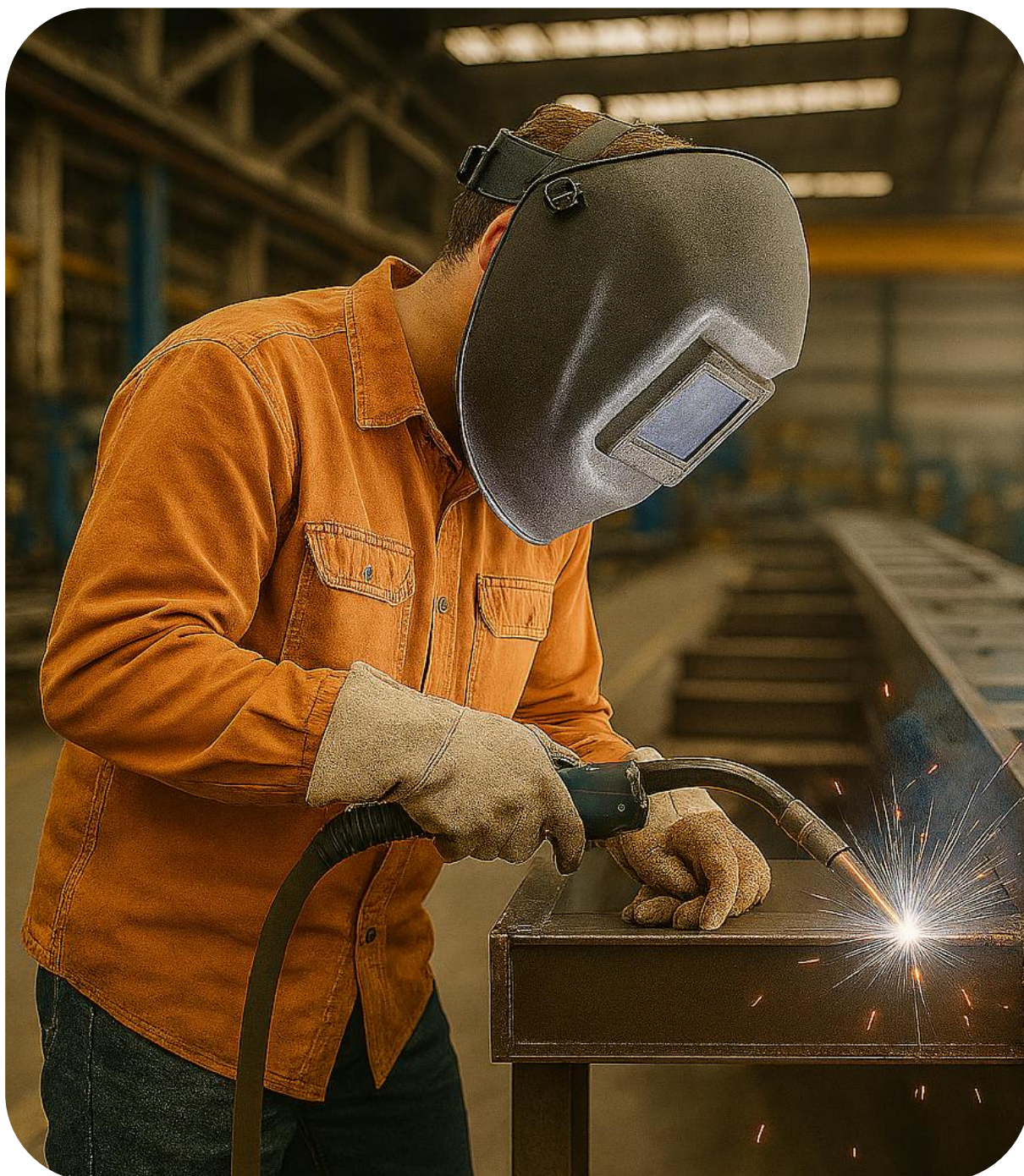
Przedmiotem wniosków obywateli o dostęp do informacji publicznej w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia były następujące kwestie dotyczące:

- obowiązku zatwierdzenia i wpisu do rejestru zakładów prowadzonych przez Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych, a także warunków jakie muszą spełniać podmioty zajmujące się produkcją i/lub obrotem żywnością;
- konkretnych zakładów produkujących i wprowadzających do obrotu handlowego środki spożywcze w tym, gdzie i w jaki sposób w zakładzie jest prowadzona produkcja, zakresu decyzji zatwierdzającej zakład;
- konkretnych zakładów żywienia zbiorowego tj. czy został zatwierdzony decyzją właściwego PPIS oraz czy figuruje w rejestrze zakładów prowadzonych przez PPIS, od kiedy i pod jakim numerem wpisu, a także czy w zakładzie żywienia zbiorowego przeprowadzone zostały czynności kontrolne, co wykazały te czynności i jakie były podjęte dalsze działania w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości;
- stopnia wdrażania systemu HACCP oraz procedur GHP/GMP w przedsiębiorstwach produkujących żywność zlokalizowanych na terenie woj. dolnośląskiego w poszczególnych latach.

Na żądanie stron, do wniosków dołączane były zanimizowane protokoły kontroli sanitarnej.

Podsumowując wnioski o udzielenie informacji publicznej złożone w 2025 r. nie odbiegały w sposób znaczący od tematyki wniosków z poprzedniego roku.

ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA PRACY
Z UWZGLĘDNIENIEM CHORÓB
ZAWODOWYCH

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

17. ZAGROŻENIE ŚRODOWISKA PRACY Z UWZGLĘDNIENIEM CHORÓB ZAWODOWYCH

17.1 OCENA ŚRODOWISKA PRACY

W 2025 roku pion higieny pracy 26 powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa dolnośląskiego oraz WSSE we Wrocławiu jako organ I instancji objął nadzorem 8176 zakładów. Zakłady te zatrudniały łącznie 417 905 pracowników, z czego 47,89 % zatrudnionych było w zakładach przetwórstwa przemysłowego (obejmujących rodzaje działalności ujęte w działach od 10 do 33 według Polskiej Klasyfikacji Działalności), w górnictwie (działy PKD od 05 do 09) zatrudnionych było 4,80 %, a w opiece zdrowotnej 9,60 % ogółu zatrudnionych. Przeważającą część (81,73 %) nadzorowanych przez pion higieny pracy obiektów stanowiły zakłady małe – zatrudniające do 49 osób.

W roku 2025 przeprowadzono 3 645 kontroli w 2 974 zakładach pracy. Kontrole prowadzone w nadzorowanych zakładach wykazywały uchybienia higieniczno-sanitarne w zakresie warunków higieny pracy.

Szkodliwe warunki pracy, tzn. takie, gdzie pomiarami stwierdzono stężenia i natężenia czynników szkodliwych w środowisku pracy przekraczające wartości ustalonych normatywów higienicznych, wystąpiły w 8,90 % nadzorowanych zakładów (w 728 zakładach).

Do innych ważnych nieprawidłowości należały:

- brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy – w 12,74 % skontrolowanych zakładów (379 zakładów),
- uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych w środowisku pracy – 9,75 % (290 zakładów);
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń – 6,42 % (191 zakładów);
- brak oceny ryzyka zawodowego lub niepełna ocena ryzyka zawodowego – 6,36 % (189 zakładów);
- uchybienia w zakresie stosowania i wprowadzania do obrotu chemikaliów 5,85 % (174 zakłady);
- brak rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy – 4,51 % (134 zakłady);
- uchybienia w zakresie czynników biologicznych w środowisku pracy – 1,51 % (45 zakładów);
- brak aktualnych badań lekarskich pracowników – 1,14 % (34 zakłady), uchybienia w zakresie produktów biobójczych – 0,71 % (21 zakładów).

W związku z powyższym wydano 954 decyzje administracyjne (w tym 472 decyzje dotyczące poprawy warunków pracy – 44,76 %) zawierające 3 449 nakazów dotyczących likwidacji uchybień.

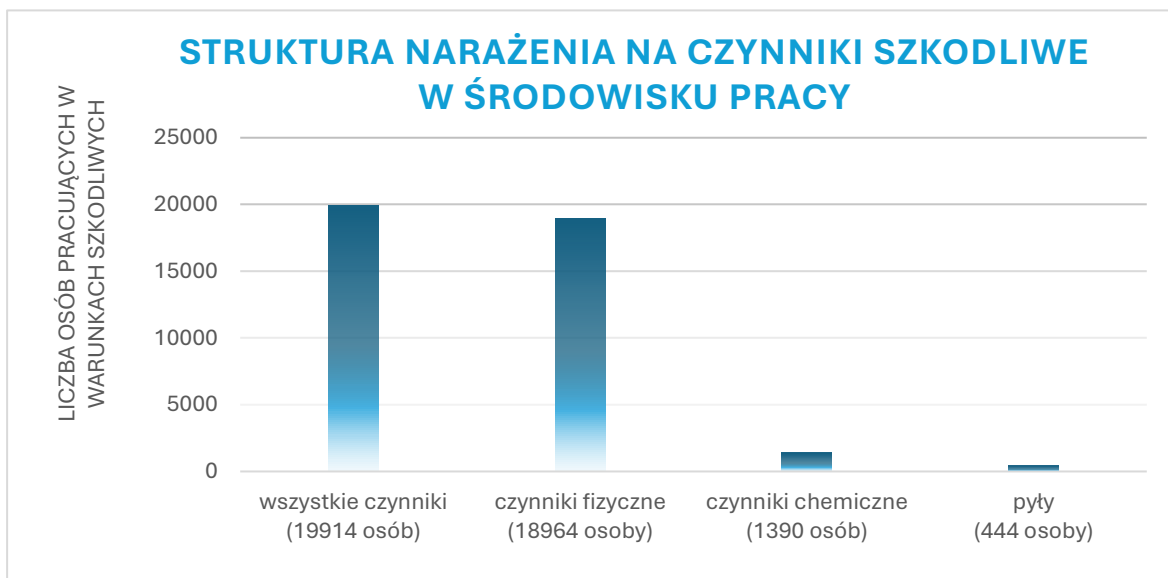
17.2 OCENA NARAŻENIA ZAWODOWEGO

Kontrolowano poziom narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy, mogące powodować u pracowników następstwa zdrowotne w postaci chorób zawodowych. Z danych zebranych od stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa dolnośląskiego wynika, że w szkodliwych warunkach pracy, tj. takich, w których stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w 2025 roku zatrudnionych było 19 914 osób, co stanowiło 4,77 % wszystkich osób zatrudnionych w zakładach objętych nadzorem. Są to osoby liczone 1 raz – niezależnie od liczby czynników szkodliwych, w przekroczeniu których pracowała dana osoba.

Występowanie przekroczeń stężeń i natężeń czynników szkodliwych w środowisku pracy stwierdzono w 728 zakładach pracy.

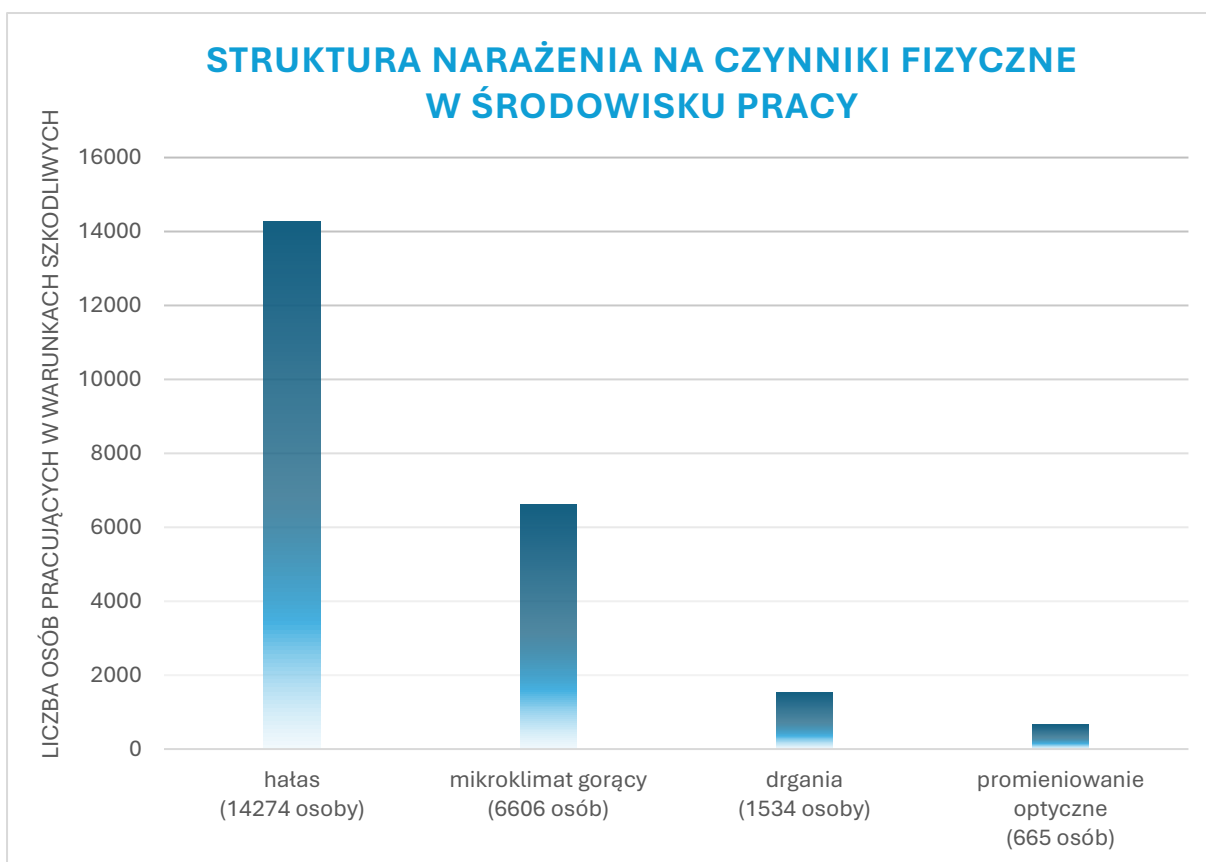
Narażenie na poszczególne grupy czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, dla których stwierdzono stężenia i natężenia przekraczające normatywy higieniczne, przedstawiało się następująco:

- czynniki chemiczne, w tym głównie metale i ich związki (ołów, arsen, miedź, nikiel) – 1 390 osób;
- pyły (w przeważającej większości pyły o działaniu zwłókniającym stwarzające ryzyko pylicy płuc) – 444 osoby;
- czynniki fizyczne – 18 964 osoby, w tym:
 - a) hałas – 14 274 osoby;
 - b) drgania – 1 534 osoby;
 - c) mikroklimat gorący – 6 606 osób;
 - d) promieniowanie optyczne – 665 osób.

Wykres 32. Struktura narażenia na czynniki szkodliwe.

Wykres 33. Struktura narażenia na czynniki fizyczne w środowisku pracy.

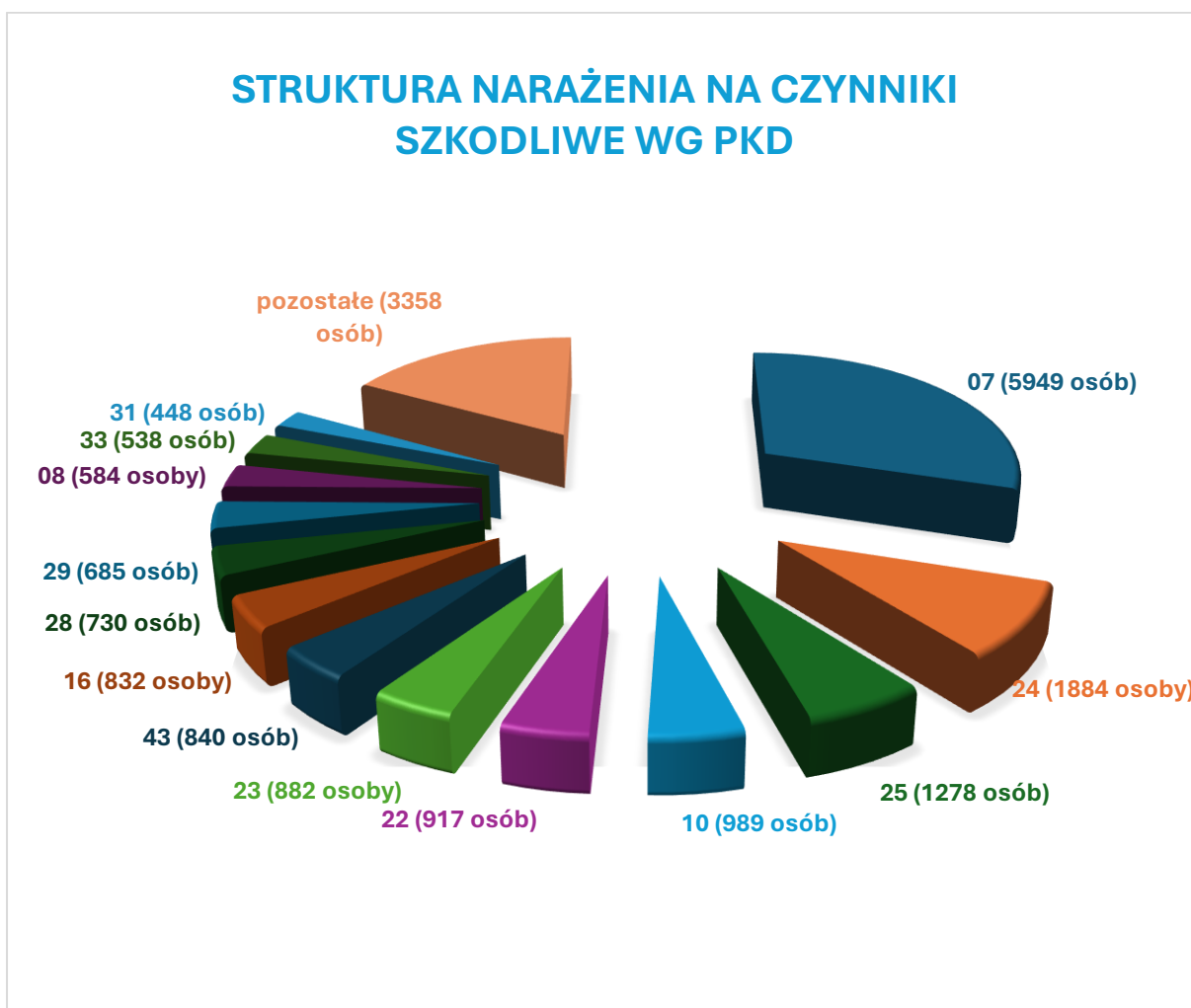
Największe zagrożenia zdrowotne w środowisku pracy występowały w zakładach pracy zajmujących się:

- górnictwem rud metali (PKD 07), narażenie na hałas, pyły, drgania, mikroklimat gorący – łącznie 5 949 osób;
- produkcją metali (ołów, arsen, miedź, nikiel), (PKD 24), narażenie na hałas, pyły, czynniki chemiczne, promieniowanie optyczne, mikroklimat gorący – łącznie 1 884 osoby;
- produkcją metalowych wyrobów gotowych (PKD 25), narażenie na hałas, pyły, czynniki chemiczne, drgania, mikroklimat gorący – łącznie 1 278 osób;
- produkcją artykułów spożywczych (PKD 10), narażenie na hałas, pyły – łącznie 989 osób;
- produkcją wyrobów z tworzyw sztucznych i gumy (PKD 22), narażenie na hałas, pyły, czynniki chemiczne, mikroklimat gorący – łącznie 917 osób;
- produkcją wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych (PKD 23), narażenie na hałas, pyły, czynniki chemiczne, drgania, mikroklimat gorący – łącznie 882 osoby;
- budownictwem (PKD 43), narażenie na hałas i pyły – łącznie 840 osób;
- produkcją wyrobów z drewna (PKD 16), narażenie na hałas, pyły drewna – łącznie 832 osoby;
- produkcją maszyn i urządzeń (PKD 28), narażenie na hałas i pyły – 730 osób;

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli (PKD 29), narażenie na hałas, pyły – łącznie 685 osób;
- górnictwem i wydobywaniem (PKD 08) narażenie na hałas, pyły, czynniki chemiczne – 584 osoby;
- naprawą, konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń (PKD 33) narażenie na hałas, pyły, czynniki chemiczne – łącznie 538 osób;
- produkcją mebli (PKD 31) narażenie na hałas, pyły, czynniki chemiczne – 448 osób.

Wykres 34. Struktura narażenia na czynniki szkodliwe wg PKD.

Największą liczbę zatrudnionych pracujących w warunkach szkodliwych odnotowano w powiecie polkowickim.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Wykres 35. Struktura narażenia na czynniki szkodliwe w poszczególnych powiatach.

Najpowszechniej występującym czynnikiem szkodliwym w nadzorowanych zakładach pracy, podobnie jak i w latach ubiegłych, był ponadnormatywny hałas.

W związku ze stwierdzonymi przekroczeniami wydano 118 decyzji administracyjnych zawierających 202 nakazy dotyczące obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych. W wyniku wszelkich działań podejmowanych przez nadzór bieżący warunki pracy poprawiono 1 311 pracownikom.

W wyniku postępowań administracyjnych prowadzonych przez Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych woj. dolnośląskiego uległ poprawie stan higieniczny środowiska pracy pracowników, a także stan sanitarny pomieszczeń produkcyjnych i zaplecza socjalno-sanitarnego.

17.2.1 Narażenie na czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne w środowisku pracy

Narażenie zawodowe pracowników woj. dolnośląskiego na czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne jest na bieżąco monitorowane, a dane weryfikowane. W roku 2025 na terenie województwa dolnośląskiego zewidencjonowano 1 985 zakładów pracy, w których występowało narażenie na czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyczne w środowisku pracy. Stacje sanitarno-epidemiologiczne województwa dolnośląskiego

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

przeprowadziły łącznie 1075 kontroli z zakresu nadzoru nad ww. czynnikami w 889 zakładach pracy. Liczba osób narażonych na te czynniki w skontrolowanych zakładach wynosiła 24 817, w tym 5 357 kobiet.

Kontrole miały na celu sprawdzenie przestrzegania przez pracodawców przepisów prawnych w zakresie ww. czynników, wynikających z ustawy Kodeks pracy oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy.

Uchybienia stwierdzono w 290 skontrolowanych zakładach. Do nieprawidłowości należały:

- brak lub prowadzony niewłaściwie rejestr prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym – w 150 zakładach;
- brak lub prowadzony niewłaściwie rejestr pracowników narażonych na działanie substancji, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym – w 130 zakładach;
- nieprzekazanie informacji o substancjach, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu i Okręgowemu Inspektorowi Pracy – w 209 zakładach.

Wydano 263 decyzje administracyjne zawierające 625 nakazów usunięcia powyższych nieprawidłowości.

W ramach nadzoru nad ww. czynnikami w środowisku pracy zrealizowano zadanie Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w zakresie zebrania od pracodawców informacji o ww. czynnikach za rok 2024 i wprowadzenia danych do Centralnego Rejestru Czynniki Rakotwórczych. Zweryfikowano i wprowadzono informacje od 1 952 pracodawców dotyczących miejsca wykonywania działalności gospodarczej na terenie Dolnego Śląska. W porównaniu do danych za rok 2023 (informacje od 1 425 pracodawców) nastąpił wzrost o ok 27%.

17.2.2 Stosowanie substancji i mieszanin chemicznych stwarzających zagrożenie

W ewidencji PIS woj. dolnośląskiego w 2025 roku znalazło się 3 927 zakładów stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w działalności zawodowej. W tym zakresie przeprowadzono 1 131 kontroli w 1 060 zakładach stosujących w działalności zawodowej substancje i mieszaniny chemiczne. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono naruszenie przepisów w zakresie stosowania substancji i mieszanin chemicznych. Do najważniejszych uchybień w tym zakresie należały:

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- brak aktualnego spisu stosowanych substancji niebezpiecznych, mieszanin niebezpiecznych, substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie – w 37 zakładach stosujących chemikalia;
- brak kart charakterystyk substancji i mieszanin chemicznych – uchybienie stwierdzono w 20 zakładach stosujących chemikalia;
- niezgodne z prawem karty charakterystyk substancji i mieszanin chemicznych – zakwestionowano karty charakterystyk dla 20 produktów w 14 zakładach stosujących chemikalia w działalności zawodowej;
- niewłaściwe oznakowanie opakowań substancji i mieszanin chemicznych – zakwestionowano oznakowanie dla 17 produktów w 6 zakładach stosujących chemikalia w działalności zawodowej;
- niewłaściwe oznakowanie pojemników, zbiorników, niezabudowanych rurociągów służących do przechowywania substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych stwierdzono w 8 zakładach stosujących chemikalia w działalności zawodowej.

W sprawie usunięcia stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości związanych ze stosowaniem substancji i mieszanin chemicznych wydano decyzje administracyjne oraz mandaty karne.

17.2.3 Narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy

W roku 2025 na terenie województwa dolnośląskiego zewidencjonowano 2 147 zakładów pracy, w których występowały szkodliwe czynniki biologiczne. W ramach nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi w środowisku pracy powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne województwa dolnośląskiego przeprowadziły łącznie 739 kontroli w 669 zakładach pracy. Kontrole dotyczyły oceny przestrzegania przez pracodawców obowiązków w zakresie szkodliwych czynników biologicznych wynikających z ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki. Liczba osób narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne w skontrolowanych zakładach wynosiła 18 966, w tym:

- narażonych na czynniki z grupy 2 – 18 955 osób;
- narażonych na czynniki z grupy 3 – 13 400 osób.

W skontrolowanych zakładach pracy stwierdzono uchybienia w zakresie szkodliwych czynników biologicznych. Do najważniejszych uchybień należały:

- brak rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 i 4 grupy zagrożenia – w 17 zakładach;
- brak rejestru pracowników pracujących w narażeniu na czynniki biologiczne zakwalifikowanych do 3 i 4 grupy zagrożenia – w 19 zakładach;

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- brak lub niepełna ocena ryzyka zawodowego w związku z występowaniem szkodliwych czynników biologicznych – w 29 zakładach;
- brak procedur i instrukcji bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi – w 8 zakładach;
- brak szkoleń dla pracowników mających kontakt ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi – w 8 zakładach.

W związku z powyższym wydano 52 decyzje nakazujące likwidację stwierdzonych uchybień, w których wystosowano łącznie 97 nakazów.

17.2.4 Nadzór nad warunkami pracy w zakładach inżynierii genetycznej w zakresie zamkniętego użycia mikroorganizmów i organizmów genetycznie zmodyfikowanych

W 2025 roku w ewidencji podmiotów nadzorowanych w I instancji przez Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu znajdowało się 47 podmiotów, w których prowadzone jest zamknięte użycie organizmów lub mikroorganizmów genetycznie modyfikowanych (GMO lub GMM) – zakładów inżynierii genetycznej.

W 2025 roku wpłynęło 6 wniosków od Ministra Klimatu i Środowiska z prośbą o przeprowadzenie kontroli na podstawie art. 15c ust. ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych i wydanie opinii o warunkach higieny pracy w zakładach inżynierii genetycznej, w których ma być prowadzone zamknięte użycie organizmów lub mikroorganizmów genetycznie modyfikowanych, niezbędnych do uzyskania zgody na zamknięte użycie GMO i GMM. W wyniku przeprowadzonych 7 kontroli (2 kontrole w jednym zakładzie) na wnioski Ministra Klimatu i Środowiska nie stwierdzono uchybień w zakresie warunków higieny pracy. Wydano 6 pozytywnych opinii w zakresie warunków higieny pracy w zakładach inżynierii genetycznej na podstawie art. 15c ust. ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych.

Ponadto przeprowadzono w ramach nadzoru bieżącego 7 kontroli, podczas których skontrolowano 7 zakładów inżynierii genetycznej. W trakcie ww. kontroli w 2 obiektach stwierdzono nieprawidłowości, tj.: w 1 zakładzie stwierdzono nieprawidłowość w zakresie aktualizacji dokumentacji oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, na których wykonywane są prace w ramach zamkniętego użycia GMM kat. 1, w 1 zakładzie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na braku określenia w wewnętrznych regulaminach bezpieczeństwa dla osób biorących udział w zamkniętym użyciu GMM zapisów określających sposób prowadzenia pisemnej dokumentacji, czynności wykonywanych podczas zamkniętego użycia GMM. W związku z powyższym wydano 1 decyzję nakazującą likwidację stwierdzonego uchybienia i 1 decyzję umarzającą postępowanie z uwagi na likwidację uchybienia przed wydaniem decyzji nakazującej.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

17.2.5 Ocena warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest

W ramach realizacji programu wieloletniego pn. „Program oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” w 2025 r., jak i w latach ubiegłych, upoważnieni przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili czynności kontrolne w zakładach zajmujących się usuwaniem bądź transportem wyrobów/odpadów zawierających azbest.

W 2025 r. liczba zgłoszeń prowadzenia prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest na terenie województwa dolnośląskiego wynosiła 192. Pracownicy pionu higieny pracy woj. dolnośląskiego skontrolowali 53 miejsca wskazane w zgłoszeniach do PIS gdzie miały być prowadzone prace polegające na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest, zaś 149 miejsc nie zostało skontrolowanych pomimo dokonania zgłoszenia do PIS (powody: zgłoszenie zostało dokonane po przeprowadzeniu prac; zgłaszający prace podał długi okres, w którym miał dokonać rozbiórki podyktowany warunkami atmosferycznymi, mimo licznych prób ustalenia konkretnej daty, rozbiórka została zakończona bez kontroli PIS; brak informacji o dokładnym terminie przeprowadzenia prac rozbiórkowych). W wyniku działań PPIS ustalono, że na terenie województwa dolnośląskiego znajduje się 17 firm zajmujących się usuwaniem, zabezpieczaniem lub transportem wyrobów zawierających azbest, łącznie w 2025 roku przeprowadzonych zostało 7 kontroli w siedzibach tych firm.

Pracownicy pionu higieny pracy woj. dolnośląskiego przeprowadzili w 2025 roku łącznie 37 kontroli podczas prowadzonych prac powodujących kontakt z azbestem w 32 firmach zajmujących się usuwaniem, zabezpieczaniem czy transportem wyrobów zawierających azbest. Kontrole dotyczyły m.in.:

- prac polegających na zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest – 20 kontroli;
- prac polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest – 24 kontrole;
- prac polegających na transporcie wyrobów zawierających azbest – 17 kontroli.

Działania kontrolne obejmowały przede wszystkim aspekty bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych przy rozbiórkach. Ponadto podczas kontroli oceniano m.in.:

- posiadanie odpowiednich zezwoleń, pozwoleń, decyzji zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi;
- znajomość przepisów regulujących bezpieczne zasady usuwania bądź unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest;
- sposób przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
- zabezpieczanie terenu podczas wykonywania prac rozbiórkowych.

Najczęściej stwierdzone uchybienia sanitarno-higieniczne występujące na terenie województwa dolnośląskiego, a dotyczące firm zajmujących się zabezpieczaniem, usuwaniem bądź transportem wyrobów zawierających azbest to:

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- brak przekazania do właściwego PWIS informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (1 przypadek);
- brak oznakowania odpadu w sposób określony w § 10 ust. 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów warunków bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (2 przypadki);
- prace załadunkowe wyrobów zawierających azbest na środek transportu były przeprowadzane w sposób, który zwiększał emisję włókien azbestu do środowiska (1 przypadek);
- odpady zawierające azbest były składowane w sposób, który zwiększał emisję włókien azbestu do środowiska (2 przypadki);
- pracodawca przekazał informację o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym na nieobowiązującym wzorze (1 przypadek).

W przypadkach, w których stwierdzono nieprawidłowości, zostało wszczęte postępowanie administracyjne.

17.3 CHOROBY ZAWODOWE

Następstwem pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia są choroby zawodowe. W 2025 roku w województwie dolnośląskim dokonano 827 zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych, z czego stwierdzono 305 chorób zawodowych wg liczby wystawionych kart stwierdzenia choroby zawodowej. W roku poprzednim stwierdzono 428 chorób zawodowych.

W strukturze zachorowalności na choroby zawodowe w 2025 roku czołowe miejsce zajmują następujące jednostki chorobowe:

- pylica płuc (poz. 3) – 157 przypadków (52% ogółu stwierdzonych chorób zawodowych);
- choroby zakaźne lub pasożytnicze (poz. 26) – 40 przypadków (14% ogółu stwierdzonych chorób zawodowych);
- przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 20) – 38 przypadków (13% ogółu stwierdzonych chorób zawodowych);
- przewlekłe choroby narządu głosu (poz. 15) – 32 przypadki (11% ogółu stwierdzonych chorób zawodowych);
- nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze (poz. 17) – 15 przypadków (5% ogółu stwierdzonych chorób zawodowych).

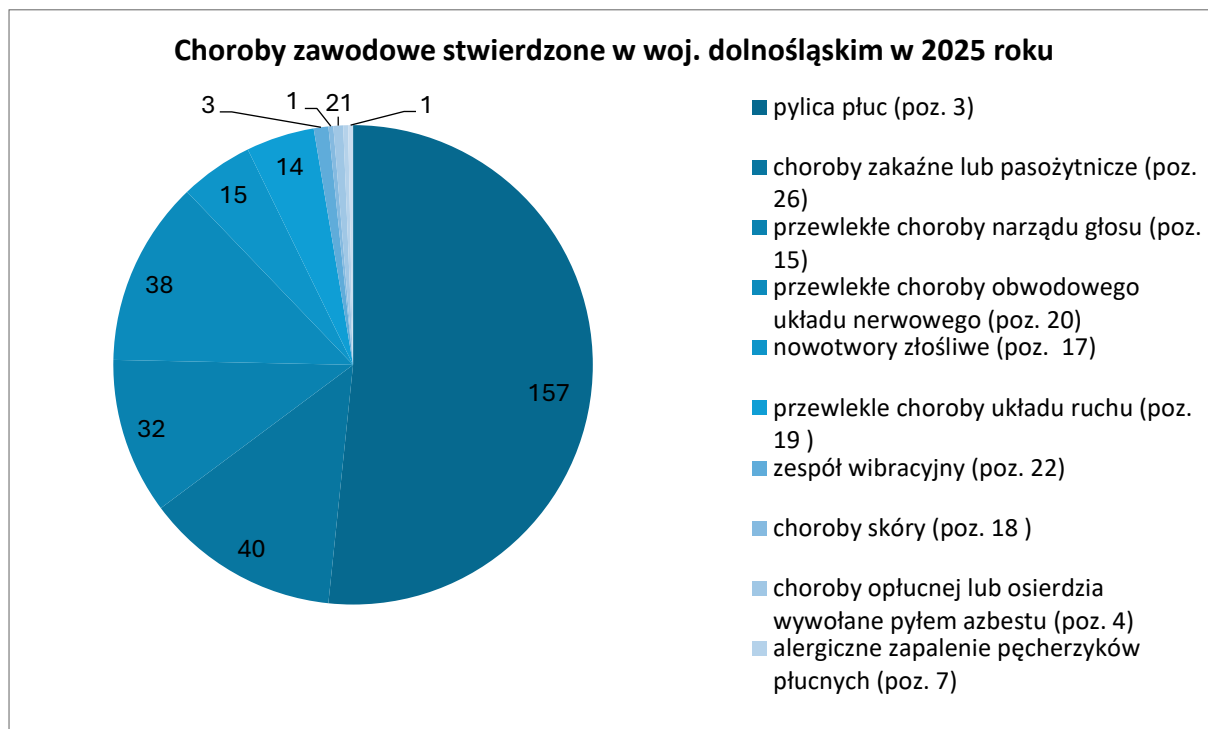

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Choroby te stanowią 95% wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych w województwie dolnośląskim w 2025 roku, w różnych latach zmienia się nieznacznie kolejność dominujących jednostek chorobowych.

Wykres 36. Choroby zawodowe stwierdzone w woj. dolnośląskim w 2024 roku.

Choroby zawodowe o najwyższej zapadalności na terenie województwa dolnośląskiego w 2024 roku w porównaniu z rokiem 2025.

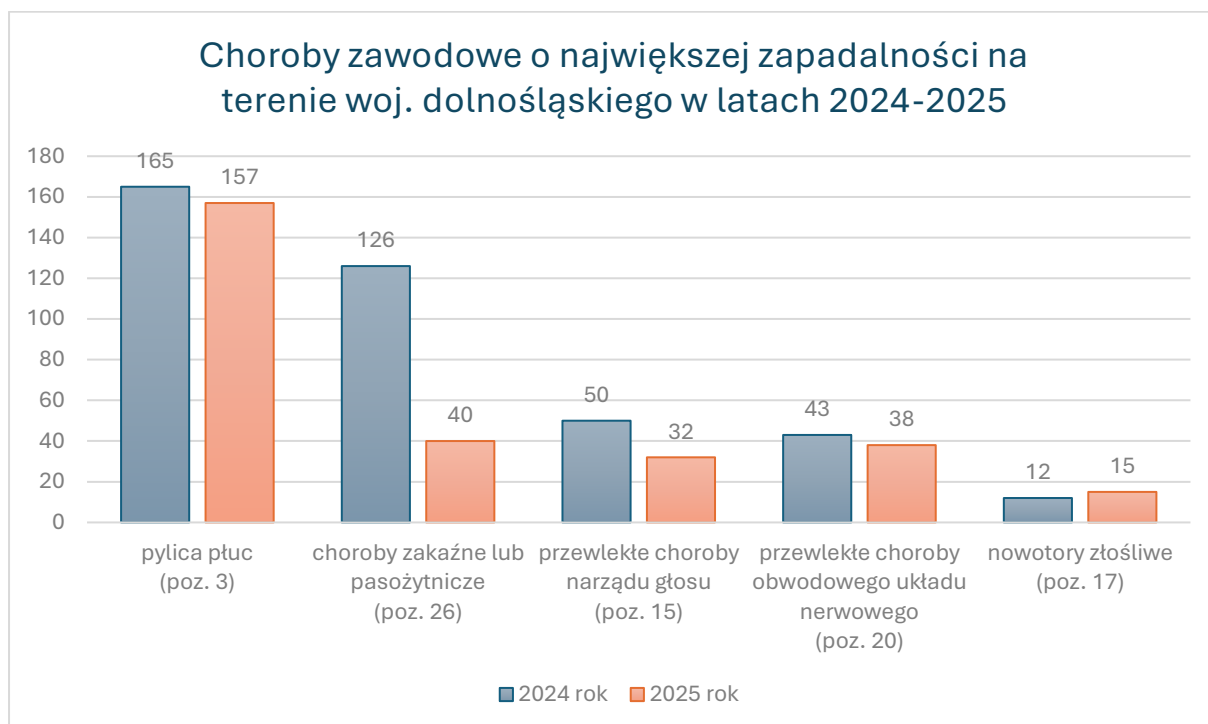
Lp.	Rok 2024		Rok 2025	
	Nazwa choroby i pozycja w wykazie	Liczba stwierdzonych chorób	Nazwa choroby i pozycja w wykazie	Liczba stwierdzonych chorób
1	Pylica płuc (poz. 3)	165	Pylica płuc (poz. 3)	157
2	Choroby zakaźne lub pasożytnicze (poz. 26)	126	Choroby zakaźne lub pasożytnicze (poz. 26)	40
3	Przewlekłe choroby narządu głosu (poz. 15)	43	Przewlekłe choroby narządu głosu (poz. 15)	38
4	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego (poz. 20)	50	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego (poz. 20)	32
5	Zawodowe uszkodzenie słuchu (poz. 21)	12	Zawodowe uszkodzenie słuchu (poz. 21)	15

Tabela 30. Choroby zawodowe o najwyższej zapadalności na terenie województwa dolnośląskiego w 2024 roku w porównaniu z rokiem 2025.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Wykres 37. Choroby zawodowe o największej zapadalności na terenie woj. dolnośląskiego w latach 2024 - 2025.

W roku 2025 ogółem stwierdzono 40 przypadków chorób zakaźnych lub pasożytniczych. Wśród ww. chorób dominował COVID-19 – stwierdzono 20 przypadków tej choroby. Drugą najczęściej stwierdzaną chorobą zakaźną była borelioza – 15 przypadków, ponadto stwierdzono także 1 przypadek zachorowania na brucelozę, 2 przypadki WZW typu B oraz 2 przypadki zachorowania na WZW typu C.

W poszczególnych rodzajach działalności w gospodarce narodowej dominowały następujące choroby zawodowe:

- w wydobywaniu węgla kamiennego i brunatnego (lignitu) (PKD 05) – pylice płuc (115);
- w edukacji (PKD 85) – przewlekłe choroby narządu głosu związane z nadmiernym wysiłkiem głosowym (31);
- w opiece zdrowotnej (PKD 86) – choroby zakaźne lub pasożytnicze (23).

Reasumując, w województwie dolnośląskim najczęściej stwierdzanymi chorobami zawodowymi w roku 2025 były: pylice płuc, choroby zakaźne lub pasożytnicze, przewlekłe choroby narządu głosu, przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego oraz nowotwory złośliwe.

W przypadku pylicy płuc, która zaliczana jest od lat do jednej z najczęściej stwierdzanych chorób zawodowych, nastąpił minimalny spadek tj. o 8 przypadków, ze 165 przypadków w 2024 roku do 157 przypadków w 2025 roku. Generalnie, w ostatniej dekadzie wysoka liczba

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

zachorowań na pylicę płuc wynika z faktu likwidacji kopalni „Nowa Ruda” w Nowej Rudzie, która zakończyła wydobycie w 2000 roku i masowego zgłaszania się jej byłych pracowników na badania lekarskie po wznowieniu badań. W długim okresie pandemii COVID-19 badania nie były wykonywane. Pylica płuc jest chorobą rozwojową. Zmiany w płucach u osób narażonych na zapylenie postępują pomimo ustania narażenia zawodowego i mogą doprowadzać do rozwoju pylicy nawet wiele lat po zakończeniu pracy w narażeniu.

Z kolei zapadalność na choroby zakaźne lub pasożytnicze znacznie spadła z poziomu 126 przypadków w 2024 roku do 40 przypadków w 2025 roku. Jednocześnie nastąpił znaczny spadek w przypadku choroby zakaźnej COVID-19 tj. ze 101 przypadków w 2024 roku do 20 przypadków w 2025 roku. Liczba stwierdzonych przypadków przewlekłej choroby narządu głosu spadła o 18 zachorowań tj. z 50 w 2024 roku do 32 w 2025 roku.

Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego w roku 2025 nieznacznie zmniejszyły swą liczebność o 5 przypadków w odniesieniu do roku 2024. Natomiast w przypadku nowotworów złośliwych nastąpił w 2025 roku nieznaczny wzrost ilości zachorowań tj. o 3 przypadki.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI

18. NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

18.1 WPROWADZENIE DO OBROTU CHEMIKALIÓW

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa dolnośląskiego w roku 2025 w zakresie nadzoru nad chemikaliami przeprowadziła łącznie 1 129 kontroli, których efektem było wydanie 214 decyzji merytorycznych, w tym 41 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej na łączną kwotę 73 300 zł. Ponadto nałożono 12 mandatów oraz wydano 174 decyzje opłatowe.

18.1.1 Substancje chemiczne i ich mieszaniny

Stacje sanitarno-epidemiologiczne województwa dolnośląskiego w 2025 roku obejmowały nadzorem 1465 podmiotów wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach, w tym:

- 29 producentów;
- 47 importerów;
- 133 dalszych użytkowników (formulatorów mieszanin chemicznych);
- 1 314 dystrybutorów.

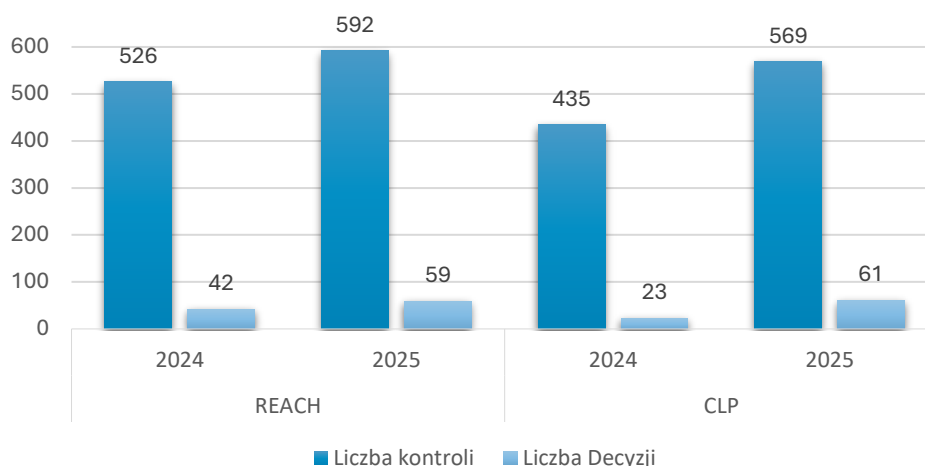
Zakres kontroli ukierunkowany był na ocenę przestrzegania przepisów krajowych w zakresie chemikaliów zawartych w ustawie z dnia 25 lutego 2011 roku o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz w rozporządzeniach krajowych, w tym wymagań wprowadzonych rozporządzeniem (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (tzw. rozporządzenie REACH) oraz rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (tzw. rozporządzenie CLP).

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Liczba kontroli i decyzji

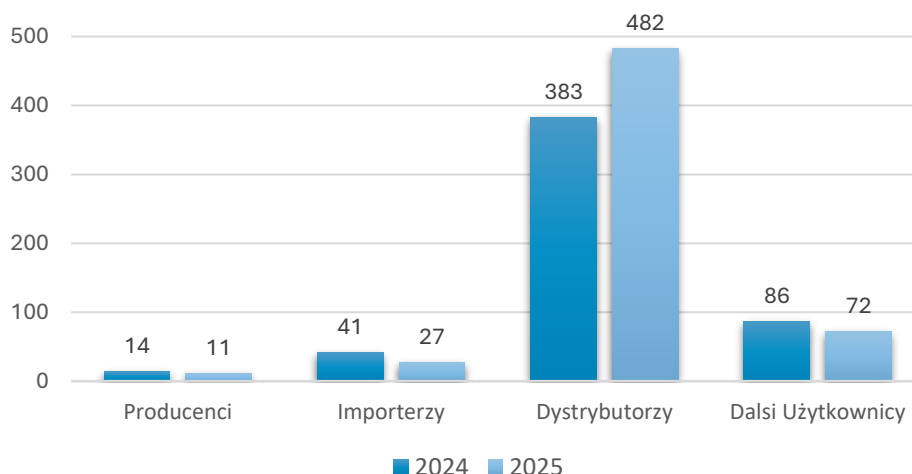
Wykres 38. Zestawienie liczby przeprowadzonych kontroli i liczby wydanych decyzji w latach 2024-2025 w zakresie REACH i CLP.

W 2025 roku przeprowadzono 592 kontrole sprawdzające wypełnianie obowiązków nałożonych rozporządzeniem REACH, tj.:

- 11 kontroli u producentów;
- 27 kontroli u importerów;
- 482 kontrole u dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin;
- 72 kontrole u dalszych użytkowników.

Liczba kontroli, podczas których stwierdzono naruszenie przepisów rozporządzenia REACH, co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnej, wynosiła 59. Liczba wydanych decyzji administracyjnych dotyczyła producentów, importerów, dystrybutorów, jak i dalszych użytkowników.

REACH

Wykres 39. Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie REACH w latach 2024-2025.

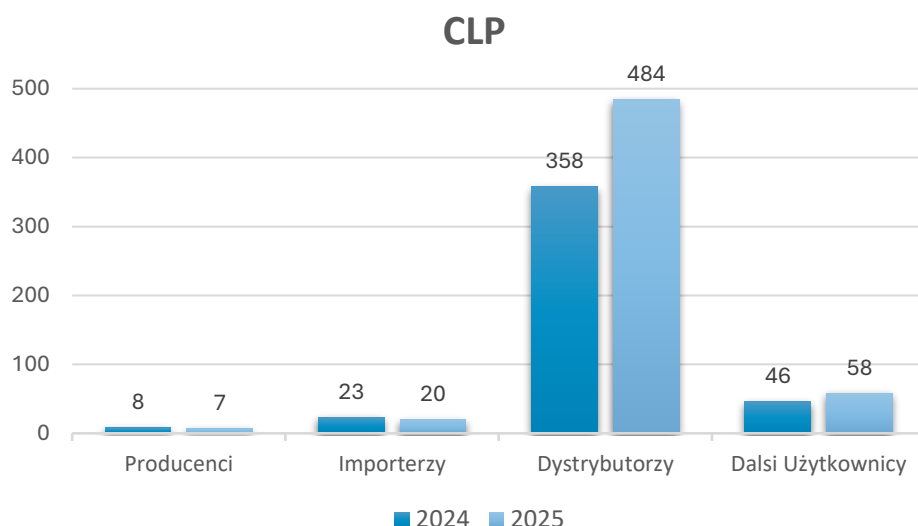

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

W 2025 roku w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami zostało przeprowadzonych 569 kontroli sprawdzających wypełnianie obowiązków nałożonych rozporządzeniem CLP, tj.:

- 7 kontroli u producentów;
- 20 kontroli u importerów;
- 484 kontrole u dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin;
- 58 kontroli u dalszych użytkowników.

Liczba kontroli, podczas których stwierdzono naruszenie przepisów rozporządzenia CLP, co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnej, wynosiła 61. Liczba wydanych decyzji administracyjnych dotyczyła zarówno importerów, dystrybutorów, jak i dalszych użytkowników.

Wykres 40. Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie CLP w latach 2024-2025.

Przekazywano również informacje do państwowych inspektorów sanitarnych (powiatowych lub wojewódzkich) właściwych miejscowo ze względu na siedzibę producenta lub dostawcy produktów, w odniesieniu do których stwierdzono nieprawidłowości. Taki system wzajemnego informowania się organów PIS, funkcjonujący od lat, ułatwia eliminowanie z rynku wprowadzania nieprawidłowo oznakowanych niebezpiecznych chemikaliów. Ponadto w związku ze stwierdzonymi uchybieniami w zakresie chemikaliów wydano 12 mandatów karnych w zakresie wprowadzania do obrotu chemikaliów na łączną kwotę 3 200 zł.

W 2025 roku w ramach wspólnotowego projektu REACH-EN-FORCE-13 (REF-13) realizowanego pod patronatem Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów (FORUM) przy Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA) pracownicy powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa dolnośląskiego przeprowadzali kontrole, których celem było zwalczanie powszechnych niezgodności w sprzedaży online, zwłaszcza tych związanych z substancjami stwarzającymi zagrożenie. Kontrolami objęto przedsiębiorców/platformy internetowe, którzy sprzedają/oferują online produkty podlegające wymogom przepisów REACH i CLP. Projekt miał na celu pogłębienie wiedzy na temat

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

obowiązków wynikających z CLP wśród przedsiębiorców internetowych i platform internetowych. Wszyscy nabywcy, zarówno profesjonalści, jak i ogół społeczeństwa, powinni być świadomi, że kupując substancję lub mieszaninę stwarzającą zagrożenie przez Internet, powinni mieć możliwość zapoznania się z informacjami o zagrożeniach podanymi w reklamie przed sfinalizowaniem zakupu.

W województwie dolnośląskim przeprowadzono 64 kontrole podmiotów odpowiedzialnych, z czego 25 kontroli wykazało nieprawidłowości w zakresie poprawności oznakowania zagrożeń w reklamach substancji i ich mieszanin. Informacje o wybranych kontrolach przesyłano do Europejskiej Agencji Chemikaliów.

18.1.2 Produkty biobójcze

Powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne województwa dolnośląskiego w 2025 roku obejmowały nadzorem 895 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych, w tym 39 podmiotów zobowiązanych do uzyskania pozwolenia na obrót produktem biobójczym. W czasie kontroli skontrolowano 599 produktów biobójczych w tym:

- 31 produkty biobójcze wprowadzane do obrotu (pierwsze udostępnienie na rynku);
- 539 produktów biobójczych udostępnianych na rynku (kolejne udostępnienie);
- 28 produktów biobójczych stosowanych w działalności zawodowej;
- 1 produkt poddany działaniu produktu biobójczego.

Nieprawidłowości w zakresie produktów biobójczych stwierdzono w przypadku 98 produktów. Do najważniejszych uchybień stwierdzonych w wyniku wszystkich kontroli produktów biobójczych należały:

- udostępniania na rynku produktu biobójczego niezgodnie z warunkami pozwolenia – 48 produktów;
- wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych w opakowaniach niewłaściwie oznakowanych i opakowanych – 25 produktów;
- wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych bez pozwolenia na obrót, w tym produktów biobójczych zawierających substancje czynne, które nie mogą wchodzić w skład produktów biobójczych – 11 produktów;
- wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych nieposiadających kart charakterystyki lub posiadających nieprawidłowe karty charakterystyki – 8 produktów.

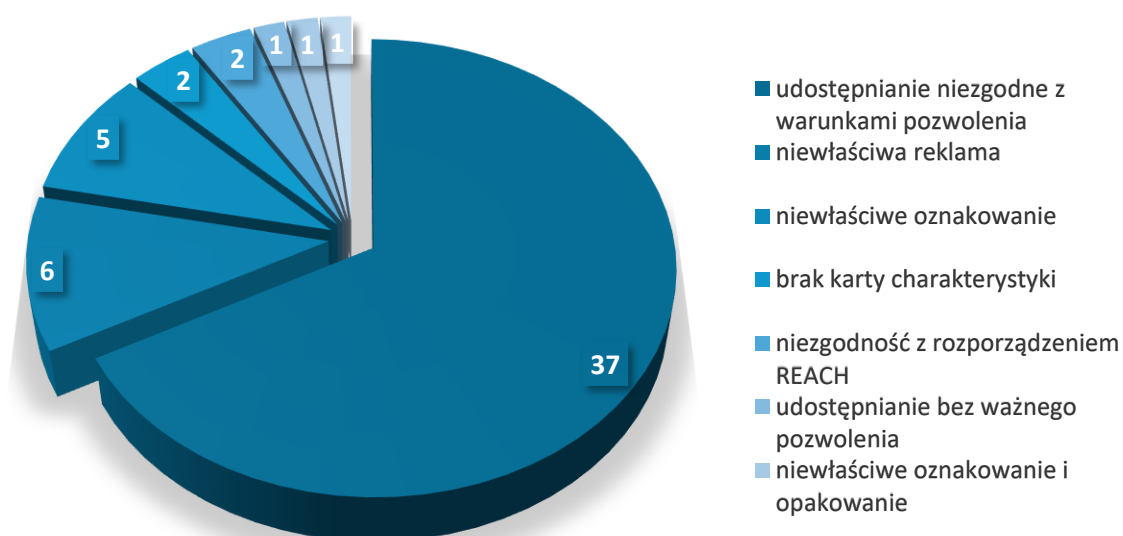
W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w stosunku do 23 produktów wydano decyzje administracyjne nakazowe oraz nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł, w pozostałych przypadkach nieprawidłowości zostały usunięte w czasie kontroli lub po wszczęciu przez organ postępowania administracyjnego. W ramach innych działań przekazywano informacje do państwowych inspektorów sanitarnych (powiatowych lub wojewódzkich) właściwych miejscowo ze względu na siedzibę producenta lub dostawcy produktów, w odniesieniu do których stwierdzono nieprawidłowości.

Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa dolnośląskiego w 2025 roku brała aktywny udział w trzech ogólnopolskich akcjach kontrolnych skupiających się na produktach biobójczych wprowadzanych do obrotu zarówno w sposób tradycyjny, poprzez sprzedaż stacjonarną, jak i poprzez platformy internetowe.

Pierwsza z akcji obejmowała kontrolę w zakresie realizacji warunków pozwolenia przez udostępniających na rynku produkty biobójcze przeznaczone wyłącznie dla użytkowników profesjonalnych. Celem podjętych działań było zwiększenie bezpieczeństwa wszystkich użytkowników poprzez wyeliminowanie ryzyka udostępniania użytkownikom nieprofesjonalnym, czyli ogółowi społeczeństwa, produktów biobójczych przeznaczonych wyłącznie dla użytkowników profesjonalnych. W ramach kontroli sprzedaży stacjonarnej skontrolowano łącznie 4 podmioty wprowadzające produkty biobójcze do obrotu oraz 95 dystrybutorów, podmiotów odpowiadających za ich kolejne udostępnienie. Kontroli poddano 3 produkty biobójcze u podmiotów wprowadzających do obrotu i 91 produktów biobójczych u dystrybutorów. Natomiast w ramach kontroli sprzedaży internetowej skontrolowano 7 dystrybutorów, a kontroli poddano 8 produktów biobójczych. Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 42 produktów udostępnianych w sprzedaży stacjonarnej oraz 3 produktów udostępnianych w sprzedaży internetowej, w obu przypadkach dotyczyło to wyłącznie dystrybutorów (Wykres 44). W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 17 decyzji administracyjnych.

Produkty biobójcze przeznaczone wyłącznie dla użytkowników profesjonalnych - nieprawidłowości

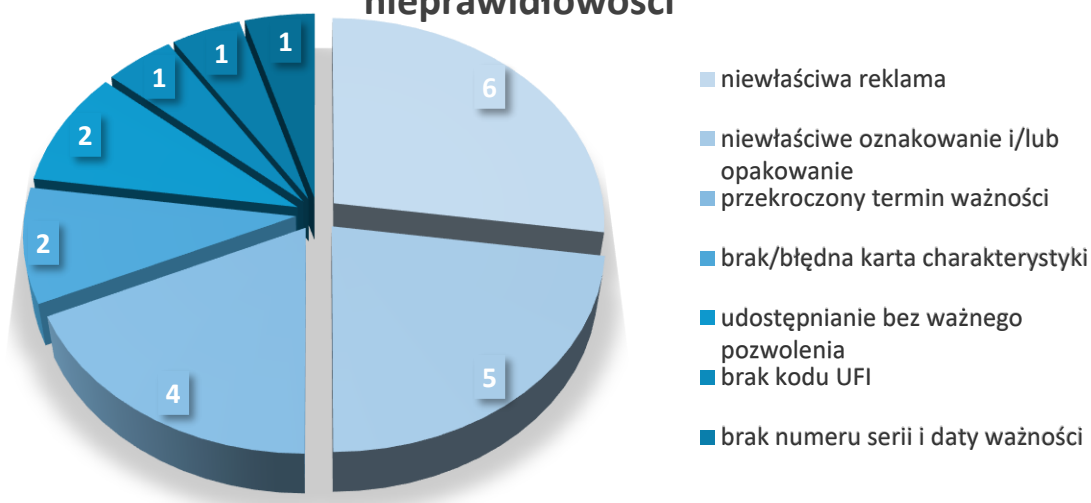
Wykres 41. Nieprawidłowości stwierdzone podczas akcji kontrolnej produktów biobójczych przeznaczonych wyłącznie dla użytkowników profesjonalnych.

Kolejna akcja dotyczyła kontroli produktów biobójczych przeznaczonych do konserwacji drewna oraz materiałów budowlanych, należących do grup produktowych PT 8 i PT 10, z uwzględnieniem zarówno produktów do zastosowań profesjonalnych, jak i nieprofesjonalnych, dostępnych w sprzedaży stacjonarnej i internetowej w województwie dolnośląskim. Celem zrealizowanych działań było zwiększenie bezpieczeństwa wszystkich użytkowników poprzez wyeliminowanie z obrotu niezgodnych z obowiązującym prawem produktów biobójczych chroniących materiały budowlane i drewno przed organizmami niepożądanymi. W ramach kontroli sprzedaży stacjonarnej skontrolowano 5 podmiotów odpowiedzialnych za uzyskanie pozwolenia na obrót oraz 88 dystrybutorów. Kontroli poddano 6 produktów biobójczych u podmiotów odpowiedzialnych oraz 98 produktów biobójczych u dystrybutorów. Natomiast w ramach kontroli sprzedaży internetowej skontrolowano 2 dystrybutorów, a kontroli poddano 3 produkty biobójcze. Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 17 produktów biobójczych przeznaczonych do konserwacji drewna i materiałów budowlanych udostępnianych przez dystrybutorów i 1 produktu wprowadzanego do obrotu przez podmiot odpowiedzialny – sprzedaż stacjonarna, a także w przypadku 3 produktów biobójczych przeznaczonych do konserwacji drewna i materiałów budowlanych znajdujących się w sprzedaży internetowej .

W przypadku zdecydowanej większości wykrytych nieprawidłowości podmioty kontrolowane podejmowały działania naprawcze jeszcze w toku kontroli, co było jednoznaczne z brakiem dalszych czynności pokontrolnych. Pomimo tego, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 2 decyzje administracyjne.

Produkty biobójcze przeznaczone do konserwacji drewna i materiałów budowlanych - nieprawidłowości

Wykres 42. Nieprawidłowości stwierdzone podczas akcji kontrolnej produktów biobójczych przeznaczonych do konserwacji drewna oraz materiałów budowlanych.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Trzecia akcja skupiała się na kontroli produktów biobójczych stosowanych w higienie weterynaryjnej z uwzględnieniem zarówno produktów przeznaczonych dla zwierząt domowych, jak i hodowlanych, dostępnych w sprzedaży stacjonarnej i internetowej. Celem tych działań było zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników stosujących produkty biobójcze w higienie weterynaryjnej, co ma realne odzwierciedlenie w ograniczaniu i zapobieganiu rozprzestrzeniania się chorób zwierzęcych i utrzymaniu higieny w hodowli i transporcie zwierząt poprzez eliminację organizmów patogennych. W ramach kontroli sprzedaży stacjonarnej skontrolowano 4 podmioty wprowadzające produkty biobójcze do obrotu oraz 71 dystrybutorów. Kontroli poddano 5 produktów u podmiotów odpowiedzialnych za uzyskanie pozwolenia oraz 52 produkty u dystrybutorów. Natomiast w ramach kontroli sprzedaży internetowej skontrolowano 3 dystrybutorów, a kontroli poddano 2 produkty biobójcze. Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku 5 produktów biobójczych przeznaczonych do konserwacji drewna i materiałów budowlanych udostępnianych przez dystrybutorów oraz 1 produktu wprowadzanego do obrotu przez podmiot odpowiedzialny w sprzedaży stacjonarnej. Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości i uchybień należało niewłaściwe oznakowanie lub opakowanie (6 produktów). W przypadku wszystkich wykrytych nieprawidłowości podmioty kontrolowane podejmowały działania naprawcze jeszcze w toku kontroli, dlatego nie podjęto dalszych działań pokontrolnych.

W 2025 roku w ramach wspólnotowego projektu BPR-ENFORCE-3 (BEF-3) realizowanego pod patronatem Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów przy Europejskiej Agencji Chemikaliów pracownicy powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa dolnośląskiego uczestniczyli w kontrolach, których celem było sprawdzenie zgodności charakterystyki produktu biobójczego (SPC) z powiązаныmi informacjami na etykietach oraz w kartach charakterystyki (SDS) tych produktów. Głównym zamierzeniem projektu było wypracowanie zharmonizowanego podejścia do egzekwowania przepisów prawa wobec produktów biobójczych dostępnych na rynku UE. W ramach działań skontrolowano pozwolenia krajowe, pozwolenia unijne oraz pozwolenia uproszczone.

W województwie dolnośląskim przeprowadzono 43 kontrole podmiotów udostępniających na rynku produkty biobójcze. Skontrolowano łącznie 51 produktów biobójczych, z czego 5 produktów u podmiotów zobowiązanych do uzyskania pozwolenia i 46 produktów u dystrybutorów. Wydano 1 decyzję administracyjną. Informacje o wybranych kontrolach przekazano do Europejskiej Agencji Chemikaliów.

Dzięki powyższym działaniom oraz akcjom kontrolnym z powodzeniem wyeliminowano z rynku kolejne produkty biobójcze niespełniające wymogów prawnych, minimalizując tym samym ryzyko wynikające z ich nieprawidłowego udostępniania czy zastosowania. Przyczyniły się one także do harmonizacji sposobu egzekwowania przepisów unijnych w zakresie nadzoru nad produktami biobójczymi na terenie całego EOG.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

18.1.3 Nadzór nad detergentami

Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne województwa dolnośląskiego w 2025 roku objęły nadzorem 17 producentów detergentów, w tym 12 wytwórców, 3 konfeksjonerów, 1 podmiot zmieniający etykiety i 1 importera detergentów. W ramach nadzoru nad detergentami przeprowadzono 25 kontroli podmiotów wprowadzających do obrotu detergenty, tj. producentów detergentów, w tym 14 kontroli planowanych oraz 11 kontroli interwencyjnych. Podczas 5 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły między innymi: braku udostępnienia na stronie internetowej arkusza danych składników, braku prawidłowego oznakowania opakowania zewnętrznego oraz wewnętrznego, rozbieżności w identyfikatorze produktu, piktogramów niezgodnych z rozporządzeniem CLP, braku instrukcji używania produktu.

18.1.4 Prekursory narkotyków kategorii 2 i 3

W 2025 roku liczba podmiotów w ewidencji powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa dolnośląskiego wprowadzających do obrotu prekursory narkotyków kategorii 2 i 3 wyniosła 87, w tym:

- liczba wprowadzających do obrotu prekursory narkotyków kategorii 2 – 22 podmiotów;
- liczba wprowadzających do obrotu prekursory narkotyków kategorii 3 – 68 podmiotów;
- liczba eksporterów (do krajów trzecich) – 4 podmioty, w tym zakresie wydano 5 zezwoleń na wywóz prekursorów kat. 2 i 3 do krajów trzecich.

Przeprowadzono 14 kontroli z zakresu nadzoru nad prekursorami kategorii 2 i 3.

18.2 PRODUKTY KOSMETYCZNE

Na terenie woj. dolnośląskiego ewidencją objęto łącznie 859 podmiotów:

- 94 osoby odpowiedzialne – producenci produktów kosmetycznych,
- 16 osób odpowiedzialnych – importerzy produktów kosmetycznych;
- 10 innych osób odpowiedzialnych;
- 64 zakłady wytwarzające produkty kosmetyczne;
- 675 dystrybutorów produktów kosmetycznych, w tym 38 hurtowni oraz 637 sklepów.

W wyżej wymienionych obiektach przeprowadzono łącznie 312 kontroli i rekontroli. Do najczęściej pojawiających się nieprawidłowości należą:

- brak prawidłowego oznakowania;
- produkty kosmetyczne zawierające w składzie zakazaną substancję: butylphenyl methylpropionali, hydroxyisohexyl 3-cyclohexene carboxaldehyde;
- produkty kosmetyczne po upływie daty minimalnej trwałości;
- brak określenia daty minimalnej trwałości produktu lub umieszczenia symbolu PAO;

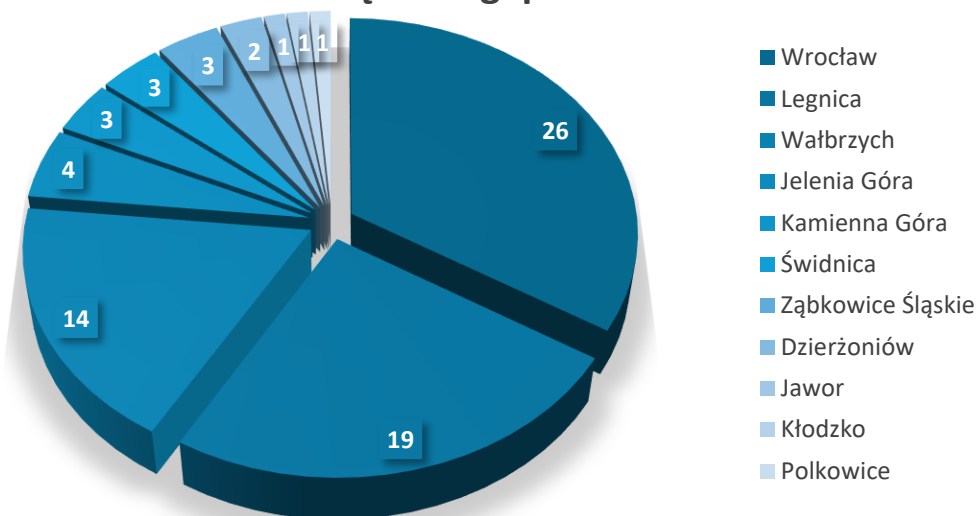
Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- brak dokumentacji GMP;
- udostępniania na rynku produktów kosmetycznych bez podania na etykiecie podmiotu odpowiedzialnego na terenie Wspólnoty;
- wprowadzenie do obrotu produktów kosmetycznych bez raportów bezpieczeństwa produktu kosmetycznego;
- brak podanego wykazu składników kosmetycznych w międzynarodowym nazewnictwie INCI;
- brak zgłoszenia produktu kosmetycznego do bazy CPNP;
- na opakowaniu widniały oświadczenia przypisujące produktowi kosmetycznemu właściwości wykraczające poza definicję produktu kosmetycznego (działanie biobójcze, lecznicze);
- osoba odpowiedzialna nie dysponowała opisami metod produkcji oraz dowodami deklarowanego działania produktów kosmetycznych.

W ramach sprawowanego nadzoru wydano:

- 84 decyzje merytoryczne (5 decyzji wydanych przez WSSE Wrocław), w tym nałożono 41 kar pieniężnych na łączną kwotę 73 300 zł;
- 48 decyzji opłatowych na łączną kwotę 16 170 zł. za czynności kontrolne, podczas których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie produktów kosmetycznych.

Decyzje merytoryczne wydane w 2025 roku w zakresie produktów kosmetycznych w woj. dolnośląskim wg. powiatów

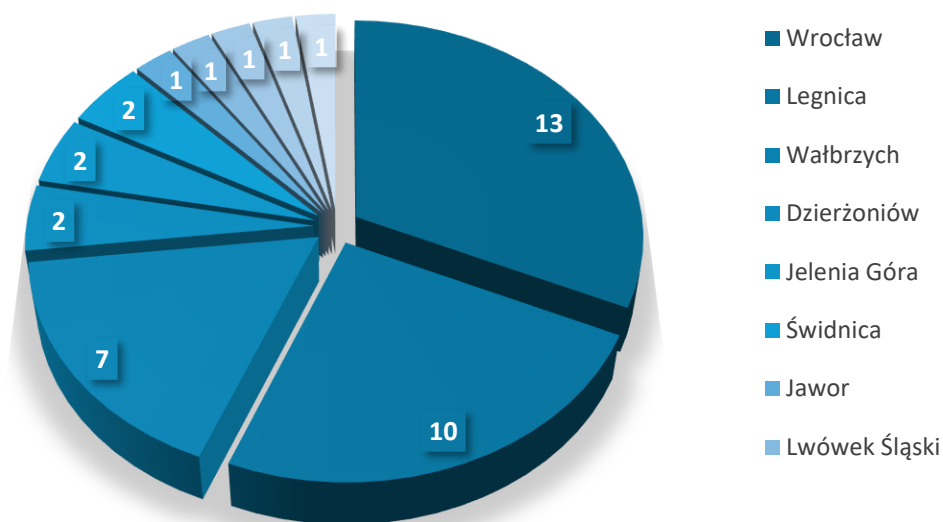
Wykres 43. Decyzje merytoryczne w zakresie produktów kosmetycznych w woj. dolnośląskim wg powiatów w 2025 roku.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Kary pieniężne nałożone w 2025 roku w zakresie produktów kosmetycznych w woj. dolnośląskim wg. powiatów (73 300 zł)

Wykres 44. Kary pieniężne w zakresie produktów kosmetycznych w woj. dolnośląskim wg powiatów w 2025 roku.

W roku 2025 przeprowadzono kontrole w zakresie spełniania przez importerów wymagań Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów kosmetycznych. Przeprowadzono wówczas 24 kontrole, podczas których skontrolowano 37 sztuk produktów kosmetycznych, z czego 23 zakwestionowano (w tym 7 wycofano z rynku).

Ponadto w okresie wakacyjnym dokonano kontroli produktów kosmetycznych stosowanych do wykonywania tzw. tatuaży z henny. Przeprowadzono 10 kontroli w wyniku tych czynności nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.

W ramach urzędowej kontroli w 2025 r. pracownicy PIS woj. dolnośląskiego pobrali próbki do oceny jakości mikrobiologicznej produktów kosmetycznych przeznaczonych dla niemowląt i małych dzieci, w tym chusteczki dla dzieci i niemowląt, w następstwie czego pobrano 26 próbek. We wszystkich pobranych próbach kosmetyków nie stwierdzono nieprawidłowości.

18.3 ŚRODKI ZASTĘPCZE I NOWE SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE

Kontrola i nadzór nad przestrzeganiem zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych w województwie dolnośląskim są przeprowadzane przez pracowników Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych we współpracy z organami ścigania. Współpraca ta oparta jest głównie na wymianie informacji na temat podmiotów podejrzanych o łamanie zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych, zdobytych na skutek

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

obserwacji podległego terenu lub skarg mieszkańców oraz ewentualnych wspólnych kontroli sanitarnych w zakresie przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Z danych pozyskanych ze sprawozdań Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych woj. dolnośląskiego wynika, iż liczba kontroli jest znacznie niższa, niż w roku ubiegłym, pomimo regularnej współpracy z organami ścigania. Pracownicy powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych w roku 2025 przeprowadzili 4 kontrole, natomiast w roku 2024 r. 23 kontrole. Dane te w zestawieniu ze znacznie rosnącymi zatruciami środkami zastępczymi/nowymi substancjami psychoaktywnymi świadczą, iż handel środkami zastępczymi został przeniesiony do Internetu.

W przypadku stwierdzenia nielegalnego wprowadzania do obrotu środków zastępczych, podejmowane są natychmiastowe działania kontrolne i represyjne w celu zapewnienia bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia mieszkańców województwa dolnośląskiego. Ponadto Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny na wniosek Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu kilkakrotnie występował do Sądu Rejonowego o orzeczenie przepadku na rzecz Skarbu Państwa produktów, które aktualnie nie stanowią środków zastępczych, ale nie zostało również wszczęte postępowanie karne, w którym stanowiły one materiał dowodowy.

Ponadto organy PIS w przypadku, gdy dochodzi do uzasadnionego podejrzenia, iż podmiot/osoba fizyczna łamie zakaz wprowadzania do obrotu i/lub wytwarzania środków zastępczych PPIS woj. dolnośląskiego prowadzą stosowne postępowania administracyjne na podstawie przepisów m.in. Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. W omawianym okresie PPIS woj. dolnośląskiego wydali 32 decyzje administracyjne (w analogicznym okresie w roku ubiegłym 328). Różnica ta jest efektem zaprzestania przekazywania przez organy ścigania organom PIS akt spraw celem wymierzenia kary pieniężnej za wprowadzanie do obrotu środków zastępczych lub ich zniszczenia.

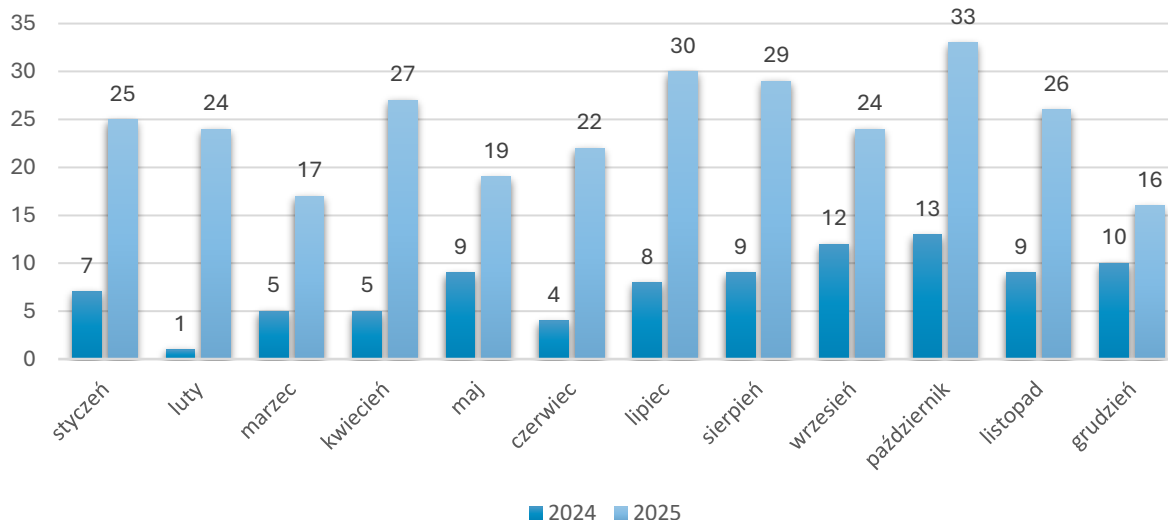
Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni woj. dolnośląskiego w ramach współpracy z Ministerstwem Zdrowia gromadzą informacje od podmiotów leczniczych o liczbie zatruc oraz zgonów na skutek zażycia środków zastępczych oraz podejrzeń zatruc środkami zastępczymi, które na bieżąco umieszczane są w systemie SMIOD oraz w systemie comiesięcznym zgłaszają do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej we Wrocławiu. W 2025 roku zgłoszono do Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. dolnośląskiego 292 przypadków podejrzeń zatruc, w tym 6 zgonów (dane z Systemu Monitorowania Informacji o Dopalaczach – SMIOD). W porównaniu z analogicznym okresem minionego roku zanotowano znaczny wzrost zanotowanych zatruc, bowiem w roku ubiegłym odnotowano 92 takie przypadki.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

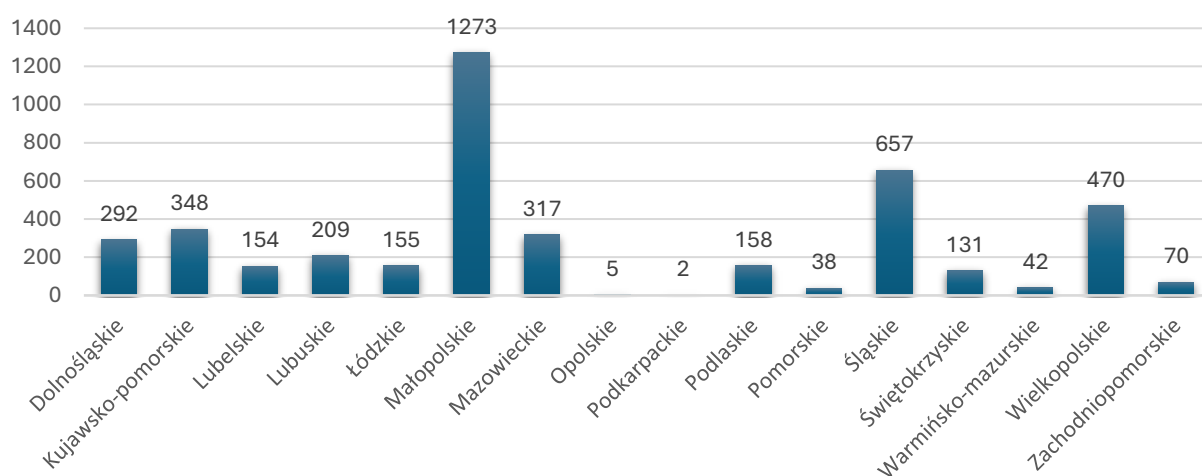
Zatrucia środkami zastępczymi w woj. dolnośląskim wg. miesięcy w latach 2024 i 2025

Wykres 45. Porównanie liczby zatruc środkami zastępczymi w 2024 i 2025 roku.

Dane przedstawiają liczbę zgłoszeń zatruc w poszczególnych miesiącach w latach 2024 i 2025. Z wykresu jednoznacznie wynika, iż w roku 2025 liczba zatruc jest znacznie wyższa od roku poprzedniego.

Zatrucia środkami zastępczymi w Polsce wg. województw w 2025 roku (dane z SMIOD)

Wykres 46. Porównanie liczby zatruc środkami zastępczymi w województwach w 2025 roku.

W porównaniu z innymi województwami woj. dolnośląskie znajduje się na 6. miejscu (292 zgłoszone zatrucia) w Polsce (9. miejsce w analogicznym okresie ubiegłego roku) pod względem zgłoszonych przez podmioty lecznicze przypadków zatruc/podejrzeń zatruc.

ZAPOBIEGAWCZY

NADZÓR SANITARNY

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

19. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Na terenie województwa dolnośląskiego zapobiegawczy nadzór sanitarny sprawuje 26 Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych i Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu. W ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wykonywano zadania z zakresu zdrowia publicznego na etapie planowania, projektowania, realizacji i dopuszczania do użytkowania obiektu budowlanego, zgodnie z zakresem działania określonym w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zadania wykonywano współdziałając z organami administracji publicznej w sprawach zagospodarowania przestrzennego, strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, remediacji historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi, naprawy szkód w środowisku czy rewitalizacji. Podejmowano działania na wniosek zainteresowanych podmiotów w sprawach przewidzianych prawem, w ramach kompetencji przyznanych w przepisach. Stanowiska zajmowano na podstawie dokonanej oceny warunków sanitarnych i zdrowotnych w miejscach pobytu ludzi. Podczas dokonywanych kontroli prowadzono dodatkowo działania edukacyjno-informacyjne w zakresie zapewnienia i utrzymania właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych w obiekcie oraz działania profilaktyczne w zakresie bakterii Legionella w obiektach wysokiego ryzyka. Poprzez takie działanie sprawowano nadzór zapobiegawczy nad stanem sanitarnym terenu objętego kontrolą. Celem nadzoru była ochrona zdrowia ludzi przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobieganie powstawaniu chorób.

W 2025 roku, w ramach działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie dolnośląskim, w dziedzinie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, zajęto m.in.:

- 19 stanowisk dotyczących projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- 82 stanowiska dotyczące projektów planu ogólnego, w tym 2 stanowiska negatywne;
- 822 stanowiska dotyczące projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w tym 2 stanowiska negatywne;
- 593 stanowiska dotyczące projektu decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, w tym 1 stanowisko negatywne;

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- 8 804 stanowiska dotyczące projektu decyzji o warunkach zabudowy, w tym 118 stanowisk negatywnych;
- 154 stanowiska dotyczące odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym 1 stanowisko stwierdzające brak możliwości odstąpienia od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;
- 16 stanowisk w sprawach projektów polityk, strategii, planów czy programów;
- 13 stanowisk w sprawach projektów gminnych programów rewitalizacji;
- 584 stanowiska dotyczące potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym 487 stanowisk o braku potrzeby przeprowadzenia oceny;
- 120 stanowisk dotyczących środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia, w tym 1 stanowisko negatywne;
- 227 stanowisk dotyczących dokumentacji projektowej, w tym 1 stanowisko negatywne;
- 2 109 uzgodnień dokumentacji projektowej dokonali rzeczoznawcy do spraw sanitarnohigienicznych;
- 1 687 stanowisk dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych, w tym 4 stanowiska stwierdzające brak zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych, które nie stanowią zagrożenia zdrowia ludzi, 10 stanowisk stwierdzających zgodność wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym z zastrzeżeniem, że projekt jest niezgodny z przepisami w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- 586 stanowisk dotyczących spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w obiekcie, w tym 8 stanowisk stwierdzających niespełnienie wymagań higienicznych i zdrowotnych;
- 168 stanowisk w sprawach odstępstw od przepisów techniczno-budowlanych oraz przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym 10 nie wyrażających zgody na odstępstwo;
- 57 stanowisk w sprawach uzgodnienia wskazań ekspertyzy technicznej rzeczoznawcy budowlanego i do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, w tym 7 odmawiających uzgodnienia;
- 26 stanowisk w sprawach odstępstw od przepisów techniczno-budowlanych wydanych w trybie art. 9 Prawa budowlanego, w tym 2 stanowiska negatywne;
- 131 stanowisk w sprawach projektów pracowni z aparatem rentgenowskim, w tym 1 stanowisko negatywne;
- 16 stanowisk w sprawach projektów planów remediacji historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi;
- 3 stanowiska w sprawach warunków przeprowadzania działań naprawczych w środowisku;
- 704 stanowiska w sprawach niewymienionych powyżej m.in. dotyczących zastosowania materiałów do dystrybucji wody, zastosowania recyrkulacji powietrza w obiektach

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

ochrony zdrowia, usytuowania wyrzutni powietrza na poziomie terenu, lokalizacji zbiorników bezodpływowych, lokalizacji miejsc do czasowego gromadzenia odpadów stałych, dopuszczenia do eksploatacji statków, lokalizacji inwestycji mieszkaniowej, posadowienia instalacji na czaszy składowiska odpadów itp.

Wykonując zadania w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 1 491 kontroli obiektów budowlanych.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

HIGIENA PROCESÓW NAUCZANIA, WYCHOWIA ORAZ WYPOCZYNKU I REKREACJI DZIECI I MŁODZIEŻY

CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI

20. HIGIENA PROCESÓW NAUCZANIA, WYCHOWANIA ORAZ WYPOCZYNKU I REKREACJI DZIECI I MŁODZIEŻY

Państwowa Inspekcja Sanitarna nadzoruje placówki nauczania i wychowania dzieci i młodzieży, sprawdzając przestrzeganie przepisów dotyczących wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Podczas kontroli szczególnej ocenie poddawana jest higiena pomieszczeń, stan i bezpieczeństwo sprzętu używanego w placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych i ośrodkach wypoczynku dzieci i młodzieży, jak również procesy nauczania.

W 2025 roku pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 3 327 placówek opieki, wychowania, nauki oraz wypoczynku i rekreacji, w tym m.in:

żłobki/kluby dziecięce	544
przedszkola/inne formy wychowania przedszkolnego	1005
szkoły podstawowe	590
technika funkcjonujących samodzielnie	21
licea ogólnokształcące	29
szkoły branżowe I i II stopnia	33
szkoły specjalne	21
szkoły policealne	42
zespoły szkół	335
placówki kształcenia ustawicznego	55
uczelnie wyższe	39
placówki z pobytem całodobowym	239
placówki wychowania pozaszkolnego	127
placówki rekreacyjne	21

W 2025 r. przeprowadzono 3 212 kontroli, skontrolowano 2 124 placówki stałe i 700 turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży (25% ogółu zgłoszonych w bazie MEN).

Poza planowymi kontrolami w 2025 roku pion HDM województwa dolnośląskiego otrzymał 68 zgłoszeń dotyczących zarówno stanu sanitarno-technicznego samych placówek jak i problematyki takiej jak, np. wszawica, świerzby, insekty i gryzonie, zanieczyszczony piasek w piaskownicach, złe gromadzenie odpadów komunalnych (zanieczyszczenie terenu), uciążliwości zapachowe, pogryzienie przez zwierzęta, nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówek nauczania (plany zajęć), zbyt gorącej wody w kranach, braku ochrony przed nadmiernym nasłonecznieniem w salach, zbyt niskiej temperatury pomieszczeń, braku podziału na grupy wiekowe w przedszkolach, poparzenia dziecka o grzejnik centralnego ogrzewania, zakażeń chlamydia, zamykania toalet dla uczniów na czas lekcji, stanu technicznego toalet oraz zagrzybienia ścian i sufitów sal zajęć i piwnic, itp. 31 interwencji potwierdzało zgłoszenie, 37 zgłoszeń było bezzasadnych.

W przypadkach ujawnienia nieprawidłowości w trakcie kontroli organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowały działania mające na celu wyeliminowanie istniejących uchybień.

Stwierdzając uchybienia wymagające dużego nakładu środków finansowych i czasu (np. remont, wymiana urządzeń), nakładano obowiązek usunięcia nieprawidłowości w drodze decyzji administracyjnej, a następnie egzekwowano wykonanie obowiązku poprzez kontrole sprawdzające. Niewykonanie decyzji skutkowało rozpoczęciem postępowania egzekucyjnego.

Uchybienia, które można było usunąć od razu lub niewielkim nakładem środków w krótkim czasie, odnotowywano w protokole kontroli wraz z terminem ich usunięcia. Tam, gdzie przepisy prawa to przewidują, nakładano grzywnę w drodze mandatu.

20.1 ZAPLECZE SANITARNE PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ WARUNKI UTRZYMANIA HIGIENY OSOBISTEJ

Na terenie województwa dolnośląskiego zdecydowana większość skontrolowanych placówek (ponad 92%) posiada podłączenie do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Żadna placówka nie posiada ustępów zewnętrznych. Placówki niepodłączone do sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej zlokalizowane są na terenach wiejskich, na których brak jest infrastruktury technicznej w postaci sieci kanalizacyjnej i/lub wodociągowej.

Podłączenie do sieci wodociągowej posiada 1 790 placówek na 1 809 skontrolowanych, a jedynie 19 korzysta z własnego ujęcia wody.

Skanalizowanych jest 1 675 placówek, 111 pozostałych użytkuje zbiorniki bezodpływowe, a 23 posiada własną oczyszczalnię ścieków.

Większość placówek (98%) zapewnia właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej podopiecznych. Jedynie w 30 placówkach stwierdzono niewłaściwy stan techniczny sanitariatów, 4 brak bieżącej ciepłej wody, a w 3 zaniedbania w zakresie czystości i porządku. W związku zaobserwowanymi nieprawidłowościami wydano 32 decyzje administracyjne.

W skontrolowanych placówkach przeważnie (95% placówek) zachowane są standardy dostępności do urządzeń higieniczno-sanitarnych. Najczęściej niezachowanie standardów dotyczy dostępności umywalk.

20.2 HIGIENA PROCESU NAUCZANIA

Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy kontrola zapewnienia uczniom odpowiednich warunków do nauki. Nadzór ten obejmuje działania prewencyjne związane z profilaktyką wad postawy (ocena ergonomii stanowiska pracy ucznia, ocena obciążenia dzieci ciężarem plecaków) i wad wzroku (ocena oświetlenia stanowisk pracy), monitorowanie

organizacji procesu nauczania (ocena rozkładu zajęć lekcyjnych, ocena organizacji przerw międzylekcyjnych), promowanie dobrych praktyk (stały dostęp uczniów do wody pitnej).

Miejsca na pozostawianie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych.

Przeprowadzone 1 178 kontrole w zakresie realizacji obowiązku zapewnienia miejsc do pozostawiania w szkole części podręczników i przyborów szkolnych wykazały, że zdecydowana większość szkół zapewniła uczniom takie miejsca zgodnie z rozporządzeniem MEN i jedynie 8 placówek nie wywiązało się z tego zobowiązania. Większość szkół (712) zaoferowała uczniom szafki z indywidualnymi skrytkami, a 173 placówki przeznaczyły inne miejsca na ten cel.

Ergonomia mebli szkolnych i przedszkolnych.

W 2025 przeprowadzono kontrole w zakresie dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii w 682 placówkach.

łącznie w 2 179 oddziałach oceniono 33 677 stanowisk uczniowskich pod kątem ich dostosowania do warunków antropometrycznych dzieci i młodzieży. W wyniku przeprowadzonej oceny stwierdzono, że w 8 placówkach 68 uczniów z 15 oddziałów, korzystało ze stanowisk niedostosowanych do ich warunków antropometrycznych.

Kontrolując dostosowanie mebli edukacyjnych do zasad ergonomii, w szkołach podejmowano działania edukacyjno-informacyjne dotyczące profilaktyki wad postawy u uczniów, polegające na przekazaniu podstawowych informacji na temat prawidłowej organizacji stanowiska pracy ucznia.

Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów.

W 2025 roku w 148 szkołach podstawowych przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów szkolnych.

Badaniem objęto 9 090 uczniów (głównie klas starszych). W wyniku przeprowadzonej oceny stwierdzono, że większość uczniów nosiła tornistry o bezpiecznej wadze w stosunku do swojej masy ciała. Plecaki 4 610 uczniów ważyły do 10% masy ciała. Waga tornistrów 3 559

uczniów mieściła się w przedziale 10–15% masy ciała, natomiast 888 uczniów, co stanowi 9,8% dzieci poddanych badaniu, korzystało z plecaków przekraczających 15% masy ciała.

We wszystkich skontrolowanych szkołach prowadzono działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego doboru plecaka szkolnego oraz jego wagi względem masy ciała ucznia. Zarekomendowano dyrektorom szkół udostępnienie uczniom i ich rodzicom/opiekunom prawnym materiałów edukacyjnych, zawartych na stronie internetowej Głównego

Inspektoratu Sanitarnego dotyczących tornistrów szkolnych.

Pomiary natężenia oświetlenia sztucznego.

W czasie kontroli sprawdzane były protokoły zawierające wyniki natężenia oświetlenia sztucznego. Spośród skontrolowanych szkół i placówek, w których w 2025 roku sprawdzano protokoły pomiarów natężenia oświetlenia stwierdzono, że dokumentacja w większości zawierała wyniki pozytywne. Brak pomiarów lub dokumentację stwierdzającą niewłaściwe oświetlenie wykazano w 23 skontrolowanych placówkach.

W kontrolowanych szkołach i placówkach prowadzono działania edukacyjno-informacyjne w zakresie profilaktyki wad wzroku, przekazywano informacje dotyczące zapewnienia właściwego oświetlenia w salach dydaktycznych w kontekście wymagań zawartych w normie oświetleniowej PN-EN 12464 – 1:2022 – 01 Światło i oświetlenie - Oświetlenie miejsc pracy – Część 1 : Miejsca pracy we wnętrzach.

Higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych.

Na właściwy dobrostan psychofizyczny ucznia wpływa m.in. organizacja procesu nauczania i wychowania w szkołach, zwłaszcza planowania nauki i odpoczynku. Oceny tygodniowych rozkładów zajęć lekcyjnych przeprowadzono ogółem w 4269 oddziałach 542 skontrolowanych w tym aspekcie szkół.

Nieprawidłowości stwierdzono łącznie w 69 oddziałach w różnych typach szkół: w 41 oddziałach 10 szkół podstawowych, 21 oddziałach 3 techników, 7 oddziałach 5 liceów ogólnokształcących. Dotyczyły one przekroczenia rekomendowanej różnicy godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia, a także zaplanowania trudnych przedmiotów na 5-6 godz. lekcyjnej. Zjawisko to wynikało głównie z konieczności dostosowania planów zajęć do godzin

odjazdu autobusów szkolnych, z potrzeby tworzenia dodatkowych oddziałów związanych m.in. ze zwiększonym zainteresowaniem nauką w danej szkole, jak również koniecznością dostosowania się do posiadanych warunków lokalowych i kadrowych.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oceniano w 729 skontrolowanych placówkach nauczania, tj. szkołach podstawowych, technikach, liceach, szkołach specjalnych, zespołach szkół i szkołach wyższych.

51% placówek posiada szkolny zespół sportowy prowadząc zorganizowaną działalność sportową, w przeważającej liczbie mając do dyspozycji boisko (334 szkoły).

Salę gimnastyczną i salę zastępczą z boiskiem posiada 56 szkół, a bez boiska 7 placówek.

Samą salę gimnastyczną z boiskiem – 68 skontrolowanych, a bez boiska 80 szkół. Tylko salę gimnastyczną ma do dyspozycji 26 placówek, salę rekreacyjną – 37 szkół, a samo boisko - 12 poddanych kontroli placówek.

W 285 szkołach uczniowie mogą skorzystać po zajęciach z natrysków, chociaż z uwagi na konieczność szybkiego przebrania się przed kolejnymi zajęciami, rzadko jest to praktykowane.

Jedynie 69 placówek, co stanowi 9,5% spośród poddanych kontroli, nie posiadała infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Szkoły te zajęcia realizują w obiektach poza placówką takie jak: miejskie hale sportowe, sale fitness, siłownie, baseny, boiska sportowe-orliki.

Występowanie zagęszczenia w salach pobytu dzieci w przedszkolach i salach lekcyjnych w szkołach.

W większości skontrolowanych placówek nie odnotowano zagęszczenia. W szkołach miejskich w większości sal lekcyjnych na jednego ucznia przypada ok. 2 m² powierzchni, przy pełnym obłożeniu. W szkołach wiejskich powierzchnia sal lekcyjnych przypadająca na jednego ucznia wynosi co najmniej 2,5 m². Problem zagęszczenia w salach lekcyjnych i pogorszenie warunków występowało jedynie czasowo, w związku z remontami, jednakże takie sytuacje były sporadyczne.

Inne występujące problemy

Wszawica wciąż stanowi istotny problem higieniczny w placówkach pobytu dzieci, w szczególności w przedszkolach i szkołach podstawowych. Skuteczne ograniczanie tego zjawiska utrudnia ograniczony kontakt z rodzicami oraz brak jednoznacznych regulacji prawnych umożliwiających podejmowanie działań administracyjnych.

Szkoły i przedszkola zazwyczaj posiadają własne procedury, które stosują w przypadku wystąpienia wśród dzieci wszawicy. W 201 placówkach prewencyjnie raz do roku przeprowadza się kontrolę czystości głowy wśród dzieci, których rodzice wyrazili zgodę na profilaktyczną opiekę zdrowotną. 280 placówek deklarowało częstsze kontrolowanie głów dzieci. Natomiast w 243 placówkach nie kontrolowano czystości głów podopiecznych. Sytuacja taka miała miejsce w szkołach ponadpodstawowych, które nie borykają się z problemem pedikulozy oraz w tych placówkach, w których nie było odpowiednich warunków gdyż przegląd powinien być przeprowadzany przez uprawnioną osobę (pielęgniarkę, higienistkę) w wydzielonym pomieszczeniu, zapewniając dziecku pełną dyskrecję przy wyrażonej zgodzie opiekuna prawnego. O ile 70% szkół posiada dostęp do gabinetu profilaktyki zdrowotnej, to sytuacja taka jest rzadkością w przedszkolach.

W 489 placówkach przeprowadzono działania edukacyjne dotyczące pedikulozy. Miały one charakter spotkań edukacyjnych zarówno dla uczniów jak i rodziców i opiekunów dzieci lub przekazania materiałów informacyjno- edukacyjnych w formie elektronicznej i papierowej.

Rodzicom i opiekunom przekazywano również materiały dotyczące innych chorób pasożytniczych – owsicy i świerzbu.

Podsumowując, placówki oświatowo-wychowawcze województwa dolnośląskiego w zdecydowanej większości spełniają wymagania higieniczno-sanitarne. Higiena procesu nauczania jest na wysokim poziomie z nielicznymi brakami. Jednym z istotniejszych wyzwań w tym obszarze jest przeciążenie dzieci zbyt ciężkimi plecakami występujące u blisko 10% badanych uczniów mimo powszechnego zapewnienia przez szkoły miejsc na przechowywanie przyborów szkolnych. Organizacja nauki nie budzi większych zastrzeżeń – jedynie 2% rozkładów lekcji nie spełniało wymogów. Chociaż 9,5% szkół nie posiada własnej bazy sportowej, to lekcje wychowania fizycznego organizowane są w obiektach zewnętrznych. Wszawica pozostaje znaczącym wyzwaniem w przedszkolach i szkołach podstawowych.

Stan sanitarny województwa w obszarze placówek nauczania i wychowania jest generalnie dobry. Nieprawidłowości mają charakter incydentalny.

20.3 WARUNKI DO PROWADZENIA ZAJĘĆ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oceniano w 729 skontrolowanych placówkach nauczania, tj. szkołach podstawowych, technikach, liceach, szkołach specjalnych, zespołach szkół i szkołach wyższych.

51% placówek posiada szkolny zespół sportowy prowadząc zorganizowaną działalność sportową, w przeważającej liczbie mając do dyspozycji boisko (334 szkoły).

Salę gimnastyczną i salę zastępczą z boiskiem posiada 56 szkół, a bez boiska 7 placówek.

Samą salę gimnastyczną z boiskiem – 68 skontrolowanych, a bez boiska 80 szkół. Tylko salę gimnastyczną ma do dyspozycji 26 placówek, salę rekreacyjną – 37 szkół, a samo boisko - 12 poddanych kontroli placówek.

W 285 szkołach uczniowie mogą skorzystać po zajęciach z natrysków, chociaż z uwagi na konieczność szybkiego przebrania się przed kolejnymi zajęciami, rzadko jest to praktykowane.

Jedynie 69 placówek, co stanowi 9,5% spośród poddanych kontroli, nie posiadało infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Szkoły te zajęcia realizują w obiektach poza placówką takie jak: miejskie hale sportowe, sale fitness, siłownie, baseny, boiska sportowe-orliki.

Występowanie zagęszczenia w salach pobytu dzieci w przedszkolach i salach lekcyjnych w szkołach.

W większości skontrolowanych placówek nie odnotowano zagęszczenia. W szkołach miejskich w większości sal lekcyjnych na jednego ucznia przypada ok. 2 m² powierzchni, przy pełnym obłożeniu. W szkołach wiejskich powierzchnia sal lekcyjnych przypadająca na jednego ucznia wynosi co najmniej 2,5 m². Problem zagęszczenia w salach lekcyjnych i pogorszenie warunków występowało jedynie czasowo, w związku z remontami, jednakże takie sytuacje były sporadyczne.

20.4 WARUNKI SANITARNE WYPOCZYNKU

W 2025 roku na terenie Dolnego Śląska zarejestrowano w bazie wypoczynku 2854 turnusy zorganizowanego wypoczynku dzieci i młodzieży. W ramach bieżącego nadzoru skontrolowano łącznie 700 turnusów, z których korzystało 22 939 uczestników.

Dwie kontrole miały charakter interwencyjny, ale tylko jedna interwencja była uzasadniona.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Kontrole na 4 turnusach wykazały uchybienia w zakresie warunków sanitarno-higienicznych wycoczynku (1%). W 11 przypadkach personel nie posiadał aktualnej dokumentacji medycznej.

Żadna stwierdzona nieprawidłowość nie wymagała wydania decyzji o zamknięciu całości lub części obiektu, w którym odbywał się wycoczynek dzieci i młodzieży.

20.5 ŻŁOBKI I KLUBY DZIECIĘCE

W nadzorze Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa dolnośląskiego w 2025 roku znajdowały się 544 żłobki i kluby dziecięce. Inspekcji poddano 283 z nich (52%), a liczba wszystkich przeprowadzonych kontroli wynosiła 329. Część placówek skontrolowano więcej niż raz.

Podczas kontroli w stwierdzono 4 nieprawidłowości w zakresie stanu higieniczno-sanitarnego w 3 żłobkach i jednym klubie dziecięcym.

20.6 PLACÓWKI Z POBYTEM CAŁODOBOWYM

W 2025 roku w ewidencji znajdowały się 171 placówek przeznaczone na całodobowy pobyt dzieci i młodzieży. Kontroli poddano 113 z nich – 66%.

Wszystkie skontrolowane placówki posiadały meble i sprzęt we właściwym stanie technicznym.

W 95% skontrolowanych placówek pobytu całodobowego stan pomieszczeń higieniczno-sanitarnych nie budził zastrzeżeń.

We wszystkich poddanych kontroli placówkach stan aneksów kuchennych był bardzo dobry.

Teren placówek również w zdecydowanej większości przypadków był odpowiednio utrzymany (93% skontrolowanych). W 6 placówkach z pobytem całodobowym stwierdzono zły stan techniczny dróg, przejść i boisk, w jednej niewłaściwy stan urządzeń placu zabaw. Nałożono obowiązek usunięcia nieprawidłowości w drodze decyzji administracyjnych.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Wychowanie zdrowotne i promocja zdrowia

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

21. WYCHOWANIE ZDROWOTNE I PROMOCJA ZDROWIA

21.1 DZIAŁANIA OŚWIATOWO-ZDROWOTNE

Działania oświatowo-zdrowotne realizowano na terenie województwa dolnośląskiego w oparciu o współczesne koncepcje promocji zdrowia, wytyczne Głównego Inspektoratu Sanitarnego, cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia, oraz własną analizę sytuacji epidemiologicznej naszego regionu i oceny zagrożeń zdrowotnych mieszkańców województwa dolnośląskiego. Zadania promocyjne oraz profilaktyczne realizowano we współpracy z jednostkami samorządowymi, placówkami nauczania i wychowania, organizacjami pozarządowymi i podmiotami wykonującymi działalność leczniczą. Lokalna społeczność na bieżąco była informowana o działaniach prozdrowotnych na stronach internetowych oraz portalach społecznościowych Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa dolnośląskiego. Celem poprawy stanu zdrowotnego, zwiększenia jakości życia oraz kreowania zdrowego stylu życia społeczności naszego regionu realizowano programy opisane poniżej.

21.1.1 Profilaktyka nadwagi i otyłości

21.1.1.1 Interwencje programowe:

Programy ogólnopolskie:

- a) Nazwa programu: **„Trzymaj Formę”**.
Grupa docelowa: uczniowie klas V-VIII szkół podstawowych.
Liczba odbiorców: 37 271 uczniów.

W 2025 r. zakończyła się XVIII edycja Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj Formę!” skierowanego do uczniów szkół podstawowych (klasy V – VIII) oraz ich nauczycieli i rodziców. Celem programu była edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Realizacja programu oparta jest na metodzie projektu, dzięki której uczniowie wspólnie z nauczycielami, rodzicami i środowiskiem lokalnym opracowują własne metody propagowania zasad zdrowego stylu życia, zarówno w szkole, jak i w swojej rodzinie i wychodząc do społeczeństwa. Program „Trzymaj formę” współorganizowany jest przez Główny Inspektorat Sanitarny, Wojewódzkie Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne oraz Polską Federację Producentów Żywności, w ramach realizacji strategii WHO dotyczącej diety, aktywności fizycznej i zdrowia. W ramach projektu prowadzono edukacje w celu kształtowania prozdrowotnych nawyków, dystrybucję materiałów oświatowo-edukacyjnych, narady dla szkolnych koordynatorów programu podczas, których udzielono im instruktażu dot. realizacji programu,

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

punkty informacyjne, pogadanki dla dzieci i młodzieży nt. zdrowego odżywiania i konsekwencji medycznych mogących nieść za sobą złe nawyki żywieniowe. Uczestnicy poprzez udział w programie mieli możliwość zwiększenia wiedzy w zakresie prawidłowo zbilansowanej diety, roli aktywności fizycznej dla zdrowia człowieka oraz zrozumienia informacji zamieszczonych na etykietach produktów spożywczych. W roku szkolnym 2024/2025 w programie wzięło udział 272 szkół (poprzednio 276), 30 485 uczniów (poprzednio 26 961) oraz 9 956 rodziców (poprzednio 9 772).

W roku szkolnym 2024/2025 w ramach działań wzmacniających Program odbyła się XIII edycja Konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia "Trzymaj Formę!". Jest to konkurs ogólnopolski, na który składają się trzy kolejne etapy. Konkurs adresowany jest do uczniów klas VI, VII i VIII szkół podstawowych zainteresowanych zdobyciem i pogłębieniem wiedzy z zakresu zdrowego stylu życia w szczególności uwzględniającej tematykę zbilansowanej diety i aktywności fizycznej. W XIII edycji Konkursu w województwie dolnośląskim wzięło udział 644 uczniów (poprzednio 770).

Programy wojewódzkie:

b) Nazwa programu: „**Skąd się biorą produkty ekologiczne**”.

Grupa docelowa: Dzieci w wieku 5-6 lat.

Liczba odbiorców: 10 978 dzieci.

Program edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne” został opracowany przez GIS wspólnie z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jego realizacja jest kontynuowana na terenie województwa dolnośląskiego. Dedykowany jest dzieciom w wieku 5-6 lat, które uczęszczają do przedszkoli oraz ich rodziców i opiekunów. Celem programu jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Zajęcia w programie realizowane są poprzez wykorzystanie dedykowanej dzieciom publikacji „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, jak również opracowanego scenariusza zajęć dla nauczycieli, lekcji pokazowej oraz webinarium dla rodziców. Uczestnicy ww. programu zdobytą wiedzę i umiejętności podczas zajęć edukacyjnych będą mogli stosować w codziennym życiu.

W roku szkolnym 2024/2025 na terenie województwa dolnośląskiego do realizacji programu przystąpiły 250 przedszkoli i oddziałów przedszkolnych (poprzednio 242). Łącznie

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

działaniami zostało objętych 10978 dzieci (poprzednio 11 142) oraz 5 113 rodziców (poprzednio 5 173).

21.1.1.2 Interwencje nieprogramowe:

Interwencje wojewódzkie:

Nazwa interwencji: II Turniej Sportowo-Edukacyjny Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu „**Wygramy Zdrowie**”.

Grupa docelowa: uczniowie klas V i VI szkół podstawowych.

Liczba odbiorców: 842 uczestników.

W drugim Turnieju „Wygramy Zdrowie” udział wzięły szkoły reprezentujące powiaty: górowski, milicki, oleśnicki, trzebnicki, średzki oraz wołowski. Wygramy Zdrowie jest inicjatywą, która za główny cel stawia propagowanie aktywności fizycznej oraz rozwoju kompetencji zdrowotnych. W tym celu zespoły wystawiane przez szkoły podstawowe składają się z dwóch równie ważnych części: sportowców piłkarzy oraz drużyn rozwiązujących quiz wiedzy. W 2025 roku zorganizowano siedem turniejów eliminacyjnych na terenie sześciu powiatów oraz turniej finałowy, w którym udział wzięły wyłonione wcześniej najlepsze zespoły.

Interwencje lokalne

- a) Nazwa interwencji: PSSE w Dzierżoniowie, Jaworze - „**Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania**”.

Grupa docelowa: uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz społeczność lokalna.

Liczba odbiorców: 11 981.

Działania w ramach interwencji obejmują przeprowadzenie warsztatów skierowanych do różnych grup społecznych i wiekowych, tak aby dostosować treści oraz metody pracy do potrzeb uczestników. Istotnym elementem jest również nadzór nad realizowanymi działaniami oraz ścisła współpraca ze środowiskiem lokalnym, co pozwala na lepsze rozpoznanie potrzeb i skuteczniejsze wdrażanie inicjatyw. Dodatkowo w ramach interwencji przewidziano

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

opracowanie materiałów edukacyjnych dotyczących tematyki ciała człowieka, które będą wspierały realizację założonych celów oraz stanowiły pomoc w pracy z odbiorcami. Interwencję wspierały także działania medialne.

- b) Nazwa interwencji: PSSE w Świdnicy – „**Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania**”.

Grupa docelowa: społeczność lokalna, w tym: dzieci, młodzież, rodzice, seniorzy, dzieci w przedszkolach, uczniowie szkół podstawowych, ponadpodstawowych, kadra pedagogiczna.

Liczba odbiorców: 1 797 osób.

Główne działania w ramach interwencji: przeprowadzono narady z realizatorami interwencji, podczas których omówiono formy współpracy oraz przekazano materiały edukacyjne dla szkół i przedszkoli. Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne na stronie internetowej i profilu Facebook PSSE w Świdnicy, publikując treści dotyczące zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej, prawidłowego odżywiania oraz problemu otyłości. Zorganizowano także trzy punkty informacyjno-edukacyjne podczas „Dni Otwartych” PSSE w Świdnicy oraz imprez plenerowych na terenie OSiR, gdzie prowadzono rozmowy edukacyjne i dystrybuowano materiały informacyjne. Dodatkowo realizowano zajęcia warsztatowe i prelekcje z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej we współpracy z placówkami oświatowymi, Urzędem Miejskim w Świdnicy oraz Komendą Powiatową Policji w Świdnicy.

- c) Nazwa interwencji: PSSE we Wrocławiu - „**Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania**”.

Grupa docelowa: seniorzy, osoby dorosłe, dzieci i młodzież – uczestnicy 3 plenerowych imprez.

Liczba odbiorców: 278 osób.

Główne działania w ramach interwencji: organizacja i prowadzenie stoiska PSSE we Wrocławiu podczas plenerowych wydarzeń – punkt informacyjno-edukacyjny połączony z dystrybucją materiałów dotyczących zdrowego stylu życia, aktywną pracą z dziećmi oraz publikacją tematycznych postów i relacji z wydarzeń w mediach społecznościowych.

21.1.2 Profilaktyka palenia tytoniu.

21.1.2.1 Interwencje programowe:

Programy wojewódzkie:

- a) Nazwa programu: „**Bieg po Zdrowie**”.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Grupa docelowa: uczniowie klas IV szkół podstawowych.

Liczba odbiorców: 6 238 uczniów.

W roku szkolnym 2024/2025 przystąpiono do realizacji kolejnej edycji programu profilaktyki palenia tytoniu pod tytułem: „Bieg po zdrowie”, opracowanego przez Główny Inspektorat Sanitarny we współpracy z ekspertami. Program został objęty patronatem Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Rzecznika Praw Dziecka. Grupą docelową programu są uczniowie klas IV (grupa wiekowa 9-10 lat). Głównym celem programu jest opóźnienie jak i również przeciwdziałanie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, uświadomienie atrakcyjności życia wolnego od dymu tytoniowego, poszerzenie wiedzy oraz kompetencji uczniów na temat szkodliwości palenia tytoniu. Podczas zajęć przekazywano dzieciom wiedzę na temat zachowań prozdrowotnych oraz kształtowania odpowiednich umiejętności i postaw przyczyniających się do zdrowego stylu życia, który uważany jest za główny czynnik wpływający na zdrowie. Program został zrealizowany w szkołach podstawowych przez nauczycieli przy wsparciu i pomocy merytorycznej pracowników oświaty zdrowotnej, a jego realizacja była zgodna z organizacją zajęć zaproponowanych przez organizatorów i oparta na ćwiczeniach oraz dyskusjach uczestników aktywizujących edukację. W odniesieniu do poprzedniej edycji- Program zmniejszył swój zasięg na terenie województwa. Do programu przystąpiło 182 szkoły (poprzednio 6 238), 6 887 uczniów (poprzednio 6 887).

Programy lokalne:

a) Nazwa programu: Zrealizowany w 5 PSSE – „Czyste Powietrze Wokół Nas”.

Grupa docelowa: dzieci przedszkolne.

Liczba odbiorców: 2 834 dzieci.

Program ten stanowi pierwszy etap nabywania wiedzy na temat szkodliwości dymu tytoniowego. Przedsięwzięcie tego typu przyczynia się znacząco do szerzenia profilaktyki antynikotynowej wśród najmłodszych- dzieci poznają konsekwencję palenia tytoniu, wiedzą o skutkach biernej ekspozycji na dym tytoniowy. Celem programu jest wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przedszkolnych przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz nauka asertywności wśród dzieci – jak powinny się zachować, gdy ktoś przy nich pali lub gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach. Program adresowany jest do najmłodszych, czyli dzieci 5 i 6-letnich, uczęszczających do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. W ramach realizacji programu przeprowadzono zajęcia edukacyjne z dziećmi, a także spotkania z rodzicami, w czasie których przekazywano rodzicom i opiekunom wiedzę na temat zdrowotnych następstw palenia tytoniu ze szczególnym zwróceniem uwagi na skutki biernego palenia dzieci. Przekazano materiały edukacyjne, udzielano wsparcia metodycznego i merytorycznego. Program objął swoim 2 834 uczestników (poprzednio 16 023).

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

- b) Nazwa programu: PSSE w Wałbrzychu, Zgorzelcu – „**Znajdź właściwe rozwiązanie**”.
Grupa docelowa: uczniowie klas V-VIII szkół podstawowych.
Liczba odbiorców: 406 uczniów.

Celem programu było zwiększenie wiedzy w zakresie szkodliwości dymu tytoniowego, kształtowanie umiejętności dbania o zdrowie własne i swoich bliskich oraz postaw asertywnych związanych z unikaniem czynnego i biernego palenia tytoniu. Adresatami programu byli uczniowie klas V-VIII szkół podstawowych. W ramach realizacji programu przesłano pisma intencyjne zapraszające do kontynuacji realizacji programu. Edukacją objęto 406 uczniów (poprzednio 259).

21.1.2.2 Interwencje nieprogramowe:

Interwencje wojewódzkie:

- a) Nazwa interwencji: „**Światowy Dzień bez Papierosa oraz Światowy Dzień Rzucania Palenia**”.
Grupa docelowa: ogół społeczeństwa.
Liczba odbiorców: 104 942 osób.

W 2025 roku na terenie województwa dolnośląskiego kontynuowano działania inspirowane od lat przez Światową Organizację Zdrowia mające za cel profilaktykę palenia. Światowy Dzień bez Papierosa obchodzony był 31 maja 2025 pod hasłem „Demaskowanie atrakcyjności wyrobów tytoniowych i nikotynowych” natomiast główne obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu przypadły na 20 listopada 2025 roku. WSSE we Wrocławiu oraz PSSE województwa dolnośląskiego przygotowały szereg działań bezpośrednich jak i medialnych związanych z obchodami tych dni.

21.1.3 Profilaktyka innych uzależnień

21.1.3.1 Interwencje programowe:

Programy wojewódzkie:

- a) Nazwa programu: „**ARS, czyli jak dbać o miłość**”.
Grupa docelowa: program skierowany jest do młodzieży w wieku 15-19 lat.
Liczba odbiorców: 10 748 uczniów.

W roku szkolnym 2024/2025 w szkołach ponadpodstawowych zrealizowano kolejną edycję programu edukacyjnego „ARS, jak dbać o miłość?”, którego celem było dostarczenie

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

uczestnikom wiedzy pomocnej w kształtowaniu zdrowego stylu życia, kształtowanie umiejętności, kompetencji i postaw pomocnych w unikaniu używania substancji psychoaktywnych. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość?” na terenie województwa dolnośląskiego jest dobrze postrzegany, zarówno przez koordynatorów szkolnych jak i uczniów i w związku z tym jego realizacja jest kontynuowana w kolejnych latach. Na terenie województwa dolnośląskiego w realizacji XII edycji programu uczestniczyły 137 szkół (poprzednio 164). Działaniami programowymi objęto ogółem 10 748 uczniów (poprzednio 15 083) oraz 2 413 rodziców (poprzednio 2 718).

Programy lokalne:

a) PSSE w Legnicy - Nazwa programu: **„Bezpieczni w Sieci”**.

Grupa docelowa: uczniowie wszystkich typów szkół oraz rodzice/opiekunowie uczniów.

Liczba odbiorców: 3 308.

Opis programu: celem podejmowanych działań jest zwiększenie bezpieczeństwa i świadomości dzieci korzystających z Internetu. Program jest kierowany do uczniów wszystkich typów szkół oraz rodziców. Na potrzeby zajęć opracowano dwie prezentacje multimedialne „Cyberprzemoc” i „Uzależnienia behawioralne - sieciolizm”. Zajęcia edukacyjne zostały przeprowadzone w 32 placówkach edukacyjnych.

21.1.4 Profilaktyka zaburzeń zdrowia psychicznego

21.1.4.1 Interwencje programowe:

Programy lokalne:

a) PSSE w Legnicy - Nazwa programu: **„Promocja Zdrowia Psychicznego – Depresja”**.

Grupa docelowa: uczniowie klas VII-VIII szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, rodzice, grono pedagogiczne.

Liczba odbiorców: 796.

Celem podejmowanych działań jest zwiększenie świadomości na temat depresji, czym jest jakie są jej rodzaje, objawy, formy pomocy. Program jest kierowany do uczniów szkół podstawowych klas VII-VIII, szkół średnich oraz rodziców i grona pedagogicznego. Na potrzeby zajęć opracowano prezentację multimedialną „DEPRESJA” oraz materiały samopomocowe. Zajęcia edukacyjne zostały przeprowadzone w 11 placówkach edukacyjnych.

b) PSSE w Dzierżoniowie - Nazwa interwencji: **„Promocja Zdrowia Psychicznego”**

Grupa docelowa: uczniowie szkół podstawowych, społeczność lokalna.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Liczba odbiorców: 1 356 osób.

Opis programu: prowadzono prelekcje (5) dotyczące zaburzeń odżywiania, samoakceptacji i wpływu social mediów na nasze samopoczucie, w których uczestniczyło łącznie 319 uczniów, przeprowadzono 4 narady z pracownikami szkół na terenie powiatu dzierżoniowskiego, umieszczono 4 posty na stronie Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, o łącznej liczbie wyświetleń – 1 030.

c) PSSE we Wrocławiu - Nazwa programu: **”Profilaktyka uzależnień behawioralnych”**

Grupa docelowa: uczniowie szkół podstawowych, nauczyciele / opiekunowie.

Liczba odbiorców: 221 uczniów i 12 nauczycieli / opiekunów.

Pilotażowa realizacja zajęć warsztatowych dot. przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym; cykl warsztatów w 4 blokach tematycznych dla uczniów klas młodszych: umiejętności komunikacji, budowanie relacji w grupie, rozwijanie samoświadomości, konstruktywnego radzenia sobie z negatywnymi emocjami, asertywne zachowania, zasady bezpiecznego korzystania z Internetu, netykieta.

21.1.5 Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym realizacja programu profilaktyki HIV/AIDS.

21.1.5.1 Interwencje programowe:

Programy krajowe

a) Nazwa programu: **Program zalecanych szczepień przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV).**

Grupa docelowa: dzieci od 9 do 14 roku życia oraz ich rodzice i opiekunowie.

Liczba odbiorców: 2 291 osób.

Opis programu: w ramach promocji szczepień zorganizowano 44 spotkania z rodzicami, 19 spotkań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz 88 porad dla dyrektorów i szkolnych koordynatorów. Dodatkowo prowadzono działania medialne, obejmujące 3 wypowiedzi lub wywiady, 97 publikacji w mediach społecznościowych oraz 14 artykułów na stronach internetowych.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

b) Nazwa programu: **Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV na lata 2022-2026.**

Grupa docelowa: ogół społeczeństwa.

Liczba odbiorców: 91 032 osób.

Celem Krajowego Programu jest ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS oraz poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich poprzez promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych i wolontariatu w zakresie profilaktyki zakażenia HIV, pomocy zakażonym i chorym na AIDS, promowanie projektów integracyjnych z chorymi. Program był realizowany przez wszystkie PSSE województwa.

Programy wojewódzkie

a) Nazwa programu: **„Wybierz Życie – Pierwszy Krok”**

Grupa docelowa: uczniowie klas I szkół ponadpodstawowych, rodzice/opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna.

Liczba odbiorców: 12 662 uczniów

Program „Wybierz Życie – Pierwszy Krok” realizowany we współpracy z Fundacją Gwiazda Nadziei. Jest on skierowany do uczniów klas I szkół ponadpodstawowych, rodziców uczniów oraz kadry pedagogicznej. Głównym celem programu jest stworzenie świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) u młodych ludzi. Kształtowanie świadomości na temat zachowań zwiększających ryzyko raka szyjki macicy a także motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym. Biorąc pod uwagę założenia i wynikające z nich cele podjęto w kolejnym roku szkolnym realizację w tym zakresie edukacji, aby skutecznie zmniejszyć wśród tej grupy występowania raka szyjki macicy. Program realizowali szkolni koordynatorzy przy współpracy i wsparciu merytorycznym koordynatorów powiatowych oraz pomocy pielęgniarek szkolnych. W roku szkolnym 2024/2025 program realizowany był w 111 szkołach (poprzednio 121), zasięgiem objęto 12 662 uczniów (poprzednio 17 875) oraz 1 743 rodziców/opiekunów (poprzednio 4 742).

b) Nazwa programu: **„Podstępne WZW”**

Grupa docelowa: uczniowie szkół ponadpodstawowych, rodzice/opiekunowie uczniów oraz kadra pedagogiczna.

Liczba odbiorców: 15 623 uczniów.

Program „Podstępne WZW” realizowany we współpracy z Fundacją Gwiazda Nadziei. Program edukacyjny skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych, którego głównym

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

celem jest podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HAV, HBV i HCV. Kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym, stanowi ważny element działań edukacyjnych w szkole. Program realizowali szkolni koordynatorzy przy współpracy i wsparciu merytorycznym koordynatorów powiatowych oraz pomocy pielęgniarek szkolnych. W roku szkolnym 2024/2025 program realizowany był w 95 szkołach, zasięgiem objęto 15 623 (poprzednio 14 368) oraz 3 432 rodziców/opiekunów (poprzednio 4 173).

Programy lokalne

a) PSSE w Legnicy - Nazwa programu: **„Profilaktyka Zakażeń Bakteryjnych”**

Grupa docelowa: uczniowie wszystkich typów szkół oraz rodzice, grono pedagogiczne.

Liczba odbiorców: 2 994.

Celem podejmowanych działań jest poszerzenie wiedzy dotyczącej ryzyka wystąpienia zakażeń bakteryjnych i zachowania właściwej higieny ciała i otoczenia. Program jest kierowany do wszystkich typów placówek edukacyjnych zaczynając od przedszkoli skończywszy na szkołach ponadpodstawowych. Do poszczególnych grup wiekowych przygotowano trzy scenariusze zajęć i trzy prezentacje multimedialne. Zajęcia edukacyjne połączone są z możliwością poznania pracy laboratorium lub wykonania ćwiczeń ślepego posiewu mikrobiologicznego na pożywce lub sprawdzenia czystości rąk pod lampą UV z ciemnią.

b) PSSE w Jeleniej Górze - Nazwa programu: **„Profilaktyka Zakażeń Bakteryjnych - Czyste Rączki ”.**

Liczba odbiorców: 4 048.

Interwencja lokalna realizowana w grupach przedszkolnych oraz w szkołach podstawowych w formie prelekcji i warsztatów ma na celu zapoznanie dzieci z zasadami higieny oraz profilaktyki zakażeń bakteryjnych. Pozwala to zwrócić uwagę na ryzyko wystąpienia infekcji i ograniczać rozprzestrzenianie się bakterii, przyczyniając się do poprawy zdrowia publicznego i jakości życia. Działania te mają kluczowe znaczenie zarówno w środowisku domowym, jak i w miejscach publicznych, takich jak szkoły, przedszkola czy miejsca pracy.

c) PSSE w Oławie - Nazwa programu: **„Kampania – Czyste ręce”.**

Liczba odbiorców: 1 177 osób.

Opis programu: Poprowadzono zajęcia dla dzieci z Miejskiego Przedszkola nr 2 w Oławie, podczas których dzieci m.in. obejrzały film oraz wykonały zadania plastyczne i łamigłówki dotyczące znaczenia mycia rąk jako najprostszej i jednej z najskuteczniejszych metod zapobiegania zakażeniom chorobami wirusowymi, pasożytniczymi i skórnyymi (uczestniczyło 120

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

dzieci). Dodatkowo na profilu Facebook PSSE w Oławie zamieszczono 5 postów dotyczących prawidłowego mycia rąk, które osiągnęły łącznie 1 057 wyświetleń.

d) PSSE w Lubinie - Nazwa programu: **„Ręce pucuję – rządziej choruję”**.

Grupa docelowa: dzieci ze starszych grup przedszkolnych oraz uczniowie szkół podstawowych z klas I-III.

Liczba odbiorców: 805 dzieci.

Opis programu: w roku 2025 zrealizowano własny program edukacyjny „Ręce pucuję – rządziej choruję”. Celem programu jest kształtowanie poprawnych nawyków zdrowotnych w zakresie higieny rąk, a przez to zmniejszenie występowania tzw. chorób brudnych rąk wśród dzieci. Uczestnicy edukacji mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy z zakresu zagrożeń wynikających z nieprzestrzegania zasad higieny, poznania przykładów drobnoustrojów mogących znajdować się na brudnych dłoniach. Podczas zajęć dzieci uczyły się stosowania techniki poprawnego mycia rąk i sprawdzały ich czystość pod lampą UV z ciemnią. W programie uczestniczyło 10 placówek oświatowych z powiatu lubińskiego, w których przeprowadzono 36 zajęć edukacyjnych.

Interwencje lokalne

a) PSSE w Jeleniej Górze, Legnicy, Lubinie, Złotoryi - Nazwa interwencji: **„Profilaktyka wszawicy”**

Grupa docelowa: rodzice dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych i szkół podstawowych.

Liczba odbiorców: 16 335 osób.

Działania edukacyjne podjęto z uwagi na zgłoszone zjawisko występowania wszawicy wśród dzieci w przedszkolach. W celu ograniczenia rozprzestrzeniania się wszawicy głównie wśród dzieci w przedszkolach udzielano rodzicom/opiekunom informacji w zakresie leczenia i zapobiegania. Zwracano uwagę na drogi szerzenia się wszawicy oraz sposobu pozbycia się choroby. W tym celu przekazywano materiały edukacyjne, w placówkach powstawały stoiska informacyjne, natomiast nauczyciele po wcześniej udzielonym instruktażu prowadzili edukację rodziców.

b) PSSE w Wałbrzychu - Nazwa interwencji **„Uczymy się jak zdrowo żyć – IV edycja”**

Grupa docelowa: dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniowie początkowych klas szkół podstawowych.

Liczba odbiorców: 537 osób.

Opis programu: autorska interwencja z zakresu promocji zdrowia oraz profilaktyki chorób przenoszonych drogą kropelkową i tzw. „chorób brudnych rąk”, skierowana do przedszkolaków i uczniów klas 0–IV. Zajęcia prowadzone przez pracowników PSSE realizowano na podstawie scenariusza z wykorzystaniem lampy UV, kolorowanki „Wiemy, jak pokonać wirusy i bakterie” oraz naklejek z logo interwencji. Opracowano plan kolejnej edycji, zapewniono materiały do realizacji oraz przekazano informacje do placówek. W ramach akcji prowadzono zajęcia i działania edukacyjne dotyczące prawidłowego mycia rąk.

21.1.6 Pozostałe interwencje

21.1.6.1 Interwencje programowe:

a) Programy wojewódzkie

Nazwa programu: **„Laurka dla mamy”**.

Grupa docelowa: dzieci w wieku przedszkolnym, mamy przedszkolaków, personel przedszkoli - kadra pedagogiczna i obsługa administracyjno-techniczna (środowisko zawodowe w przeważającej liczbie kobiet).

Liczba odbiorców: 110 046 osób.

Wojewódzki program edukacyjny dla przedszkoli pod tytułem „Laurka dla Mamy – Badajcie się drogie Mamy, bo my dzieci Was kochamy” to inicjatywa profilaktyczna Dolnośląskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia, Dolnośląskiego Centrum Onkologii, Pulmonologii i Hematologii oraz Wojewódzkiej i Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych województwa dolnośląskiego. Program przeznaczony jest dla dzieci przedszkolnych w zakresie podstawowej wiedzy o zdrowiu oraz rodziców, kadry pedagogicznej i personelu administracyjnego przedszkoli w zakresie wiedzy i profilaktyki raka szyjki macicy, a także innych HPV-zależnych nowotworów.

Realizacja programu została poprzedzona konferencją skierowaną do dyrektorów placówek przedszkolnych inicjującą zadanie. W ramach programu prowadzono zajęcia edukacyjne z dziećmi w przedszkolach, zgodnie z opracowanymi dwoma scenariuszami zajęć. Ponadto prowadzono działania informacyjno-edukacyjne kierowane do personelu przedszkola, prowadzone w oparciu o przygotowane wcześniej materiały oraz działania informacyjno-edukacyjne kierowane do mam dzieci przedszkolnych. Działania programowe zostały zrealizowane w 533 przedszkolach (poprzednio 557) i objęły swoim zasięgiem 52 744 dzieci (poprzednio 55 903), 51 192 mam/opiekunów (poprzednio 55 640) dzieci oraz 6 110 pracowników przedszkoli (poprzednio 8 045).

b) Nazwa programu: **„Znamię! Znam je?”**.

Grupa docelowa: uczniowie szkół podstawowych klas VII i VIII oraz ponadpodstawowych.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Liczba odbiorców: 22 280 uczniów.

Celem programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Organizatorami programu „Znamię! Znam je?” są: Akademia Czerniaka stanowiąca sekcję naukową Polskiego Towarzystwa Chirurgii Onkologicznej. Centrum Onkologii Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie oraz Fundacja Gwiazda Nadziei.

Program realizowali szkolni koordynatorzy przy współpracy i wsparciu merytorycznym koordynatorów powiatowych oraz pomocy pielęgniarek szkolnych. W roku szkolnym 2024/2025 program realizowany był w 174 szkołach (poprzednio 121), zasięgiem objęto 22 280 uczniów (poprzednio 21 812) oraz 4 022 rodziców/opiekunów (poprzednio 4 664).

21.1.6.2 Interwencje nieprogramowe:

Interwencje wojewódzkie

a) Nazwa interwencji: **„Akcja Zimowa”**

Grupa docelowa: ogół społeczeństwa

Liczba odbiorców: 75 000.

W ramach realizacji interwencji nieprogramowej „Akcja zimowa” prowadzono działania informacyjno-edukacyjne ukierunkowane na profilaktykę grypy, rozważne stosowanie antybiotykoterapii – zgodnie z zaleceniami lekarskimi, promowanie zachowań korzystnych dla zdrowia, w tym przeciwdziałanie używaniu różnych substancji psychoaktywnych, promowanie bezpieczeństwa podczas wypoczynku zimowego. Działania skierowane były do dzieci i młodzieży, rodziców dzieci uczęszczających do żłobków, przedszkoli i szkół różnego poziomu kształcenia, opiekunów i wychowawców; pacjentów korzystających z usług podmiotów leczniczych; klientów biur podróży, petentów urzędów miast i gmin oraz Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych, społeczności lokalnej Dolnego Śląska. Do placówek oświatowo-wychowawczych oraz zorganizowanego wypoczynku zimowego rozprowadzono materiały edukacyjne (film, ulotki, scenariusze zajęć dla młodzieży, rodziców dotyczące szkodliwości środków psychoaktywnych, profilaktyki grypy). Informacje dotyczące profilaktyki grypy zamieszczono na stronach internetowych Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. Dolnośląskiego oraz w mediach społecznościowych.

b) Nazwa interwencji: **„Akcja Letnia”**.

Grupa docelowa: ogół społeczeństwa .

Liczba odbiorców: 209 474 osób.

Na terenie województwa dolnośląskiego wzorem lat ubiegłych w okresie od czerwca do września 2025 roku została przeprowadzona interwencja pt. „Akcja Letnia”. Celem głównym

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

akcji było zwrócenie uwagi społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży na zagrożenia dla zdrowia występujące szczególnie w okresie wakacji letnich. W działaniach realizowanych przez PSSE województwa dolnośląskiego główną tematyką było propagowanie bezpiecznych oraz higienicznych zachowań oraz nauczenie odpowiedzialnego zachowania się w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia. Równie istotnym celem szczegółowym interwencji było promowanie zdrowego stylu życia podczas wakacji letnich. Na terenie województwa dolnośląskiego podczas trwania interwencji pracownicy PSSE wraz z partnerami przeprowadzili szereg działań o charakterze informacyjno – edukacyjnym. Do głównych tematów poruszanych podczas akcji zaliczały się zagrożenia związane z wypoczynkiem letnim (bezpieczeństwo kąpiele słonecznych, niebezpieczeństwa związane z możliwością ugryzienia przez kleszcze, komary, żmije). Realizatorzy w akcji w porównaniu do poprzednich lat częściej stosowali formy bezpośredniego kontaktu z odbiorcami.

c) Nazwa interwencji: „**Światowy Dzień Seniora**”

Grupa docelowa: osoby w wieku senioralnym.

Liczba odbiorców: 13 965 osób.

W okresie pomiędzy wrześniem a listopadem 2025 roku na terenie województwa była realizowana interwencja nieprogramowa z okazji obchodów Światowego Dnia Seniora. Celem działań był podnoszenie poziomu wiedzy na temat stylu życia, umacniającego i poprawiającego stan zdrowia seniora oraz dążenie do wytworzenia klimatu międzypokoleniowej solidarności. Podkreślenie doświadczenia ludzi starszych i ich rola dla społeczeństwa. Integracja pokoleń przy wspólnej zabawie, wymiana osiągnięć i doświadczeń, nakłanianie seniorów do aktywności fizycznej, psychicznej i społecznej, a także tworzenie osobom starszym warunków do uczestnictwa w życiu społecznym. Główne wojewódzkie obchody miały miejsce w Środzie Śląskiej.

d) Nazwa: „**Światowy Dzień Zdrowia oraz Dni Otwarte Państwowej Inspekcji Sanitarnej**”.

Grupa docelowa: ogół społeczeństwa.

Liczba odbiorców: 92 297 osób.

Światowy Dzień Zdrowia w 2025 roku obchodzony był pod hasłem "Zdrowe początki - pełna nadziei przyszłość". Temat ten podkreślał znaczenie dbania o zdrowie od najwcześniejszych lat życia oraz konieczność inwestowania w zdrową przyszłość kolejnych pokoleń. Zdrowie matek i dzieci stanowi podstawę zdrowia rodziny i społeczności. W ramach interwencji na terenie województwa zostały podjęte zróżnicowane działania o charakterze zarówno medialnym jak i bezpośrednim. W 2025 po raz pierwszy obchody Światowego Dnia Zdrowia zostały zintegrowane z Dniami Otwartymi w PIS. Dzięki temu duża część społeczeństwa mogła poznać specyfikę pracy różnych komórek PIS.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

e) Nazwa interwencji: **Kampania informacyjna #Safe2EatEU „Jedz bezpiecznie” oraz #PlantHealth4Life „Dbaj o zdrowie roślin, chroń życie”.**

Grupa docelowa: ogół społeczeństwa

Liczba odbiorców: 68 642.

We współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym oraz Europejską Agencją Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) w 2025 roku realizowano kampanię informacyjną „Wybieraj zdrową żywność”. Głównymi tematami kampanii w 2025 roku były:

- przekazanie naukowych faktów na temat żywności w jasny, dokładny i zrozumiały sposób. Promowane treści mają pomóc konsumentom w dokonywaniu przemyślanych wyborów dotyczących bezpieczeństwa spożywanej przez nich żywności;

- zwiększenie świadomości mieszkańców Europy na temat zdrowia roślin oraz podkreślenie zbiorowej odpowiedzialności za wspólne dobro. Kampania podkreśla także zagrożenia, jakie mogą wynikać z wwożenia roślin do Polski (szczególnie z krajów spoza Unii Europejskiej).

Adresatem Kampanii byli ogół społeczeństwa województwa dolnośląskiego. Łącznie zrealizowano 95 działań edukacyjnych które trafiły do liczby odbiorców 7 083 oraz 341 działań medialnych, które trafiły do około 61 559 odbiorców.

f) Nazwa: **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach.**

Grupa docelowa: ogół społeczeństwa.

Liczba odbiorców: 29 614 osób.

Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach (EAAD, ang. European Antibiotic Awareness Day) obchodzony jest corocznie 18 listopada w krajach Unii Europejskiej. W tym samym czasie, od 18 do 24 listopada, trwa Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach (WAAW, ang. World Antibiotic Awareness Week). Obie inicjatywy mają na celu zwrócenie uwagi na rosnący problem oporności drobnoustrojów na antybiotyki.

Celem kampanii jest zwiększenie świadomości na temat racjonalnego stosowania antybiotyków oraz zagrożeń wynikających z narastającej oporności mikroorganizmów. Hasło kampanii w 2025 roku brzmiało: „Działaj teraz. Chroń naszą teraźniejszość, zabezpiecz naszą przyszłość.” W ramach interwencji na terenie województwa zostały podjęte zróżnicowane działania o charakterze zarówno medialnym jak i bezpośrednim.

Interwencje lokalne

a) Nazwa interwencji: PSSE w Dzierżonowie, Oławie, Polkowicach - **„Profilaktyka zatruć grzybami”.**

Grupa docelowa: społeczność lokalna.

Liczba odbiorców: 10 750 osób.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Celem podjętych działań było zwrócenie uwagi na zasady związane z bezpiecznym grzybobraniem.

b) Nazwa interwencji: PSSE w Lubaniu - **Eliminacja ryzyka rozwoju wad postawy u dzieci i młodzieży/ „Lekki Tornister”**.

Grupa docelowa: dzieci i młodzież klas IV-VIII szkół podstawowych.

Liczba odbiorców: 3 168 osób.

Opis interwencji: działania informacyjno-edukacyjne (prelekcje) dotyczące promowania właściwego wyboru, pakowania i noszenia tornistra, zwracające uwagę na problem przeciążonych plecaków oraz zachęcające uczniów do aktywności fizycznej, a także dystrybucja materiałów informacyjnych dla uczniów i dyrektorów szkół oraz publikacja postów z fotorelacją w mediach społecznościowych.

c) Nazwa interwencji: PSSE w Trzebnicy - **„Dni Kultury Zdrowotnej”**.

Grupa docelowa: dzieci przedszkolne, uczniowie szkół podstawowych, uczniowie szkoły ponadpodstawowej, społeczeństwo ogółem.

Liczba odbiorców: 3 029.

Do wszystkich przedszkoli i szkół podstawowych w powiecie trzebnickim przekazano informację o realizacji interwencji, do której przystąpiło 17 placówek (4 przedszkola i 13 szkół podstawowych). Działania prowadzono zgodnie z założeniami programu i obejmowały m.in. zagadnienia dotyczące zdrowego stylu życia, piramidy żywienia i aktywności fizycznej, higieny, nadwagi wśród dzieci, właściwej postawy, wpływu internetu i telefonów komórkowych na młodego człowieka oraz profilaktyki chorób. Realizowano je w różnych formach, najczęściej poprzez zajęcia sportowe, spotkania ze specjalistami, konkursy oraz warsztaty kulinarne.

d) Nazwa programu: PSSE w Oleśnicy - **„Bezpieczne grzybobranie”**.

Grupa docelowa: społeczność lokalna.

Liczba odbiorców: 9 447.

Przeprowadzono kampanię medialną na temat zasad bezpiecznego grzybobrania. Na stronie internetowej stacji w serwisie gov.pl opublikowano informację na ten temat. Komunikat został przekazany również do lokalnych mediów. Działania informacyjno – edukacyjne prowadzono także za pośrednictwem mediów społecznościowych.

e) Nazwa interwencji: PSSE w Dzierżoniowie - **„I pomoc przedmedyczna i dni honorowego krwiodawstwa”**.

Grupa docelowa: uczniowie szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz społeczność lokalna.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Liczba odbiorców: 2 158

W ramach tej interwencji uczestniczono w komisji konkursowej „ABC pierwszej pomocy” (konkurs teoretyczny zorganizowany przez Szkołę Podstawową nr 3 w Dzierżoniowie) oraz w komisji konkursowej „Kropla Krwi Ratuje Życie” (konkurs plastyczny zorganizowany dla uczniów szkół podstawowych przez PCK oddział w Dzierżoniowie). PSSE w Dzierżoniowie współorganizowała też Mistrzostwa I Pomocy w którym wzięły udział drużyny ze szkół ponadpodstawowych. Na stronie Facebook Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Dzierżoniowie, umieszczono 3 posty, które wyświetlono 1 974 razy.

Podsumowując, w ubiegłym roku kontynuowaliśmy realizację praktycznie wszystkich programów, interwencji nieprogramowych i kampanii z lat ubiegłych.

Zupełnie nową inicjatywą była organizacja Drzwi Otwartych Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wydarzenie to stworzyło możliwość przybliżenia społeczeństwu specyfiki pracy oraz roli naszej instytucji w systemie ochrony zdrowia publicznego.

Do nowych działań realizowanych w 2025 roku należały również kampanie: „Jesień bez infekcji”, „Kaszel – zwykły czy objaw gruźlicy? Sprawdź!” oraz działania promujące portal onkologiczny.

Kontynuowaliśmy także realizację autorskiego programu zdrowotnego prowadzonego na terenie naszego województwa pt. „Wygramy Zdrowie”. Po bardzo dobrym przyjęciu pierwszej edycji programu przez uczestników, która została zrealizowana w czterech powiatach, w 2025 roku podjęto decyzję o jego rozszerzeniu o kolejne dwa powiaty. Realizowany ponownie był również jeden z naszych autorskich programów realizowanych na terenie województwa dolnośląskiego – „Laurka dla Mamy”.

21.2 KOMUNIKACJA SPOŁECZNA JAKO PROMOCJA ZDROWIA.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Wrocławiu prowadzi działania komunikacyjne, korzystając z wielu kanałów przekazu, m.in. strony internetowej w serwisie gov.pl oraz mediów społecznościowych (Facebook, X,). Analogiczne kanały komunikacji wykorzystywane są przez wszystkie Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne w województwie dolnośląskim.

Korzystając z kilku kanałów komunikacji Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Wrocławiu może docierać swoim zasięgiem do różnych grup odbiorców. Każda z platform komunikacyjnych ma swoją specyfikę i typ odbiorców. Najistotniejsze informacje są publikowane w witrynie internetowej a także dodatkowo zamieszczane w serwisach społecznościowych. Pozwala to na przekazywanie informacji o zdrowiu publicznym i potencjalnych zagrożeniach zarówno do osób profesjonalnie zajmujących się tymi kwestiami, jak i do ogółu społeczeństwa.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Wojewódzka Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna we Wrocławiu prowadzi swoją stronę internetową w rządowym serwisie gov.pl pod adresem <https://www.gov.pl/web/wsse-wroclaw>. Na stronie można znaleźć ostrzeżenia publiczne, informacje dotyczące zdrowia publicznego oraz aktualności związane z pracą urzędu i Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Strona pełni również funkcję Biuletynu Informacji Publicznej, czyli oficjalnego publikatora, zawierającego informacje wymagane prawnie, np. oferty pracy, ogłoszenia o zamówieniach publicznych, podstawy prawne działania itp.

Główne tematy treści komunikowanych po przez witrynę internetową w 2025 roku odnosiły się do:

- informacji dotyczących szczepień przeciwko HPV, promowanie szczepień przeciwko grypie sezonowej oraz szczepieniami związanymi z kalendarzem szczepień;
- publikowano sezonowe tematy dotyczące zdrowego trybu życia związane z czynnikami i zagrożeniami występującymi w określonych porach roku;
- stworzona została sekcja "Glosariusz wiedzy sanitarnej" zawierająca najczęściej zadawane pytania trafiające do pracowników Inspekcji Sanitarnej oraz odpowiedzi na nie;
- modułu zawierającego "Aktualne raporty sanitarne i epidemiologiczne woj. dolnośląskiego".

Dodatkowo na stronie można znaleźć treści dotyczące m.in. bieżącej działalności urzędu, porad i zaleceń zdrowotnych oraz wyjaśnień z zakresu zdrowia publicznego. Tematykę publikowaną w mediach społecznościowych przygotowywano w odniesieniu do kalendarza zdrowia publicznego, aktualnie występujących zagrożeń oraz bieżących działań urzędu. Wpisy dotyczyły m.in.:

- zaprezentowania działalności prowadzonej przez WSSE we Wrocławiu w szczególności wykraczającej poza mury instytucji;
- aktualnych poważnych zagrożeń dla zdrowia publicznego;
- promocji spożywania bezpiecznej i zdrowej żywności;
- profilaktyki chorób zakaźnych poprzez regularne mycie rąk;
- zachęcania do aktywności fizycznej;
- prawidłowo zbilansowanej diety, opartej m.in. na sezonowych owocach i warzywach, oraz profilaktyki otyłości;
- realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną zadań z zakresu zdrowia publicznego oraz programów profilaktycznych;
- szczepień ochronnych dzieci i dorosłych;
- suplementów diety;
- zdrowia Psychicznego;
- bezpiecznego wypoczynku zimowego i letniego (w tym np. pomoc tonącemu, ochrona przed upałami, zasady bezpiecznego grzybobrania, ochrona przed kleszczami itp.);

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- cyklicznych wydarzeń z zakresu zdrowia publicznego np.: Europejski Tydzień Profilaktyki Raka Szyjki Macicy, Międzynarodowy Dzień Walki z Rakiem, Światowy Dzień Zdrowia, Międzynarodowy Dzień Pamięci o Zmarłych na AIDS, Światowy Dzień Krwiodawcy, Światowy Tydzień Promocji Karmienia Piersią, Europejski Tydzień Testowania w kierunku HIV, Światowy Dzień Mózgu, Dni Walki z Gruźlicą i Chorobami Płuc, Światowy Dzień Przewlekłej Obturacyjnej Choroby Płuc, Europejski Dzień Radonu, Europejski Dzień Walki z Rakiem Piersi, Światowy Dzień Zdrowia Psychicznego, Światowy Dzień Wirusowego Zapalenia Wątroby, Światowy Dzień Pierwszej Pomocy, Międzynarodowy Dzień Bezpieczeństwa Żywności, Światowy Dzień bez Tytoniu, Europejski Dzień Walki z Otyłością, Europejski Tydzień Szczepień, Światowy Dzień Wody, Międzynarodowy Dzień Świadomości HPV itp.

Największe zainteresowanie odbiorców w 2025 roku wzbudziły następujące posty przygotowane przez WSSE we Wrocławiu:

- Postanowienia noworoczne;
- Ty pytasz: Moje dziecko ma alergię;
- Konkurs Zroluj Zdrowie:
- Opowiem ci jajko;
- Ty pytasz: Gdzie zgłaszać nieprawidłowości dot. stanu sanitarnego obiektów?;
- Zakaz stosowania TPO;
- Wszawica - niechciana pamiątka z wakacji;
- Wąsopad.

Dużą popularnością cieszyły się również fotorelacje – zwłaszcza z Turnieju Wygramy Zdrowie oraz z konferencji i spotkań/narad DPWIS.

Spośród postów przygotowanych i opublikowanych w mediach społecznościowych prowadzonych przez PSSE największą popularnością cieszyły się posty związane z powodzią (komunikaty dotyczące jakości wody, informacje dotyczące środków do dezynfekcji studni, instrukcje czyszczenia studni i postępowania z zalaną żywnością), a także posty

pokazujące bieżącą pracę urzędu.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna we Wrocławiu jest aktywna również w serwisie X (dawniej Twitter). Treści zamieszczane w tym kanale dotyczą m.in. informacji

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

z zakresu promocji zdrowia – w krótszej, dostosowanej do specyfikacji serwisu formie – ale również bieżących wydarzeń dotyczących Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Do najpopularniejszych postów w 2025 r. w serwisie X należały m.in.:

- Pyszczycza zwierząt - komunikat;
- Skóra pod lupą;
- Turniej sportowo-edukacyjny „Wygramy Zdrowie”
- Męska sprawa - profilaktyka męskich nowotworów.

Bardzo istotną częścią działalności w obszarze komunikacji była współpraca z lokalnymi mediami zarówno na poziomie WSSE jaki i PSSE województwa dolnośląskiego.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

22. WNIOSKI

1. W roku 2025 w porównaniu z rokiem 2024 odnotowano wzrost liczby zakażeń i zachorowań na choroby zakaźne, między innymi na choroby szerzące się drogą kontaktów płciowych, legionelozę, wirusowe zapalenie wątroby typu A, boreliozę, kleszczowe zapalenie mózgu, chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae* inwazyjną, styczość i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień.
2. Nastąpił również wzrost liczby zachorowań grypę – przypadki potwierdzone, zgłoszono 395 przypadków (2024 rok – 240 zachorowania) zakażeń wywołanych wirusem RSV – zgłoszono 3 522 przypadki (2024 rok – 2 396 zakażeń).
3. W 2025 roku obserwowano wzrost liczby nowo wykrytych zakażeń HIV- 445 zakażenia (w 2024 roku – 201). Na terenie województwa dolnośląskiego odnotowano także 24 przypadki zachorowań na AIDS (w 2024 roku – 28 przypadków).
4. Odnotowano również 2 przypadki zachorowania na błonicę. Jeden przypadek importowany z kraju endemicznego (Tanzania) - potwierdzony laboratoryjnie. Drugi przypadek zachorowania – prawdopodobny, badanie diagnostyczne w kierunku *Corynebacterium diphtheriae ujemne*, powiązany był z przypadkiem importowanym i dotyczył pacjenta przebywającego z chorym na wspólnej sali w szpitalu. W obu przypadkach rozpoznano postać choroby nosowo – gardłową, choroba zakończyła się wyzdrowieniem.
5. Odnotowano spadek ogólnej liczby zachorowań na bakteryjne zatrucia pokarmowe, w tym o etiologii salmonellozowej przy jednoczesnym wzroście zarejestrowanych ognisk zatruc pokarmowych. W 2025 roku zarejestrowano 57 ognisk zatruc pokarmowych, (wzrost o 16, w 2024 r. - 41 ognisk). W większości przypadków dominowały ogniska zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki Salmonella, Clostridium difficile oraz Norowirusy.
6. Nastąpił spadek liczby zachorowań na lambliozę (giardiozę), krztusiec, ospę wietrzną, odrę, różyczkę, świnkę (nagminne porażenie przyusznic), malarię, chorobę wywołaną przez Haemophilus influenzae typu B, inwazyjną.
7. W 2025 roku w woj. dolnośląskim odnotowano spadek liczby przypadków zakażenia SARS-CoV-2. Zgłoszono 12 040 przypadków zakażeń SARS-CoV-2 (potwierdzonych laboratoryjnie i prawdopodobnych) oraz 1083 przypadków możliwych (w 2024 r. – odpowiednio: 12 477 i 1 596).
8. Realizacja Programu Szczepień Ochronnych odbywała się z uwzględnieniem aktualnej sytuacji epidemiologicznej. Obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi objęto 599 695 dzieci i młodzieży do 19 roku życia oraz osób do 21 roku życia (szczepienia wyrównawcze). W sferze obowiązkowych szczepień ochronnych dzieci i młodzieży do 19 roku życia, utrzymano wysoką wyszczepialność, i to pomimo utrzymującego się od kilku lat niekorzystnego trendu - narastania liczby osób uchylających się od obowiązku szczepień.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

9. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. dolnośląskiego podejmowane w zakresie obszaru nadzorowanego przez pion higieny komunalnej prowadzone były zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego na rok 2025.
10. Działalność pionu higieny komunalnej nadal była ukierunkowana na zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego ludności przez prowadzenie nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej, jakością wody przeznaczoną do picia, wodą ciepłą, wody w kąpieliskach, miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, pływalniach i basenach.
11. Przedsiębiorstwa wodociągowe oraz zarządzający pływalniami przekazywali organom PIS wyniki badań wody wraz ze wskazaniem działań naprawczych w przypadku, gdy woda nie spełniała wymagań określonych w rozporządzeniach. W przypadkach kwestionowania mikrobiologicznej jakości wody w wodociągach i na pływalniach, zarządcy tych obiektów podejmowali natychmiastowe działania zmierzające do poprawy jakości wody.
12. Przedstawiciele PPIS prowadzili liczne działania informacyjno-edukacyjne podnoszące świadomość przedsiębiorców/usługodawców każdorazowo w ramach prowadzonych kontroli.
13. Na terenie województwa dolnośląskiego obowiązywały ogółem cztery decyzje udzielające zgody na odstępstwo od dopuszczalnych wartości parametrycznych w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi, dla metabolitu pestycydu chloridazon, substancji o nazwie chloridazon-desfenyl. Zgody takie wydano dla następujących wodociągów sieciowych: Siedlec w gminie Długołęka (decyzja wydana w 2024 r. – druga zgoda na odstępstwo), Groblice w gminie Siechnice (decyzja wydana w 2024 r.) oraz dla wodociągu zakładowego Przedsiębiorstwa Produkcji Ogrodniczej Siechnice Sp. z o.o. w Siechnicach (decyzja wydana w 2024 r.) , położonych na terenie powiatu wrocławskiego, a także dla wodociągu sieciowego Turzany w gminie Wińsko (decyzja wydana w 2022 r.) - w powiecie wołowskim.
14. Wzrosła o 10 liczba miejscowości (miasta, wsie, osady, kolonie, przysiółki), w których woda do spożycia dostarczana jest przez wodociąg.
15. Kontrolę jakości ciepłej wody w celu wykrywania bakterii *Legionella sp.* realizowano poprzez pobieranie próbek ciepłej wody w budynkach użyteczności publicznej, m.in. w przedsiębiorstwach podmiotu wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne całodobowe świadczenia zdrowotne oraz w budynkach zamieszkania zbiorowego, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny. W przypadkach pogorszenia się jakości ciepłej wody zarządcy/właściciele obiektów podejmowali skuteczne działania w celu usunięcia nieprawidłowości. Prowadzono działania edukacyjne osób odpowiedzialnych za stan sanitarny obiektu w kierunku zapewnienia jakości wody ciepłej zgodnie z wymaganiami sanitarnymi.
16. Kontrole sanitarne przeprowadzone w solariach wykazały, że w obiektach tych realizowane są obowiązki wynikające z ustawy z dnia 15 września 2017 r. o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

17. Największe trudności w egzekwowaniu poprawy stanu sanitarnego obiektów organy PIS napotykały w prowadzonych w sprawach dotyczących lokali mieszkalnych.
18. Narażenie pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia na promieniowanie jonizujące jest poniżej wartości wprowadzonych limitów użytkowych dawek.
19. W obiektach, których został stwierdzony podwyższony średnioroczny poziom stężenia promieniotwórczego radonu, prowadzono działania informacyjne o możliwych działaniach kierowników zakładów pracy w celu obniżenia stężeń radonu do poziomów poniżej wartości odniesienia. Ponadto, są prowadzone postępowania administracyjne związane z wydaniem decyzji administracyjnej z terminem i zaleceniem wykonania ponownych pomiarów stężenia radonu, po przeprowadzeniu działań optymalizacyjnych w jednostce. W zdecydowanej większości, obiekty o poziomach przekraczających wartości dopuszczalne stężenia radonu, są zlokalizowane na terenie powiatów jeleniogórskiego i wałbrzyskiego.
20. Na podstawie otrzymanych sprawozdań pomiarowych nie stwierdzono rażących naruszeń w zakresie przekroczeń dopuszczalnych poziomów natężeń pól elektromagnetycznych w środowisku naturalnym ludności oraz w zakładach pracy.
21. Na terenie woj. dolnośląskiego w celu zapewnienia skutecznego działania w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia, urzędowe kontrole żywności przeprowadzane były zgodnie z kompetencjami określonymi w obowiązujących regulacjach prawnych oraz w oparciu o procedury kontroli opracowane i wprowadzone do stosowania zarządzeniami Głównego Inspektora Sanitarnego. Prowadzony nadzór nad zakładami produkcji i/lub obrotu żywnością, zakładami żywienia zbiorowego typu zamkniętego oraz otwartego w znacznym stopniu przyczynił się do zapewnienia bezpieczeństwa żywności, a w konsekwencji zdrowia lub życia konsumentów.
22. Państwowa Inspekcja Sanitarna pobierała i wykonywała badania laboratoryjne próbek żywności oraz materiałów i przedmiotów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w oparciu o krajowy „Plan pobierania próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej” na 2025 rok, który był przekazany przez Głównego Inspektora Sanitarnego. W 2025 roku wzrosła liczba próbek pobieranych do badań laboratoryjnych, spośród których mniej zostało zdyskwalifikowanych. Głównymi przyczynami kwestionowania próbek żywności, podobnie jak w poprzednich latach, było nieprawidłowe znakowanie środków spożywczych, oraz zanieczyszczenia mikrobiologiczne i chemiczne -głównie przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności.
23. Stan sanitarny zakładów żywnościowo-żywnościowych jest podobny do roku ubiegłego. Przedsiębiorcy działający na rynku spożywczym prowadzą prace modernizacyjne oraz wykonują obowiązki wynikające z decyzji administracyjnych, wydanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
24. Nadzór nad zakładami będzie w 2026 roku kontynuowany, również wszelkie działania akcyjne wynikające z bieżących potrzeb. W dalszym ciągu będzie dążenie do podnoszenia świadomości przedsiębiorców w zakresie bezpieczeństwa żywności i kontynuowanie

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

- działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej woj. dolnośląskiego w celu egzekwowania przepisów prawa żywnościowego.
25. W roku 2025 przeprowadzono 3 645 kontroli w 2 974 zakładach pracy. Kontrole warunków środowiska pracy przeprowadzone w nadzorowanych zakładach wykazały uchybienia higieniczno-sanitarne. Do najważniejszych nieprawidłowości w zakresie warunków higieny pracy, należały: stwierdzenie stężeń i natężeń czynników szkodliwych przekraczających normatywy higieniczne na stanowiskach pracy (w 8,9% zakładów będących w ewidencji i w 24,48% zakładów skontrolowanych), brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy (12,74% zakładów skontrolowanych), uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych w środowisku pracy (9,75% zakładów skontrolowanych), niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń (6,42% zakładów skontrolowanych), brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego (6,36% zakładów skontrolowanych). W związku z tym wydano 954 decyzje administracyjne (w tym 472 decyzje dotyczące poprawy warunków pracy) zawierające 3 449 nakazów likwidacji uchybień.
26. Kontrolowano poziom narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy, mogące powodować u pracowników następstwa zdrowotne w postaci chorób zawodowych. Z danych zebranych od stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa dolnośląskiego wynika, że w szkodliwych warunkach pracy, tj. takich, w których stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń (NDS) i natężeń (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w 2025 roku zatrudnionych było 19 914 osób, co stanowiło 4,77 % wszystkich osób zatrudnionych w zakładach objętych nadzorem.
27. Narażenie na poszczególne grupy czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, dla których stwierdzono stężenia i natężenia przekraczające normatywy higieniczne, przedstawiało się następująco: czynniki chemiczne, w tym głównie metale i ich związki (ołów, arsen, miedź, nikiel) – 1 390 osób; pyły (w przeważającej większości pyły o działaniu zwłókniającym stwarzające ryzyko pylicy płuc) – 444 osób; czynniki fizyczne – 18 964 osoby, w tym: hałas – 14 274 osoby; drgania – 1 534 osoby; mikroklimat gorący – 6 606 osób; promieniowanie optyczne – 665 osób.
28. W przemyśle, największe zagrożenia zdrowotne w środowisku pracy w województwie dolnośląskim wystąpiły w zakładach zajmujących się górnictwem rud metali, produkcją metali, produkcją metalowych wyrobów gotowych, produkcją artykułów spożywczych, produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcją wyrobów z pozostałych mineralnych, surowców niemetalicznych, budownictwem, produkcją wyrobów z drewna, produkcją maszyn i urządzeń, produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli, górnictwem i wydobywaniem, naprawą konserwacją i instalowaniem maszyn i urządzeń, produkcją mebli.
29. Największą liczbę pracowników pracujących w warunkach szkodliwych odnotowano w powiecie polkowickim.
30. Dominującym fizycznym czynnikiem szkodliwym w środowisku pracy w województwie dolnośląskim pozostawał w dalszym ciągu ponadnormatywny hałas. Do istotnych

czynników należały również pyły, głównie pyły o działaniu zwłókniającym, stwarzające ryzyko pylicy płuc, a także czynniki chemiczne (głównie ołów, arsen, miedź, kadm).

31. Likwidacja przekroczeń stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, zwłaszcza w przypadku przekroczeń hałasu, jest często niemożliwa ze względów technicznych, w takich przypadkach eliminacja nadmiernego hałasu wymaga od pracodawcy wdrożenia programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas, w tym zaopatrzenia pracowników w odpowiednio dobrane indywidualne ochronniki słuchu oraz ograniczenia czasu ekspozycji na ten czynnik.
32. Przeprowadzone kontrole wskazują, że większość pracodawców realizuje prawidłowo obowiązki wynikające z przepisów prawnych w zakresie ochrony zdrowia pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze, mutagenne lub reprotoksyne. Pracownicy są chronieni przed działaniem tych czynników. Najwięcej uchybień dotyczyło spraw związanych z prowadzeniem obowiązującej dokumentacji. Nadal stwierdza się brak rejestrów – w szczególności rejestrów prac oraz pracowników narażonych na działanie ww. czynników, jak również brak poinformowania Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu o występowaniu ww. czynników w środowisku pracy.
33. W zakresie stosowania w działalności zawodowej substancji chemicznych i ich mieszanin przeprowadzono 1 131 kontroli w 1 060 zakładach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono naruszenie przepisów. Do najważniejszych uchybień w tym zakresie należały: brak aktualnego spisu stosowanych substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie, brak kart charakterystyk substancji i mieszanin chemicznych, niezgodne z prawem karty charakterystyk substancji i mieszanin chemicznych, niewłaściwe oznakowanie opakowań substancji i mieszanin chemicznych, niewłaściwe oznakowanie pojemników, zbiorników, niezabudowanych rurociągów służących do przechowywania substancji stwarzających zagrożenie lub mieszanin stwarzających zagrożenie.
34. W ramach nadzoru nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi w środowisku pracy przeprowadzono 739 kontroli w 669 zakładach pracy. Dotyczyły one oceny przestrzegania przez pracodawców obowiązków w zakresie szkodliwych czynników biologicznych wynikających z ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005 r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki. Do najważniejszych uchybień w tym zakresie należały: brak rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 i 4 grupy zagrożenia, brak rejestru pracowników pracujących w narażeniu na czynniki biologiczne zakwalifikowanych do 3 i 4 grupy zagrożenia, brak lub niepełna ocena ryzyka zawodowego w związku z występowaniem szkodliwych czynników biologicznych, brak procedur i instrukcji bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi, brak szkoleń dla pracowników mających kontakt ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi.

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

35. Zagrożenia zdrowotne w środowisku pracy mają odzwierciedlenie w chorobach zawodowych. W 2025 roku wyraźnie spadła liczba stwierdzonych chorób zawodowych (305 przypadków), w porównaniu do roku poprzedniego 2024 (428 przypadków).
36. W 2025 roku choroby zawodowe najczęściej stwierdzane były choroby w następujących rodzajach działalności:
- wydobywanie węgla (PKD 05; 115 przypadków chorób zawodowych – pylice płuc);
 - edukacja (PKD 85; 31 przypadki chorób zawodowych – przewlekłe choroby narządu głosu związane z nadmiernym wysiłkiem głosowym);
 - opieka zdrowotna (PKD 86; 23 przypadków chorób zawodowych – choroby zakaźne lub pasożytnicze).
37. W 2025 roku najczęściej stwierdzanymi chorobami zawodowymi były: pylice płuc, choroby zakaźne lub pasożytnicze i ich następstwa, przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego, przewlekłe choroby narządu głosu oraz nowotwory złośliwe.
38. Wśród chorób zakaźnych w stosunku do roku 2024 znacznie zmalała liczba rozpoznanych przypadków chorób zakaźnych lub pasożytniczych (126 przypadków w roku 2024; 40 przypadków w roku 2025). COVID-19 wywoływany przez wirusa SARS-CoV-2 jest najczęściej rozpoznawaną chorobą zawodową spośród chorób zakaźnych i pasożytniczych w woj. dolnośląskim (20 przypadków).
39. W roku 2025 liczba stwierdzonych pylic płuc nieco zmalała o 8 przypadków i wyniosła 157 przypadków (165 przypadki w roku 2024). Pylica płuc utrzymuje się na 1 miejscu pod względem najczęściej stwierdzanych chorób zawodowych w woj. dolnośląskim.
40. W 2025 roku o 18 przypadków zmalała liczba stwierdzonych przewlekłych chorób narządu głosu i wyniosła 32 przypadki (50 przypadków w roku 2024) oraz nieznacznie zmalała liczba przewlekłych chorób obwodowego układu nerwowego wyniosła 38 przypadków (43 przypadki w roku 2024).
41. W roku 2025 nieznacznie wzrosła liczba stwierdzonych nowotworów złośliwych i wyniosła 15 przypadków (12 przypadków w roku 2024).
42. Na terenie województwa dolnośląskiego w zakresie nadzoru nad chemikaliami przeprowadzono 1 129 czynności kontrolne, których efektem było wydanie 214 decyzji merytorycznych, w tym 41 decyzji o nałożeniu kary pieniężnej na łączną kwotę 74 300 zł oraz nałożono 12 mandatów, poza tym wydano 174 decyzje opłatowe.
43. W ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami wydano 104 decyzje nakazowe i 131 decyzji opłatowych.
44. Wyraźnie wzrosła liczba kontroli, jak i liczba decyzji administracyjnych w ramach egzekwowania obowiązków wynikających rozporządzeń REACH i CLP między 2024 a 2025 rokiem - odpowiedni o 13% (REACH) i o 31% (CLP) dla kontroli oraz o 40% (REACH) i ponad 160% (CLP) dla decyzji, co pokazuje zwiększenie intensywności działań nadzorczych.
45. Kontrole przepisów rozporządzenia REACH w nadzorowanych zakładach wykazały uchybienia. Najważniejsze nieprawidłowości w zakresie naruszenie przepisów rozporządzenia REACH dotyczyły: informacji w łańcuchu dostaw, ograniczeń, o których

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

mowa w załączniku XVII rozporządzenia REACH, substancji w wyrobach SVHC oraz rejestracji.

46. Kontrole przepisów rozporządzenia CLP w nadzorowanych zakładach wykazały uchybienia. Najważniejsze nieprawidłowości dotyczyły: oznakowania sporządzonego zgodnie z tytułem III i IV CLP, reklamy, kodów UFI oraz zgłoszeń do PCN, klasyfikacji zagrożeń Tytuł II CLP.
47. Udział w projekcie REACH-EN-FORCE-13, ukierunkowany na kontrolę sprzedaży internetowej substancji stwarzających zagrożenie, przyczynił się do wzrostu liczby decyzji administracyjnych dotyczących rozporządzenia CLP, ponieważ kontrole prowadzone w ramach projektu ujawniły naruszenia związane z informowaniem użytkowników o zagrożeniach.
48. W ramach nadzoru nad produktami biobójczymi na terenie województwa dolnośląskiego w 2025 roku skontrolowano o 36% więcej produktów biobójczych niż w 2024 roku (2024 r. – 441 produkty, 2025 r. – 599 produktów).
49. W 2025 roku, podobnie jak w roku 2024, najważniejsze nieprawidłowości w zakresie naruszenia przepisów o produktach biobójczych dotyczyły udostępniania bez pozwolenia, opakowania i oznakowania oraz karty charakterystyki. Inne stwierdzone nieprawidłowości odnosiły się do udostępniania wbrew warunkom pozwolenia i reklamy.
50. W 2025 roku w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi wydano 32 decyzje administracyjne i nałożono 1 mandat na kwotę 200 zł, co wskazuje na blisko 3-krotny wzrost liczby wydanych decyzji w porównaniu z rokiem 2024.
51. W 2025 roku w ramach nadzoru nad detergentami przeprowadzono 25 kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu, w tym 14 kontrole planowanych oraz 11 interwencyjnych. W porównaniu z rokiem 2024 roku liczba tych kontrole wzrosła o prawie 40%.
52. Na terenie woj. dolnośląskiego w ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi wydano 84 decyzje merytoryczne, w tym 41 decyzji dotyczących kar pieniężnych na łączną kwotę 73 300 zł i 48 decyzji opłatowych na łączną kwotę 16 170 zł.
53. Na terenie woj. dolnośląskiego przeprowadzono łącznie 312 kontrole i rekontrole w zakresie produktów kosmetycznych. W porównaniu z rokiem 2024 (405 kontrole) liczba kontrole zmalała o ok. 23%.
54. W roku 2025 przeprowadzono kontrole w zakresie spełniania przez importerów wymagań Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczące produktów kosmetycznych.
55. Ponadto w okresie wakacyjnym dokonano kontrole produktów kosmetycznych stosowanych do wykonywania tzw. tatuaży z henny. Przeprowadzono 10 kontrole w wyniku tych czynności nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości.
56. W ramach urzędowej kontrole w 2025 r. pracownicy PIS woj. dolnośląskiego pobrali próbki do oceny jakości mikrobiologicznej produktów kosmetycznych przeznaczonych dla niemowląt i małych dzieci, w tym chusteczki dla dzieci i niemowląt, w następstwie czego pobrano 26 próbek. We wszystkich pobranych próbach kosmetyków nie stwierdzono nieprawidłowości.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

57. Odnotowano 292 przypadki podejrzeń zatruc środków zastępczymi, w roku ubiegłym odnotowano 92 takie przypadki, co stanowi wzrost o ok. 320 %.
58. Liczba kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu środków zastępczych spadła z 23, przeprowadzonych w roku 2024, do 4 przeprowadzonych w roku 2025. W związku z tym, iż wprowadzanie do obrotu środków zastępczych jest prawem zakazane, nie istnieją obiekty trudniące się handlem ww. substancjami. Kontrole w zakresie przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych odbywają się na skutek skarg mieszkańców, własnych obserwacji lub polecenia organów wyższej instancji. Mając powyższe na uwadze oraz znaczący wzrost liczby zatruc należy stwierdzić, iż spadek liczby kontroli spowodowany jest przeniesieniem sprzedaży środków zastępczych do Internetu.
59. Na stan bezpieczeństwa sanitarnego regionu istotny wpływ ma sprawowanie zapobiegawczego nadzoru, do zadań którego należy kontrola przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych na poszczególnych etapach realizacji inwestycji. Działania wykonywane w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do wyeliminowania zagrożeń dla bezpieczeństwa sanitarnego i zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych.
60. Z dokonanych kontroli zmian w gospodarce przestrzennej przedstawionych w projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, projektach decyzji o warunkach zabudowy i o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz projektach planów ogólnych czy projektach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wynikało, że w większości opracowań (98,8 %) zostały zapewnione warunki ochrony zdrowia ludzi przed wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz warunki zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożywania przez ludzi i odprowadzania ścieków.
61. Z przeprowadzonych ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko, dokonanych na podstawie informacji zawartych w kartach informacyjnych o przedsięwzięciu oraz w raportach o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a także pozyskanych w toku postępowania wyjaśniającego wynikało, że w większości przypadków (99,0 %) negatywny wpływ inwestycji na poszczególne elementy środowiska został ograniczony do poziomu, który nie zagrażał zdrowiu ludzi.
62. Z dokonanych kontroli rozwiązań technicznych i technologicznych zawartych w dokumentacjach projektowych wynikało, że w większości przypadków (99,9 %) projekty budowlane zostały opracowane z zachowaniem wymagań higienicznych i zdrowotnych.
63. Ze sprawowanego nadzoru nad warunkami higienicznosanitarnymi w nowo zrealizowanych obiektach przekazywanych do użytkowania wynikało, że w większości obiektów budowlanych, zgłaszanych przez inwestorów do odbioru (99,0 %) spełnione były wymagania higieniczne i zdrowotne.
64. W 2025 r., w porównaniu z rokiem ubiegłym, znacznie wzrosła ilość zajętych stanowisk dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wielokrotnie wzrosła ilość zajętych stanowisk dotyczących planów ogólnych (dziesięciokrotnie), decyzji

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

- o warunkach zabudowy (czterokrotnie) i decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego (ponad dwukrotnie). W 2025 r. zajęto już kilka stanowisk dotyczących zintegrowanych planów inwestycyjnych stanowiących nową szczególną formę miejscowego planu. Zwiększona ilość projektów planistycznych wynikała z wprowadzanych zmian unormowań w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.
65. Na podstawie przeprowadzonych kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych na poszczególnych etapach realizacji przedsięwzięć stwierdzono, że działania inwestycyjne wykonywane w 2025 roku na terenie województwa dolnośląskiego nie spowodowały zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi a zatem nie stanowiły zagrożenia dla bezpieczeństwa sanitarnego regionu. Stan sanitarny nadzorowanego terenu w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego ulega sukcesywnej poprawie.
66. Placówki oświatowo-wychowawcze województwa dolnośląskiego w zdecydowanej większości spełniają wymagania higieniczno-sanitarne, a higiena procesu nauczania utrzymuje się na wysokim poziomie, z jedynie nielicznymi brakami. Organizacja nauki nie budzi większych zastrzeżeń – zaledwie 2% analizowanych rozkładów lekcji nie spełniało obowiązujących wymogów. Pomimo że 9,5% szkół nie posiada własnej bazy sportowej, zajęcia wychowania fizycznego są realizowane w obiektach zewnętrznych, co umożliwia kontynuowanie aktywności fizycznej uczniów.
67. Jednym z istotniejszych wyzwań pozostaje przeciążenie uczniów zbyt ciężkimi plecakami, które dotyczy blisko 10% badanych dzieci, mimo powszechnego zapewnienia przez szkoły miejsc do przechowywania przyborów szkolnych. Problemem wymagającym dalszej uwagi pozostaje także wszawica, która nadal występuje w przedszkolach oraz szkołach podstawowych.
68. Ogólny stan sanitarny placówek nauczania i wychowania w województwie należy ocenić jako dobry, a stwierdzane nieprawidłowości mają charakter incydentalny.
69. W 2025 roku kontynuowano realizację większości programów, interwencji nieprogramowych oraz kampanii prowadzonych w latach poprzednich. Jednocześnie podjęto nowe inicjatywy. Do najważniejszych należała organizacja Drzwi Otwartych Państwowej Inspekcji Sanitarnej, które umożliwiły przybliżenie społeczeństwu specyfiki pracy oraz roli tej instytucji w systemie ochrony zdrowia publicznego.
70. Wśród nowych działań znalazły się również kampanie edukacyjno-informacyjne: „Jesień bez infekcji”, „Kaszel – zwykły czy objaw gruźlicy? Sprawdź!” oraz działania promujące portal onkologiczny. Kontynuowano także realizację autorskiego programu zdrowotnego „Wygramy Zdrowie”. Po bardzo dobrym przyjęciu pierwszej edycji programu, zrealizowanej w czterech powiatach, w 2025 roku zdecydowano o jego rozszerzeniu o kolejne dwa powiaty. Ponownie realizowany był również autorski program „Laurka dla Mamy”, prowadzony na terenie województwa dolnośląskiego.

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

23. SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1. Liczba miejscowości (miasta, wsie, osady, kolonie, przysiółki), w których funkcjonuje wodociąg- w rozbiciu na powiaty.....	32
Wykres 2. Liczba skontrolowanych obiektów rekreacji wodnej w stosunku do ilości obiektów zewidencjonowanych.....	44
Wykres 3. Liczba skontrolowanych obiektów świadczących usługi hotelarskie w stosunku do liczby obiektów zewidencjonowanych w 2025 r.	48
Wykres 4. Liczba decyzji administracyjnych wydanych przez PPIS woj. dolnośląskiego w sprawach dotyczących przeprowadzenia ekshumacji w latach 2012-2025.....	52
Wykres 5. Liczba skontrolowanych obiektów obsługi podróżnych w stosunku do liczby obiektów zewidencjonowanych w 2025 r.	55
Wykres 6. Procentowy podział obiektów w woj. dolnośląskim w 2025 roku.....	64
Wykres 7. Liczba obiektów w ewidencji woj. dolnośląskiego w latach 2021-2025.....	65
Wykres 8. rodzaje i ilości zakładów produkcji żywności w woj dolnośląskim w 2025 roku	66
Wykres 9. Podział zakładów produkcji żywności według poziomu ryzyka.	66
Wykres 10. Podział pobranych próbek w zakładach produkcji żywności w woj. dolnośląskim w 2025 roku.....	67
Wykres 11. Podział producentów pierwotnych, podmiotów prowadzących rolniczy handel detaliczny oraz dostawców bezpośrednich ze względu na kwalifikację ryzyka. ...	68
Wykres 12. Rodzaj środków spożywczych pobranych w 2025 r. podczas wspólnych kontroli	69
Wykres 13. Rodzaje i ilości zakładów kwalifikowanych do obiektów obrotu żywnością. .	70
Wykres 14. Struktura obiektów obrotu żywnością znajdującą się pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa dolnośląskiego.	70
Wykres 15. Struktura pobranych próbek w obiektach obrotu żywnością.....	71
Wykres 16. Procentowy podział zakładów żywienia zbiorowego.	72
Wykres 17. Struktura zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego ze względu na ryzyko.....	72
Wykres 18. Struktura pobranych próbek żywności w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego.	73
Wykres 19. Rodzaje i ilości zakładów kwalifikowanych do zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego.	74
Wykres 20. Struktura zakładów żywienia zbiorowego z podziałem na stopień ryzyka. ...	74
Wykres 21. Struktura zakładów usług cateringowych ze względu na ryzyko.	75
Wykres 22. Wytwórnice i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.	76

Ocena stanu bezpieczeństwa sanitarnego województwa dolnośląskiego w 2025 r.

Wykres 23. Struktura pobranych próbek w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.....	77
Wykres 24. Próbkę pobrane w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w 2025 r.....	78
Wykres 25. Próbkę zdyskwalifikowane w odniesieniu do grup asortymentowych, pobrane w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w 2025 r.....	79
Wykres 26. Struktura próbek zdyskwalifikowanych ze względu na pochodzenie.	79
Wykres 27. Próbkę zdyskwalifikowane w odniesieniu do kierunku badań.	80
Wykres 28. Podział powiadomień w systemie RASFF względem kategorii zagrożeń.	81
Wykres 29. Podział powiadomień w systemie RASFF względem kategorii produktów. ...	82
Wykres 30. Wyniki kontroli w zakresie oznakowania suplementów diety i żywności dla określonych grup.	83
Wykres 31. Wynik w działalności w nadzorze nad prezentacją i reklamą suplementów diety oraz środków spożywczych dla określonych grup w sprzedaży na odległość (przez internet).....	83
Wykres 32. Struktura narażenia na czynniki szkodliwe.....	92
Wykres 33. Struktura narażenia na czynniki fizyczne w środowisku pracy.....	93
Wykres 34. Struktura narażenia na czynniki szkodliwe wg PKD.	94
Wykres 35. Struktura narażenia na czynniki szkodliwe w poszczególnych powiatach.	95
Wykres 36. Choroby zawodowe stwierdzone w woj.dolnośląskim w 2024 roku.	101
Wykres 37. Choroby zawodowe o największej zapadalności na terenie woj. dolnośląskiego w latach 2024- 2025.....	102
Wykres 38. Zestawienie liczby przeprowadzonych kontroli i liczby wydanych decyzji w latach 2024-2025 w zakresie REACH i CLP.....	106
Wykres 39. Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie REACH w latach 2024-2025.....	106
Wykres 40. Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie CLP w latach 2024-2025.	107
Wykres 41. Nieprawidłowości stwierdzone podczas akcji kontrolnej produktów biobójczych przeznaczonych wyłącznie dla użytkowników profesjonalnych.....	109
Wykres 42. Nieprawidłowości stwierdzone podczas akcji kontrolnej produktów biobójczych przeznaczonych do konserwacji drewna oraz materiałów budowlanych.	110
Wykres 43. Decyzje merytoryczne w zakresie produktów kosmetycznych w woj. dolnośląskim wg powiatów w 2025 roku.....	113
Wykres 44. Kary pieniężne w zakresie produktów kosmetycznych w woj. dolnośląskim wg powiatów w 2025 roku.	114
Wykres 45. Porównanie liczby zatruc środkami zastępczymi w 2024 i 2025 roku.	116
Wykres 46. Porównanie liczby zatruc środkami zastępczymi w województwach w 2025 roku.	116

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

24. SPIS TABEL:

Tabela 1. Zachorowania na wybrane choroby zakaźne w Polsce od 01.01.2025 r. do 31.12.2025 r. w odniesieniu do porównywalnego okresu w 2024 r.	12
Tabela 2. Liczba przypadków HIV oraz AIDS zarejestrowanych w woj. dolnośląskim w 2025 roku wg płci i wieku.....	17
Tabela 3. Sytuacja epidemiologiczna gruźlicy w woj. dolnośląskim, zapadalność w latach 2009- 2024.....	19
Tabela 4. Nowe zachorowania (gruźlica płuc i pozapłucna) za I, II, III kwartał 2025 r.	20
Tabela 5. Nowe zachorowania na gruźlice w I,II, III kwartale 2025 r (ogółem, dzieci i młodzież, gruźlica Bk(+)).....	20
Tabela 6. Przykłady wodociągów w przedziale produkcji wody 1 001 – 10 000 m3/dobę, w których okresowo stwierdzano warunkową przydatność wody/brak przydatności wody/odstępstwo	29
Tabela 7. Przykłady wodociągów w przedziale produkcji wody 101 – 1 000 m3/dobę, w których okresowo stwierdzano warunkową przydatność wody/brak przydatności wody/odstępstwo	30
Tabela 8. Przykładowe wodociągi w przedziale produkcji wody ≤ 100 m3/dobę, w których okresowo stwierdzano warunkową przydatność wody/brak przydatności wody/odstępstwo.	31
Tabela 9. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca pływalni krytych (w tym parków wodnych).	40
Tabela 10. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca pływalni krytych.	41
Tabela 11. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca pływalni mieszanych.....	41
Tabela 12. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca basenów.	43
Tabela 13. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca plaż.	43
Tabela 14. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca hoteli.	46
Tabela 15. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca innych obiektw.	47
Tabela 16. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. dotycząca zakładów fryzjerskich.	49
Tabela 17. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. w zakładach kosmetycznych.....	49
Tabela 18. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. w zakładach tatuażu.	50
Tabela 19. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. w zakładach odnowy biologicznej.	51
Tabela 20. Działalność kontrolno-represyjna na przestrzeni 2025 r. w innych zakładach.	51

Tabela 21. Ogólne informacje związane z nadzorem nad obiektami w woj. dolnośląskim w latach 2021-2025.	65
Tabela 22. Działalność represyjna w zakładach produkcji żywności.	67
Tabela 23. Działalność represyjna w zakładach produkcji żywności.	68
Tabela 24. Działalność represyjna w zakładach obrotu żywnością.	71
Tabela 25. Działalność represyjna w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego. ..	73
Tabela 26. Działalność represyjna w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego.	75
Tabela 27. Działalność represyjna w zakładach usług cateringowych.....	76
Tabela 28. Działalność represyjna w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami.	77
Tabela 29. Wyniki kontroli w obiektach żywienia podczas wzmożonego ruchu turystycznego.....	87
Tabela 30. Choroby zawodowe o najwyższej zapadalności na terenie województwa dolnośląskiego w 2024 roku w porównaniu z rokiem 2025.	101

25. SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1. Ujęcia wód podziemnych w 2025 r.	36
Rysunek 2. Ujęcia wód powierzchniowych w 2025 r.....	37
Rysunek 3. Kąpieliska oraz miejsca wykorzystywane do kąpiel.	42

**CHRONIMY ZDROWIE
Z MYŚLĄ O PRZYSZŁOŚCI**

**Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
we Wrocławiu**